Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Andersen, F. O.
Titel | Title:	Irma : Fortælling.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Andr. Schous Forlag, 1893
Fysiske størrelse | Physical extent:	179 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57.-62.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130023487234

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

IRMA.

F. O. Andersen.

IRMA.

FORTÆLLING.

KJØBENHAVN.
ANDR. SCHOUS FORLAG.
1893.

Kjøbenhavn. I. Cohens Bogtrykkeri.

I.

Gud velsigne de store, tunge, dumme Skyer, at det endelig gik op for dem, at der er noget der hedder Helligdagsforordning, og at om Søndagen skal man lukke Boutiken og hvile! — — —

I Maj var de første Vaarluftninger kommet, og den rare gamle By havde faaet Feber — straks, samme Dag!

Den fornuftige gamle By, med Universitetet og Latin- og Realskoler og høje og lave Dannelsesanstalter, med Museer og Rigsdag, med gamle Stenøkser og banebrydende Ideer, med baade for- og baglænds Fremskridtstanker — denne, dog saa omsigtsfuldt indrettede By, havde ganske tabt Sindsligevægten, fordi der midt paa Dagen, ovre paa Solsiden, virkelig var kommet ligesom noget varmt i Luften — bare: ligesom noget.

I de Dage skulde Vinteren have siddet ube-

mærket i en Krog og betragtet sin Teaternes, Ballernes, Basarernes og Skøjteløber-Klubbernes By; den vilde ikke have kaldt den taknemmelig . . .

»Var det Dig, som paastod, at der gives ikke sundere Luft end rigtig klingrende, stille Frost? var det Dig, som skrev Vers om den første, faldende Snees Poesi? var det Dig, der talte om Hjemmenes Hygge? og som paastod, at aldrig kommer det smukke i Menneskenaturen, det godgjørende, det hjælpsomme, det opofrende saaledes frem, som naar Fattigfolk rigtig knuges af Vinterkulden? var det Dig — som nn ikke kan se den første Vaarsolstraale, uden at ville bort fra alt det, Du priste saa højt —?«

Ja vist var det den samme By! Men al den Vinter-Snak brød den sig ikke om! til Vinter skulde nok det ædle og bedste komme op i den paany — nu var det Vaar; nu kom Solen og Varmen og Blomsterne og Friluftsliv og Sommer og — Det er utroligt, hvor Du har Ret, kære Vinter! men paa Søndag skal vi ud at se de første Spirer! det er hvad vi skal! og er det blot nogenlunde skikkeligt Vejr, saa skal vi have Foraarstøjet paa!

Men, da det blev Søndag — øsregnede det!

Naturligvis — det er noget blot og bart meteorologisk — men Synd var det alligevel. Den store By kan ikke sige: nu vel, regner det om

Søndagen, saa gaar vi i Skoven om Mandagen! — den er en Arbejdsby; de seks af Ugens Dage kræves dens Nærværelse ved Arbejdsbordet, ved Pulten, ved Hammer og Sav, paa Kathederet — og for hver Solstraale, der falder varmende ind i disse Arbejdsdage, fødes en Søndagstanke. Nu grønnes Skovbunden, siger En! nu maa der være Annemoner, siger en Anden — og inderst inde tænker de: idag er der kun fem Dage til Søndag! — idag er der kun fire! — og tilsidst: imorgen er vi fri, Gud give, det dog vilde blive smukt Vejr.

Og paa Vejen til og fra deres Arbejde ser de Forstædernes Smaahaver grønnes og Boulevard-Træernes Knopper svulme, og Gartnerne grave og plante i Anlæggene . . . jo, det var ikke rigtigt — det var ikke smukt gjort: at hver Gang det blev Lørdag Aften, trak Skyerne sammen, og naar det første forventningsfulde Øje kiggede ud af Vinduet Søndag Morgen, saa øsede det Vande ned, Gaderne svømmede og Cementfaçaderne ligeoverfor var ganske vaad-sorte.

Og saaledes var næsten hele Maj Maaned gaaet.

Det er ikke engang godt for Landmanden, sagde Byen; — ellers plejer det at være dens lidt bittersøde Trøst, at man ikke alene skal tænke paa sig selv, men ogsaa paa, hvad Jorden

har godt af — tilsidst sagde den: Sæden staar jo og drukner paa Markerne!

Da fortalte Aviserne — der har saa mange og lange Spalter, at de hverken kan lade Naturen eller Menneskene i Fred, naar det kniber med Avertissementer — at »nu stod Bøgen i sin første tindrende Pragt«.

Og da sagde Per og Poul, og hvad de ellers hedder rundt i Kælderne og Etagerne, i Gader og Stræder:

Nu tager vi ud paa Søndag, enten det saa regner eller ej!

Og da Søndagen kom, laa Skyerne nede i Horisonten, og Himlen straalede solfyldt og blaa . . .

Bare vi havde sagt det noget før! sagde Byen.

Se dem, de grønne Blade! se, se hvor de er myldret frem! tindrende grønne, usigeligt unge! se Blomsterne! se ind mellem Stammerne, hen under Kronerne! se Veje og Stier — husker Du dem igen? se Bakkerne og Sundet derude! — og Dyrene! der er de! der er de! se hvor de løber let over Vejene! — og se Himlen, straalende blaa! og dér oppe: se den lille, sejlende Sky — — —

Hør Fuglene synge!

Se Skovens Gæster! se den store, glade løsslupne By! se Familjerne derhenne ved Skovløber-

husets Bord; se de to gamle, graahaarede, stive Kavallerer, der kommer spadserende dér; se Børnene med Krandse om Hatten; se det gamle forslidte Ægtepar — det er Livets egen Maade at digte paa: at det henter to saadanne Skikkelser frem inde fra den store Byes fattigste Forgemthed og anbringer dem, saa de virkelig staar smukt til det yngste af alle Vaarbilleder! — se de to Elskende — Du skal se: de Blomster, hun har plukket, skal fæstes i hans Knaphul . . . fik jeg Ret? —

Luk op Dit Øje! se det altsammen og hold fast Billed paa Billed af den store Byes første Skovdag i Vaaren!

Klokken er fem. Togene har allerede begyndt at føre Skovgæsternes Strøm hjem igen. De myldrer ud fra Stationen derhenne som en levende Skov; de Spadserende, der ikke er naaet længer end til Byens Promenader — der er altid nogle, som ikke tør forlade sig paa en blaa Himmel og deres egne Længsler — vender sig om, ser efter de vandrende Majgrene og tænker: vi skulde vist alligevel være taget derud!

Sværmen fra det nylig ankomne Tog spredes; sidst ud gennem Laagen er kommen en ung Herre og Dame; hun bærer en vældig Bouket Anemoner, han nogle knapt udsprungne Grene —

De skal staa hjemme hos Dig og blive store, siger hun.

Hun gaar og retter paa Blomsterne i Bouketten; han bærer sine Grene tankeløst.

Hun er stadigt levende optagen af sine Blomster.

Skal Du have saa mange? siger hun og afdeler med Haanden en ganske lille Part til ham.

Eller saa mange? bliver hun ved og deler en større Part af.

Han har indtil nu gaaet og set ned for sig, nu løfter han Hovedet langsomt og vender sig mod hende; han maa samle sine Tanker — disse meget alvorlige Tanker! — for at blive klar over, hvad hun sagde. Kontrasten mellem det grublende i hans Udtryk og det lystige i hendes Spørgsmaal faar hende til at le. Og han ler med, han ved endnu ikke rigtig hvorfor, men han elsker at se hende glad; det hænger sammen med saa meget i hans Væsen ... og med denne Frygt, der aldrig helt forlader ham: at der ud af deres Forhold kan vokse tungere Tanker for hende, end hun drømmer om.

Hvad siger Du, Irma?

Hvad tænkte Du — Olaf? hun gjør hans alvorlige Ansigt efter og taler med hans mandige Røst, hvad hun forresten godt kan med sin noget dybe, ret klangfulde Stemme.

Jeg tænkte paa, hvor taabeligt det overhovedet

er at tænke — og hvor hurtigt man bliver By-Menneske igen!

Og jeg spurgte Dig, hvormange Blomster Du skulde have —

Det steg op i ham det gode Humør, denne halvt kaade Sindsstemning, som han aldrig havde kendt, før han lærte hende at kende —

Hvor alt dog tegner godt for os, sagde han; tænker Du i Øst, saa tænker jeg i Vest . . .

Og hun fulgte med: Ja — og længer kan man da aldrig naa, naar man skal leve h e l e Livet sammen.

N e t o p, Du! thi saa undgaar man Trivialiteten; har Du aldrig læst et af de bedre affattede Værker om Forholdet mellem Mand og Kvinde? de er skam uhyre interessante; man kan lære meget af dem — især naar de er forfattet af

— Ugifte! lo hun.

Ja, Du tror vel ikke, det er en F a m i l j e-affaire at tænke dybt over Tingene? nej, saadan noget gjør Manden i Ensomhed.

Tænk! det er akkurat som med Madlavningen — det er næsten altid rigtigst, at kun E n kommer Salt i! sagde hun.

Ja, det er det vel —?

Jo, for ellers bliver den for salt; og det forleder Manden til at drikke, og saa skal han siden være saa rædsomt forsigtig!

Bevares! nej, dét vil jeg ikke være! et Glas funklende Vin vil vi have Lov at drikke — for hver en Mindedag og for hver en Fremtidsdrøm!

Hun standsede pludselig —

Men —! hvor gaar vi hen? vi skulde jo . . .

Ogsaa han saa' sig om: Du har Ret . . . vi . . .

Vi maa da ned ad Vestergade —

Vist, ja, ja, Irma — der kom atter en Usikkerhed i hans Stemme, som krydsedes Tanker i hans Hoved . . . den Vej gaar vi saa . . .

Vil Du helst være fri? hun dæmpede Stemmen og saa ned for sig.

Fri? men Herregud, hvorfor? tror Du ikke, jeg kan forstaa Dit Ønske? jeg forstaar det saa fuldt ud, og Du skal se det hele!

Det glade kom atter op i hendes Ansigt:

Det er jo ikke hver Dag, de to store Bussemænd er borte — — — eller bliver Du vred, jeg kalder dem Bussemænd?

Det er endog et meget lempeligt Udtryk, siger han smilende —

Vi vil gaa en Mellemvej, fortsatte hun — vi vil kalde dem de to store B'er! De to store B'er er paa Strandvejen for at se til Villaen, og imens holder Irma Indtog i deres Fæstning og kaster sine frygtelige Øjne paa deres Pakhuse og Kasser og Tønder.

Ja — helt rolige vilde Fa'er og min Hr. Broder ikke være, om de anede noget af dette! sagde Olaf.

Og deri vil ogsaa ethvert rettænkende Menneske give dem Ret — sagde Irma smilende; men om et Par Dage rejser jeg, og jeg vil — mens jeg sidder derovre i Jydernes Land, kunne forestille mig ganske, hvorledes Du lever — jeg vil det; og naar Du nu viser mig Huset og de store Gaarde, og hvor Kontorerne ligge, og hvor Du boer og Din Fader og Broder — — — saa skal jeg nok fylde Billedet ud — — — éngang lukker vel ogsaa de Dørene op for mig!

Hans Ansigt var atter blevet tungt alvorligt — hendes Stemme var lige frejdig og frisk . . .

Tænk, om vi var løbet lige paa dem! føjede hun til; hun vilde have det frygtelige Alvorsudtryk vidsket bort fra hans Ansigt; men Hensigten forfejledes; istedetfor at opfatte det som en morsom Situation, vendte han sig heftigt imod hende:

Du har Ret! det var taabeligt af mig at vælge netop den Vej — han talte hurtigere og hurtigere — det var uforsvarligt af mig! er Du vred paa mig, Irma, at jeg saa tankeløst kunde udsætte Dig for . . .

For hvad — ? sagde hun og saa fast paa ham; nu skiftede ogsaa hendes Ansigt Udtryk, et Skær

af selvbevidst Stolthed gled over det; og da han ikke svarede, gentog hun mere dæmpet og alligevel stærkt:

For hvad udsatte Du mig?

Jeg ved godt, hvad Du mener, Irma! Du mener, de havde ingen Ret til at fornærme Dig; og at hvis de havde gjort det — ikke sandt! det var Din Tanke: saa havde Du jo mig! . . .

Olaf, Olaf! lad være at blive heftig —

Jeg er ikke heftig! — og Du har Ret! Du har mere Ret, end Du tror! Du skulde ikke have været udsat for noget ved et saadant Møde . . .

Olaf — sagde hun bønligt og rakte ham nogle Blomster — Han tog dem, men blev lige iltert ved:

Og den Dag skal overhovedet aldrig komme, da de skal faa saameget som et Ord at sige over Dig.

Hun satte sit skælmske Ansigt op og nynnede sagte:

Flyv Fugl, flyv over Furresøens Vover,
Nu kommer Natten saa sort . . .

Saa sort! saa sort! gentog hun med lunefuld Hentydning til hans mørke Alvor —

Han saa ned paa hende, vendte sig pludselig om — nej! der var ikke et Menneske i hele Gaden — og hurtig trykkede han de Blomster, hun nys havde givet ham, til sin Mund . . .

Du er min gode Engel! hvidskede han med undertrykt Voldsomhed.

Skal vi nu være lystige! udbrød hun — hvad er det hele? Du troer, at Din ... at de to store B'er ikke paa Forhaand er saa indtagne i mig, som Du gerne vilde have; og naar Du ser rigtig paa mig, kan Du heller ikke faa i Dit Hoved, at de senere skulde blive det —

Han afbrød hende i samme Tone:

Og jeg tror, det mest er Din Næse, der vil støde dem; den er ikke saa klassisk, som de kunde ønske den.

Hun førte betænksom Pegefingeren op til den —

Tror Du ikke, man kunde presse den lidt nedad?

Det er saamænd ikke umuligt! Du har dog altid de forløsende Tanker . . . men hør, Irma, bliv Du staaende her et Øjeblik; derhenne ligger Fæstningen; men inden jeg fører Dig derind, vil jeg dog nok garantere mig, at vor elskværdige Rævepels af en Portner ogsaa er ude og nyder Vorherres Natur —

Er der ogsaa noget ivejen med Eders Portner? lo hun.

Med det hele, Irma! det hele! — og med et Nik gik han i Forvejen og bankede paa Portnerens Vindu.

Hun saa ham staa nogle Øjeblikke og lytte; saa vendte han sig om og gav Tegn, at hun skulde komme.

Hun gik hen til ham, han aabnede Porten, og det store Øjeblik var kommet, da hun skulde se det Hus, han boede i, de store Forretningsgaarde, hans daglige Livs Tumleplads!

Det havde været en Aftale mellem dem, allerede da de tog ud, thi, som hun før sagde: hun vilde have dette Billede med for, paa sit Sommerbesøg hos sine jydske Slægtninge, levende at kunne forestille sig hans daglige Liv.

I det samme Porten var faldet i efter dem, tog han hende om Livet og sagde: Velkommen herinde, Irma! — nu er det sagt, og inde i vor gamle Gaard skal denne Hilsen blive, den skal gemme sig bort, og hver Gang de taler uvenligt om Dig, skal den sidde gemt i Krogene og smile: det nytter Jer ikke! den første Gang, hun traadte herind, blev hun hilst Velkommen! I kan lufte ud, om I vil, med kolde Tanker, I faar det aldrig mere jaget ud af den gamle Bygning: Velkommen, Irma! Velkommen!

Tak, Olaf — sagde hun.

Og saa begynder vi Forevisningen . . . her tilhøjre har Du Opgangen til Kontorerne . . . lad mig straks sige Dig, at Porten her og Trappegangen er det eneste moderniserede, vi har; ellers

er alt: Kontorerne, Værelserne og, som Du senere vil se, Gaardene og Bygningerne ganske som de var, da Fader efterhaanden købte til og til; og egentlig troer jeg, det saa smaat ærgrer den Gamle, at han har fikset dette her op — havde han den Gang vidst, at han vilde svinge sig saa højt tilvejrs, saa havde hans Maade at være forfængelig paa ogsaa ladet Porten og Opgangen her ligge hen i den gamle Stil.

Handler I ogsaa med Jernbaneskinner? udbrød Irma; tilvenstre for Porten lige inde i Gaarden, laa paa et gammelt Bjælkestillads, under et halvraaddent Bræddetag, lange Rækker Jernbjælker.

Det er ikke Jernbaneskinner, sagde Olaf, det er Bjælker til Bygninger — har Du aldrig ved Nybygninger set dem anvende saadanne?

Nej, det havde hun ikke.

Ja, vil Du saa se bedre efter for Fremtiden, saadant noget maa Du vide Besked med — — — Tjære, ved Du hvad det er?

Ja, det er noget, man ikke maa smøre paa en ny, lys Sommerkjole —

Rigtigt! — ikke, at dét just er den egentlige Grund, hvorfor man fører det i Handelen, men Forklaringen er ikke ilde — ja, det er Tjæretønder alle de, der ligger der . . .

Er der flere Gaarde end denne? jeg syntes, Du sagde, der var en til?

Jo, men Gennemgangen er ikke saa lige at finde, alt her er snørklet og krinkelkroget; vi skal tilvenstre om det Hjørne derhenne.

Ih, hvor er det dog gammeldags; hun saa op ad den høje Gaardfaçade, farveløs og graa, uden en eneste Gesims eller et Ornament — med store Vinduer, smalle Piller og ganske smaa Ruder.

Vi har Raad til at blive ved at være gammeldags! sagde han. Den øverste Etage er Paklofter for lettere Sager — Du ser Hejseværket oppe der.

Men hvor boer I? spurgte Irma — hvor er Dit Værelse?

Dine, skal Du sige — jeg har da to — det er de tre Vinduer, Du ser der.

Uh, hvor mørkt! udbrød hun — er det filerede Gardiner, Du har?

Filerede —? det er nogle med Vindruer i —

Pludselig bruste han op: dér boer jeg, det er min Del af det, der kaldes et Hjem, og jeg kan ikke føre Dig derop! . . .

Du, Olaf, jeg interesserer mig slet ikke for Gardiner — jeg sagde det blot for at lade, som jeg forstod mig paa det — — og hvor residerer de to B'er?

Atter havde hun blæst Skyerne bort fra hans Pande —

Fader boer til Gaden; men de to Vinduer, Du ser der, er hans Privatkontor; der troner han i

læderbetrukken Stol foran et stort Skrivebord — lad mig tilføje, at det er af Mahogni — og henne tilhøjre staar en gammel Sofa, naar man sætter sig i den, falder man helt ned, men det gjør ikke noget, thi vil Fader have Folk op af den igen, er han Mand for det; saa staar der to Stole af en Façon og en, der har det paa sin egen Maade; Gulvet er graamalet — vil Du saa vide mer.

Det skulde da være, hvor tidt det bliver vadsket, lo hun — men det kan alligevel være det samme — og Frants Bussemand — hvor er hans?

Det er Vinduerne efter mine — vi trykker os broderligt op ad hinanden! . . . skal vi saa gaa videre?

Ja vi maa se det hele!

De gik den lange Gaard igennem, drejede tilvenstre mellem høje Stabler af Kasser og traadte ind i en Gennemgang, hvor Lyset strømmede dem imøde.

Nej, hvor her bliver lyst! udraabte hun.

Ja; Pladsen her er meget større, og saa er det lutter lave Baghuse, der vender ud til den — sagde han.

Hun blev staaende ganske forbauset, da de traadte ud paa denne, den inderste Gaardsplads —

Skulde man tro, man stod i en stor By?

Paa ganske malerisk Maade krummede og

bugtede den store aabne Plads sig mellem Bagsiderne af gamle forfaldne Bygninger, og et helt Mylder af høje, spidse, røde Teglstenstage og gamle Skorstene tegnede sig op mod den blaa Luft. Ophobningen af Kasser og Tønder var ganske anderledes imponerende.

Olaf pegede op paa et stort Hejseværk over deres Hoveder.

Se, Irma! det er en yndet Fornøjelse for Folkene — de af dem, der agerer Kraftkarle — at tage fat i Krogen og saa lade sig hejse op til et af Lofterne.

Men kan de da det? sæt Krogen slap fra dem.

Det sker saamænd ogsaa af og til.

Men hvad saa?

Ja saa falder de ned.

Falder ned —? men de kan jo da slaa sig ihjel —!

Engang var det ogsaa nær sket; det var en af Kudskene, da han naaede andet Loft, glippede det for ham.

Stakkel!

Ja, han blev Krøbling.

Er det ikke underligt, at netop saadanne Mennesker altid skal være saa letsindige? udbrød hun.

Nej det er ikke, Irma! — de skal ogsaa muntre sig Livet op med et og andet; og de, der slider og bakser Dag ud og Dag ind med store

Byrder, de bliver Kraftkarle, og naar de vil slaa sig løs, og have lidt Morskab, saa er det ganske naturligt, at det er Kræfterne, der skal holde for! — De har nogle, vi andre har ingen — vi fristes ikke!

Men hvordan gik det da ham? spurgte hun ængstelig.

Ja den Historie er ganske karakteristisk for Fader. Det var mig, som kom først tilstede, og det blev derfor mig, som . . .

Færdes Du meget her omkring?

Aa ja . . .

Falder der aldrig Kasser eller sligt ned? vær dog endelig forsigtig!

Vær Du ganske rolig! . . . naa, men jeg gik altsaa op til Fader og fortalte ham det. Straks blev han bleg og gjorde en Grimasse, som om han saa' det lemlæstede Legeme for sig — derpaa foer han op: det Asen! raabte han; paa dén Maade chikanerer disse Fyre os; nu skal vi have Politiet rendende her, og vi skal i Bladene — Arbejderrisiko — disse bundaffekterte Tider! — gaa straks ned, lad ham tilsige en Understøttelse — lad dem alle vide det — Braadden skal straks brækkes af — og saa slaar Du op dernede, at enhver, der for Fremtiden vover sig til slige Hundekunster, har sin Afsked, ubønhørligt, straks! — og at jeg gjør Formanden og enhver tilstede-

værende ansvarlig! — jeg vil ikke have min Bedrift skandaliseret ved Drengestreger! . . . det er, Irma, ligesom denne Frygt for Skandalen, som han kalder det, kvæler saa mange rent naturlige Følelser hos Fader.

Det er dog underligt — en Mand som han . . .

Som han — ja hvad mener Du egentlig med dette »som han«? afbrød Olaf hende.

Nu, alene det, at han styrer en saa stor Forretning — sagde Irma.

Det har intet, intet med Karakteren at gjøre — det er en Blanding af Talent, Energi og Held; nej, Fader er ingen modig Mand; han er en stærk Mand, men det er Ængstelighed, der har gjort ham til det; han har altid staaet paa Pinde for sine bange Tanker, derfor har han arbejdet paa at gardere sig.

Irma saa eftertænksom frem for sig. I dette Øjeblik havde de begge glemt de Omgivelser, de befandt sig imellem. Langsomt og søgende sagde hun:

Er Du nu ogsaa ganske vis paa, at Dit Hjem er saaledes, som Du tænker det? Du er saa sikker i Dine Domme, at jeg . . .

At Du — ?

Ja, jeg ved ikke — men undertiden synes jeg, Dine Domme er altfor færdige . . .

Det er en Familieejendommelighed hos os,

Du — vi har vore Tanker i Orden — de staar paa Geled; vi snakker ikke famlende frem og tilbage om Tingene; er vi uenige, saa er det ikke familjært Smaatteri, nej — saa staar vi skærende skarpt overfor hinanden!

Kan Du huske, Olaf, Du engang — efter at vi havde lært hinanden nærmere at kende, ja efterat vi troede at kende hinanden saa helt ud — spurgte mig om . . .

Om hvad? han stirrede spørgende paa hende —

Du spurgte mig — det var en Aften, vi havde talt om det samme som nu, og at hvis de ikke vilde kendes ved mig, saa vilde vi gaa glade sammen alene ud i Livet —

Og det samme siger jeg idag! — — —

Ja, ja — men da standsede Du pludselig, saa' ængstelig paa mig og spurgte heftigt: Sig mig det — usvigelig ærligt, Irma: ér Din Sjæl saa dyb, som Dine Øjne siger, den er — — —

Tilgiv mit Spørgsmaal! . . .

Det er ikke det, jeg mener — tvertimod — og senere forstod jeg Dit Spørgsmaal saa helt ud — men jeg kan ikke forstaa, at Du ligeoverfor Din Fader og Broder ikke, om saa kun en eneste Gang, fristes til at spørge: er I nu ogsaa ganske saaledes, som jeg tror, I er —?

Utaalmodigt sagde han:

Lad dem være, hvad de er; lad os tænke

paa noget andet — aa! hvor man dog kan mærke, man er inde i Byens Gader igen! man skal have disse høje Huse, der lukker Lys og Luft og Sol og Natur ude omkring sig, for at skabe den Slags Tankeverdener, der trives herinde . . .

Hun gav efter, saa' sig atter omkring —

Men der har I jo et Træ! udbrød hun.

Ja hillemænd, Du, det er et Lykketræ.

Lykketræ —?

Han smilede — saa længe det Træ springer ud, blomstrer vor Forretning —

Troer hele Familjen det? spurgte hun med skælmsk Alvor.

Mest Fader — eller vel egentligt: han alene.

Men er det da ikke ganske smukt? jeg kan godt lide, Menneskene er overtroiske.

Aa ja — jeg synes kun, Fader kunde have flottet sig lidt mere — tænkt Tanken mindre tarvelig.

Naa — naa! formanede hun.

Han blev ved: Plantet en hel Række Træer, saaet Blomsterfrø i hver en Sprække og da sagt: at selv om min Forretning skulde gaa tilbage: saa længe disse Blomster og Træer vil trives paa min Grund, vil jeg endda kalde mig et lykkeligt Menneske!

Du er en nydelig Forretningsmand —

Har jeg nogensinde paastaaet, jeg var det i

— dybere Forstand? og jeg er glad, Du, at jeg ikke er det! men tys! — det maa de gamle Skure ikke høre!

Det er jeg ogsaa glad for, sagde hun — tys!!

De kom forbi en flere Alen høj, gammeldags Vægt; der var bygget et Tag ud over den, og rundt om den stod Masser af store og smaa Lodder. Irma havde aldrig sét en saadan Vægt før, og vilde absolut vejes.

Det kræver Forsigtighed, sagde Olaf – den er hverken hvad man kalder skuret eller poleret i de sidste tyve Aar — men staa kun op!

Han begyndte at tage ned af Vægten de Lodder, der stod.

Det var da mærkeligt, sagde han, kan Du ikke snart vippe den op, nu er her kun firehundredeoghalvtredsindstyve Pund paa — træd lidt haardt!

Nej, hun kunde ikke . . .

Stamp en Gang —!

Nej — heller ikke; ja saa væk med de halvtreds.

Vipper den? spurgte hun.

Han rystede forundret paa Hovedet — lad mig prøve, hvor tyk Du er om Livet; dette her er jo foruroligende — ikke engang firehundrede Pund!

Han tog atter et Par Lodder af — Nej, nu

skal Du se, Irma! jeg bærer mig rent forkert ad, de Lodder, jeg tager af, skal jeg naturligvis sætte over til Dig . . .

Saadan . . . naar vi lægger hundrede Pund i Vægtskaalen til Fordel for Dig — og hvem vil ikke gerne gjøre det —, saa vejer Du akkurat ethundredeogfemoghalvfems.

Det er egentlig ikke saa lidt? sagde Irma.

Nej — men vi har de T-Jern, der vejer mere . . . uden at jeg dog derfor vil sige, at de er den bærende Kraft som Du!

Se Dig nu rigtig godt om, Irma! prent Dig det rigtigt ind; naar jeg skriver til Dig, vil jeg ogsaa flette et og andet ind om det daglige Liv her; nu ved jeg, Du vil kunne forstaa det.

De blev staaende Arm i Arm, og hun saa sig prøvende omkring.

Nu har jeg Billedet, Olaf, nu skal jeg nok vide at holde det fast.

Ved Du, hvad jeg frygter for, Irma?

Frygter?

Ja — at siden Du nu har gaaet denne Vandring her omkring med mig, vil jeg savne Dig paa en ny Maade.

Du mener vel: foruden den gamle Maade.

Ja, det er vistnok saaledes, jeg mener det!

De gik nu tilbage igen. Da de atter stod ude i Porten sagde Irma:

Det er jo til denne Side, Du gaar op til Dit Hjem?

Han nikkede —

Hun sprang lystig et Par Trin op ad Trappen.

Nu har jeg dog ligegodt været paa Vejen, udbrød hun — Olaf! tænk, om de var hjemme, begge de store Bussemænd; og vi gik op og ringede paa, traadte højtideligt . . . nej, Du! vi traadte lystigt smilende ind — og Du sagde: maa jeg præsentere . . . denne dejlige, unge Dame hedder Irma — og er min Forlovede! . . . hvad i al Verden tror Du, de vilde sige?

Men den kaade Lystighed, hvormed hun sagde alt dette, smittede ikke Olaf; netop fordi hun var ham kærest saaledes, som hun dér stod, med dette straalende Smil, dèr havde lært ham at se let og overlegent paa meget, som før kun trykkede ham — netop derfor steg Harmen over det kolde og kortsynede i Hjemmet op i ham; og næsten haardt sagde han:

Vil Du vide det, Irma?

Ja! sagde hun hurtigt, men dog med et Skær af Skygge hen over Smilet —

Nu, jeg skal sige Dig det: Frants vil ryste paa Hovedet og tænke: hvorfor i al Verden gaar Olaf saa lige paa, hvor der er Omveje nok — — — og Fader vil — uden at faa Øje paa Dig — fiksere mig, indtil han antager, at den Grille er sét ihjel

af den faderlige Myndighed . . . og saa vil han vende sig om og gaa!

Er . . . det Dit . . . Alvor? spurgte hun.

Da pludselig saa han forfærdet, at hun havde ikke sit sædvanlige glade Ansigt — der dirrede noget ved hendes Øjne, vibrerede noget ved hendes Mund.

Angst traadte han hen til hende.

Irma! raabte han og greb hendes Haand.

Hun trak Vejret dybt, strøg sig hen over Øjnene med den Haand, hun havde fri — og smilede.

Men han lod sig ikke narre — han havde for første Gang set dyb Sorg i hendes Ansigt over alt dette. Han var bleven saa vant til at høre hende slaa det hen i Lystighed, at han kun i enkelte Øjeblikke, naar hans Tanker gik ene, frygtede for hendes Skyld; men nu havde han set Smerten; han brød sig ikke om hendes Smil, men blev ved at se hende ind i Øjnene, for med al sin Kærligheds Styrke at fastholde dette: at hun led under det!

Hun forstod, at hun havde røbet sig, og tvang Smilet helt frem.

Han forandrede ikke en Mine —

Det var sødt af hende, det var kærligt — men det turde han ikke dvæle ved, han havde andre Opgaver, han havde noget uendeligt forpligtende,

han skulde gjøre sig klar — en Indvielse! et Kampraab —

I disse faa Sekunder, han stirrede ind i hendes Sorg, tog han Kampstilling til sit Hjem!

Ih dog, sagde hun usikkert — hvor Du . . . gennemskuer mig —

Saa —! nu havde han brændt ind i sin Vilje det, som han vilde have brændt ind; og let, næsten munter sagde han:

Forestillingen er forbi, vi lader Tæppet falde!

Hun løftede den Haand, i hviken hun havde Blomsterne . . .

Kan I nu ogsaa huske, hvorledes Olafs Hjem ser ud? og saa siger I og jeg Farvel til det og ønsker, at der altid maa være megen Sol herinde — og vi vil ogsaa ønske, at det store Træ, vi saa, aldrig maa gaa ud! det vil de to fæle B'er saa nødigt have!

Olaf saa lidt paa hende, tog hendes Hoved ind til sig og kyssede hende paa Panden —

Det er et Kys til Dine Tanker!

Saa gik de.

Da de passerede Boulevarden, mødte de en af de store, hjemvendende Skarer Skovgæster.

Og da først erindrede de, at de havde jo ogsaa Bøgegrene med . . .

Du gaar med dem i Haanden, Olaf!

II.

En Dag — et halvt Aars Tid tidligere — kom en underlig forstyrret udseende ældre Herre op i Kontoret og spurgte efter den unge Hr. Block. Hvilken af Sønnerne han mente, kunde han ikke opgive; han vidste forresten slet ikke, at der var to. Han vidste bare, at det ikke var den Gamle, han vilde tale med.

Han var en undersætsig Skikkelse, med stort, sort Haar om et baade stemningsfuldt og kønt formet Hoved; men Haaret stod vildt, og Hovedet blev ikke baaret rankt og fast, det bevægede sig uafbrudt, ligesom forskræmt. — Hans Klædedragt var ulastelig — men den sad, som om den i en Hast var hængt paa ham, og kun rent tilfældig var i Orden. Mest af alt mindede han om en forpjudsket Fugl. Og han førte sig slet ikke, som man fører sig i et Kontor — i al Fald i et saa stort Hus' Kontor; han travede distrait op og ned

ad Gulvet, mens han ventede, og udstødte af og til et dybt Suk.

Det blev Olaf, som tog imod ham.

. . . Jeg taler med Hr. Block? ikke sandt? De maa ikke blive vred, jeg paatrænger mig Dem, men jeg tror, det er rent galt — jeg skylder Deres Fa'er tre Tusinde Kroner . . .

Behag at tage Plads — indskød Olaf.

Aah Gud ja — De kender mig ikke — mit Navn er Olsen — De maa selv indrømme, det er haardt, at man skal gaa itu paa sine gamle Dage . . . og det er ikke for det — jeg tror — naar jeg bare havde det fornødne Overblik — det er mig ikke muligt at forstaa — Herregud! jeg har jo dog klaret mig ud af saa meget — men nu slaar det hele sammen om mig . . .

Olaf saa paa det store, forviltrede, endnu glandsfulde Haar og de kønne, rigtig hvad man kalder hjertensgode Træk med de ængsteligt flakkende Øjne —

Sig De mig ligefrem, hvad De vil — er det en Tjeneste af mig, De ønsker?

Det er kønt af Dem, Hr. Block! — og De skal have Tak — jo ser De — det er dette med Overblikket — for se, jeg kan slet ikke tænke mig — nu har jeg dog handlet i over tredive Aar — naa ja, det meste har været en Kludren mig igennem, men alligevel — det er dog gaaet, det

er dog gaaet ... og jeg er saa vis paa — — — nu skal jeg sige Dem, hvad det er, jeg vil bede om: kunde De ikke ofre nogle Timer paa mig, jeg mener: komme hjem, se paa Sagerne; De har Forstand paa Forretning; jeg lægger mine Bøger frem — ikke sandt! det kunde dog være, jeg tog fejl, og at jeg kunde reddes? ikke sandt?

Jeg kan jo ikke dømme om det —

Nej, vist ikke nej, men jeg mener — hvordan klarer andre sig? hvad? — ja, jeg ved det ikke; men jeg kan da ikke være den, der sidder værst i det?

Det er ikke umuligt, at der kan findes Udveje — — —

Nej, ikke sandt? men jeg har saa ondt ved at samle mine Tanker; man er jo ikke alene — selv for saadan en lille Forretningsmand som mig, er det dog saaledes, at nogles Vel og Ve afhænger af En — og det er dog forfærdeligt, om de skulde sige, at de led Tab for min Skyld —?

Vil De give mig Deres Adresse, og vil De sige mig en Tid, jeg kan træffe Dem, saa skal jeg — uden iøvrigt at kunne her, i dette Øjeblik, give noget Haab, — komme hjem til Dem.

De ved ikke, hvilken Tjeneste De gjør mig —

Husk paa — afbrød Olaf ham — at heller ikke De ved, om jeg overhovedet kan gjøre Dem nogen Tjeneste — — —

Olsen studsede, saa' forvirret paa Olaf, for-

stod endelig, hvad han mente, og saa træt ned for sig.

Derpaa begyndte han at søge i Yderlommen, i Inderlommen, i Vesten . . .

Maaske De, Hr. Block, har et Stykke Papir, jeg kunde notere min Adresse paa.

Olaf rakte ham Pen og Papir.

Olsen begyndte at skrive — stregede ud igen.

Jeg er helt konfus, sagde han — bliv ikke vred — hvad var det, jeg skulde skrive?

Deres Adresse — først Deres Adresse . . . godt.

De kan vel læse den?

Jo; jo — og dernæst en Tid, De er at træffe — lad os sige: om Aftenen.

Ak! jeg gaar saamænd aldrig ud — nu —

Han faldt pludselig i Tanker, saa aandsfraværende paa Olaf og føjede til:

Det er dog underligt nok . . . aldrig . . . og man har ogsaa en Gang været ung og syntes, at Verden var saa stor — og hvad er den saa? et lille Hul med nogle Regnskaber, der ikke vil stemme, og gjør En træt af det hele —

Olaf følte sig forlegen; Manden, der lignede en forpjudsket Fugl, stod og saa paa ham med sine store, tungsindige Øjne —

Pludselig kom op i ham en ungdomsfrisk Lyst til at gaa udenom det forretningsmæssige — til

ogsaa engang, midt i dette Kontor, at være sig selv; og han sagde lystigt:

Lad os faa Tag i dem, de rædsomme Bøger — de maa da vel være at bringe til Fornuft...

Olsens Ansigt forandredes ganske — den sorgløse Sangviniker kom op i det:

Ak ja, saadan har jeg ogsaa kunnet tænke en Gang! det var Tider!

Olaf blev bange, at han var gaaet for vidt — han var dog Barn af det store Hus — og sagde:

Jeg kommer altsaa, men det bliver selvfølgelig en Sag udelukkende mellem Dem og mig.

Jeg meddeler mig saa vist neppe til flere, sagde Olsen med en Blanding af Vemod og Lune.

To Dage senere gik Olaf derud. Han havde ikke noget imod, at der var endnu et Kapitel tilbage af Historien. Den var noget nyt, og Manden havde paa en Gang vakt hans Sympathi og Nysgerrighed. — Olaf sagde ved sig selv: Hans og min Natur ligner hinanden, og hvis jeg var født i smaa Forhold, var jeg blevet en lignende Forretningsmand. Og denne Tanke formede sig mere og mere ud hos ham; tilsidst morede det ham at tage Sagen saaledes: at nu skulde han hen og sé et, i enhver Detaille korrekt, Billede af, hvordan han vilde have siddet i det, om han var vokset fattig op og begyndt paa bar Grund.

Gud ved, hvor mange Værelser jeg har? og

hvordan jeg har udstyret dem? jeg har det vist ikke saadant overdreven ordentligt.

Mon jeg er gift? — det glemte jeg at spørge om — men det klarer sig vel ogsaa; det skal ikke blive uinteressant at se, hvorledes hun ser ud . . . aa! vist er hun køn endnu; vi har nok havt mange Vanskeligheder, men vi har alligevel været for gode Kammerater med Livets friske Tanker, til at Glandsen er gaaet helt af os . . . bare vi ikke har formange Børn . . . nu sidder jeg derhjemme og venter paa denne Frelsens Engel, der skal komme og bringe Orden i mine Sager — for jeg er saa vis paa, at »det er bare Overblikket, jeg mangler«; mit noget poetisk letsindige og bløde Gemyt er kommen i Konflikt med den allerhaardeste Flintestens-Virkelighed — — det er det samme: jeg vil bære mig ad imod ham, som om denne Fantasi var mere end Fantasi.

Olaf stod udenfor Døren.

Her boer jeg altsaa — nu gælder det at bruge Øjnene.

Han ringede; der var et Skær af Lune over hans Ansigt, da han hørte, Slaaen toges fra — thi nu skulde det ventede aabenbare sig.

Men — Du store . . . har jeg voksne Pigebørn!? tænkte han — foran ham stod en ung Pige.

Hun var bleg, spinkel og rank — hun havde

mørkeblondt Haar og store Øjne, hvis Farve han ikke kunde skelne, og som saa trætte ud. Medens hun fra Korridoren førte ham gennem Dagligstuen og Spisestuen, havde han ikke Tid til yderligere at gjøre sig klar, hvorledes »hans voksne Datter« saa ud — han skulde jo tage Syn op over sit Hjem.

Olaf fik det Indtryk: det er mange Aar siden, jeg har anskaffet noget nyt; Meublerne var stilløse, Polituren blegnet og Betrækket falmet. Der hang mange Billeder paa Væggene, men ikke ét, der var Barn af vor Tid, og Rammerne var gammeldags.

Jeg har ikke havt Raad til at forny eller ombytte noget, tænkte han — men været tvungen til at blive ved at glæde mig over det gamle.

Og der hang en rentud overvældende Mængde Fotografier og Daguerreotypier. Fotografierne var i gammeldags riflede Rammer med Guldornamenter, malet indvendig paa Glasset.

Olaf fastholdt stadig sin Fantasi — saaledes vilde der altsaa have set ud hos Dig! nu ja, med alt det fortalte maaske idetmindste Portraitterne fuldt saa meget som mine Billeder hjemme!

Vær saa artig, Hr. Block! sagde hun og aabnede en Dør — Onkel er i sit Kontor.

Det gav et Sæt i Olaf . . . saa var det jo slet ikke hans Datter, men hans Niece . . . men

der var ingen Tid til Overvejelse; henne ved Skrivebordet rejste en bøjet Skikkelse sig op, saa et Øjeblik forvirret omkring sig —

Ak Gud, er det Dem! tusind Tak skal De have! — og som om han endnu ikke var kommen ud over Olafs opmuntrende Ord: »Lad os faa Tag i dem, de rædsomme Bøger«, udbrød han i en Blanding af Lystighed og Fortvivlelse: ja! dér ligger de — tunge som Lovens Tavler.

Ved Gud! jeg tror, saadant noget kunde jeg ogsaa have sagt, tænkte Olaf.

Han saa sig omkring; egentlig forretningsmæssigt saa der ikke ud; vis à vis med Skrivebordet, hvor alt laa saa nogenlunde hulter til bulter, stod en stor egetræmalet Reol, der vistnok var Olsens udtrykte Billede. Den var en ubeskrivelig Blanding af Bøger, som var proppet ind i den paa alle mulige Maader — Olaf saa i en Hast, at Schillers Dramaer, Lütkens Dyreriget og Udstillingskatalog for Foraarsudstillingen 1873 støttede sig til hinanden — af Mineralier, af smaa snurrige Porcellainsfigurer, Brevbunker, Billedblade, Æsker.

Han følte sig virkelig draget af denne Mangfoldighed, men renoncerede foreløbig paa at trænge ind i den og sagde:

Skulde vi saa, Hr. Olsen, søge at faa Klarhed over Deres Status.

Ja . . . ja . . . det var jo det, vi skulde — Olsen rystede paa Hovedet og saa fortvivlet hen over Papirerne og Bøgerne; vendte sig mod Olaf og sagde:

Har De meget imod . . . vil det genere Dem meget, om jeg lod min Niece komme herind . . . for der er noget i dette her — han førte sin Haand samlende hen over den ganske Forvirring — som jeg nok tror, hun har bedre Rede paa — ?

Deres Niece? den unge Dame, der lukkede mig ind? er hun Deres Bogholder?

Ja, hun hjælper mig — jeg skulde bare have overladt hende det hele, saa havde der været bedre Orden i Tingene — der skal De se, ikke sandt — dette her, det er hendes Arbejde — saadan skulde det hele være, hvad — !

Hans Øjne straalede af Stolthed; Olaf maatte smile over den Hurtighed, hvormed den Gamle svingede fra den ene Stemning over i den anden; han betragtede Skriften, og da han havde set lidt paa den, sagde han, fuldtud menende det:

Kald De Deres Niece herind, det er ikke utroligt, at hun kan være til Nytte — Skriften, han havde sét, var en livlig, fast og kæk Haand.

Olsen rejste sig, rev i Skyndingen Kladdebogen ned af Bordet, tog den lige saa ilsomt op og lagde den paa Stolen (Dér har vi straks et Ind-

blik i Systemet! tænkte Olaf), gik hen, aabnede Døren og raabte:

Irma! Irma!

Hun kom hurtigt tilstede; hør, mit søde Barn! sagde Olsen hvidskende og klappede hende paa Kinden — her er noget, vi skulde se at finde ud af . . .

Med en Hilsen til Olaf, fulgte hun Onklen hen til Skrivebordet; og, staaende op, begyndte de en Konference, som fra hans Side førtes ængsteligt hvidskende og fra hendes med en klar, lidt dyb Stemme — en egen stilfærdig og dog fuldtonende Røst.

Olaf havde lænet sig tilbage og betragtede dem, og han kom atter ind paa sin Fantasi: at den Gamle var ham selv; og med levende Opmærksomhed betragtede han hende, som stod der og skulde klare de forfærdelige Vanskeligheder for ham.

Var hun smuk? han vidste ikke, hvad han skulde sige; men hun var stilfuld, hun udtrykte noget, hun var noget —

Olaf kunde ikke faa sine Øjne fra hende; det æggede ham, at denne Skikkelse, der egentlig ikke udmærkede sig ved nogetsomhelst, dog meldte sig saa stærkt. En ejendommelig Ynde i hendes Bevægelser mente han nok at opdage, men ogsaa den var saa — næsten taus.

Han saa paa hendes Pande — om den maaske gav Forklaringen? nu ja, den var ganske køn, men ikke køn nok til at forklare ham, hvad han vilde vide; han spejdede efter hendes Øjne, men han sad for langt tilbage til at kunne se dem.

Du maa vist foretage et lille Schacktræk, tænkte han; Du maa sige noget . . .

Hvad siger De, Hr. Olsen, om vi udsatte Konferencen et Par Dage, og Frøkenen i Mellemtiden gennemgik det hele?

Olaf tænkte: nu maa hun da se herhen — men han tog fejl; hun bøjede Hovedet lidt og blev ganske rød . . .

Saa! tænkte han, det var Synd! hun skammer sig paa hans Vegne. Men Olsen blev henrykt:

Ja, tusind Tak, Hr. . . . jeg tror nok, det var det bedste — hvad, mit Barn? — tror Du ikke ogsaa, at naar Du i et Par Dage kunde faa Lov at sidde over det i al Fred og Ro — hvad? — jeg skal nok passe, hvad der ellers saadan kan være . . . men det er altfor meget, at De skulde komme igen . . .

Ja, hvad mener De, Frøken? spurgte Olaf.

Hun løftede Hovedet og sagde tilkæmpet — men uden at vende sig imod ham:

Hvis Hr. Block vil . . . udstrække sin Godhed saa vidt . . .

Det vil Hr. Block jo! Du hører jo, Barn —

Saa tror jeg, vi maa bede derom, fortsatte hun.

Imorgen! — Hr. Block! — skal alt være i Orden! præcis imorgen, udbrød Olsen; nu var han igen ovenpaa!

Hvis Hr. Block tillader, tror jeg hellere, Du skal sige i Overmorgen, sagde hun dæmpet.

Vi holder fast ved i Overmorgen, sagde Olaf, her bliver vistnok rigeligt Arbejde.

Ak Gud ja! udbrød Olsen og saa igen fortvivlet paa alle Bøgerne og Papirerne — Lad os straks begynde, Irma!

Du har Ret, Onkel! begynd Du, jeg skal følge Hr. Block ud . . .

Olaf studsede; vil hun sige mig noget? nuvel . . .

— Og som han, ude i Korridoren, tog sin Hat for at gaa, kom ogsaa det, han havde ventet — — og i samme Øjeblik, hun saa paa ham og tog Ordet, foer det igennem ham: det er hendes Øjne! det er dem, der staar paa Højde med hende, det er dem, der — repræsenterer, hvad hun sidder inde med!

Det er vist meget mærkeligt af mig, men jeg vilde gerne bede Dem . . . tage lempeligt paa min Onkel . . .

Mærkeligt? nej, Frøken! det finder jeg tvertimod saa aldeles naturligt! men — ganske vist

havde jeg ikke allerede tænkt paa at gjøre det — saa vilde Deres Ord tilstrækkeligt erindre mig derom! vi tør kun ikke glemme, at en Forretning er en Forretning.

Var det ufint af Olaf? — han sagde de sidste Ord, mest fordi han havde Lyst til at fastholde det Anstrøg af Beden, der laa over hendes Stemme og hendes Øjne — og tænkte, at Maaden var den at rasle med Principernes Haardhed!

Onkel skulde aldrig have været Forretningsmand — det er Synd for ham — det er en Verden, han ikke forstaar! sagde hun resolut — han er for blød en Natur!

Olaf studsede — der var virkelig over hende Kraft, Energi og Spændstighed — men en pludselig opdukkende Nysgerrighed fik ham til at spørge:

Har Deres Onkel oprindelig været bestemt til noget andet?

Han skulde have været Musiker, svarede hun ...

Ja saa — sagde Olaf; han tænkte paa sig selv ... nu, stol De paa, Frøken, at jeg, personlig, skal ikke falde over ham —

Olaf smilede for at gjøre Ordene endnu mildere, end de lød.

Tak — sagde hun ganske sagte.

Idet han stod i Døren, vendte han sig mod hende og gav hende Haanden.

— Ja, det er Dig selv, ganske og aldeles Dig

selv, sagde han halvt lystigt, da han gik ned ad Trapperne — naar alt kommer til alt, eksisterer man naturligvis rundt omkring i forskellige Udgaver; det gælder blot at være saa heldig at træffe paa dem; skal jeg regne efter, at det er første Gang, det hændes mig, maa det være et sjældent Fund, jeg har gjort. Naar alt kommer til alt, eksisterer der vel egentlig kun et lille Antal Menneskearter — Variationerne fremkommer ved de ydre Forhold. Men er det et sjældent Fund, jeg har gjort, saa vil jeg ogsaa have Lov at studere det!

Nej! dét har hun Ret i: Forretningsmand burde han ikke have været! det manglede blot, hun havde kunnet se igennem mig — jeg tror, hun ganske rolig havde tilføjet: og De heller ikke!

Olaf udstødte en kort, hjertelig Latter . . . Vær saa artig, Frøken! udtal De Dem kun! naar De er færdig, gaar jeg videre: nej, vist nok duer jeg ikke til Forretningsmand, men det gjør De heller ikke! det gjør overhovedet intet Menneske — det er kun noget, man slumper sig til at være, naar man er saa ulykkelig ikke at forstaa sig selv bedre!

— Det var længe siden, Olafs Tanker havde havt den Friskhed over sig som iaften. Det var med Velbehag han følte, at han endnu sad inde med Lyst til at skeje ud!

Hvem Pokker har nu været paa Spil i den

Affaire!? hvorfor lod de ikke ham blive Musiker? han havde jo passet saa brillant til at sidde ved et Flygel og fantasere! og, ærlig talt, hun — naa, ja! og hendes Øjne — havde da ogsaa passet bedre til at sidde ved hans Side og følge hans Tonedrømme . . . eller drømme deres egne . . . istedetfor at søge rundt i hans Regnskaber! ja, nu er de to inde i en Verden, hvor de jages hjælpeløst afsted og slet ikke faar Stunder at følge de glade Tanker, de sidder inde med! Du store Gud! hvor det er lykkedes at forkludre Livet.

Da han kom hjem, gik han gennem det store Kontor, før han gik op. Der var noget, han vilde efterse.

Da han saa ud over de mange Pulte, hvor enhver Bog, ethvert Papir var henstillet eller lagt i den mønsterværdigste Orden, kom han til at tænke paa, hvorledes de to arbejdede sig træt i Forvirringen.

Det er ikke underligt, at Menneskene er saa forhippet paa at opfinde Maskiner; alle faar de af og til Følelsen af, hvor usigeligt rart det var, om alt inde i dem bare var Hjul og Tridser, der løb af sig selv. — — —

To Dage senere gik han atter derud ved Aftenstid.

Det var atter Niecen, der lukkede op.

Han syntes straks, der var noget nyt, febrilsk over hende. Hun var forlegen, famlede efter Ordene; medens de gik gennem Stuerne, saa hun sig urolig om.

Han standsede hende pludselig og sagde:

De er saa urolig — er der noget galt?

Hun kæmpede med sig selv . . .

Nej — jeg . . . vær saa god at . . . Onkel er vist . . .

Hun aabnede Døren og udbrød i det samme angst:

Nu er han gaaet igen!

Og febrilsk vilde hun ile hen til en anden Dør —

Frøken! sagde han næsten bydende — hvad er her paafærde? De er jo ængstlig! har Undersøgelserne ført til daarligt Resultat? har det angrebet ham? sig det kun roligt!

Det ser ikke godt ud, svarede hun; allerede igaar Aftes kom vi til det Resultat, at det ikke staar til at redde . . .

Snak! — foer det uvilkaarlig ud af Olaf . . .

Hun blev ved: og nu er han helt fortvivlet — er det ikke ogsaa haardt, at han, der aldrig har gjort andet end godt, og baade støttet den Ene og den Anden, hvor han kunde, nu skal jages ud af sit Hjem — det er haardt — det er for haardt!

Olaf betragtede hende — og blev imponeret; der var en Glands af ren, stor Følelse over hende; og han svarede ganske i Overensstemmelse med, hvad han læste ud af den Skikkelse, der stod foran ham:

Jo, det er for haardt, og derfor maa det heller ikke ske.

Han understregede ikke noget af Ordene; for ham var det saaledes, at hendes Sorg havde Ret til et Tilsagn, der ikke skreg op, men var at lide paa — og han gav det.

Hvor er Deres Onkel?

Nu sidder han inde i Lænestolen og . . .

Og —?

Og sover — det kommer over ham med en Træthed, jeg ræddes for.

Har De Papirerne i Orden? spurgte Olaf.

Han talte kort og koncist; hun forstod ham —

Ja —

Kan han være til nogen Nytte ved Redegjørelsen?

Hun rystede paa Hovedet —

Godt! saa lad ham hvile sig — De gjør mig klar paa Sagerne i en Hast.

Han bød hende med en Haandbevægelse gaa først ind og hen til Skrivebordet.

Hun vilde overlade ham Pladsen, men han afværgede det:

Nej! nej — det er Dem, der har Ordet . . . sagde han.

Se her er alt, hvad Onkel har staaende ude — begyndte hun; jeg har ført Fordringerne op i to Kolonner — disse her, Hr. Block, er værdiløse. Men af dem dér vil de fleste vistnok kunne drives ind — men ikke tidsnok.

Tolv Hundrede Kroner, læste Olaf — og det drejer sig om — hvorledes? var det ikke tre Tusinde?

Otte og tyve Hundrede, sagde hun.

Hm! lad mig se de Navne, der ikke duer —

Han gennemlæste omhyggeligt Fortegnelsen; studsede pludselig:

Hvad er det for en Olsen, her staar for over fire Tusinde Kroner? fire Tusinde?!

Det er Onkels Broder —

Broder hér! og Broder dér! udbrød Olaf utaalmodig; Tallene begyndte at gjøre ham til Forretningsmand; saadant noget har man ikke Lov til; jeg vil nu tænke mig, at vi var et Hus, der ikke kunde taale Tabet af de cirka tre Tusinde Kroner! en Mand maa dog tænke sig om!

Han fik pludselig denne Fornemmelse af Stilhed omkring sig, der kan komme over En, ligesom man er ved at tale sig varm — — — han saa op fra Papiret; hun sad der, rød som et dryppende

Blod, med et Udtryk af Bedrøvelse og Skam, som om det var hende, hans Bebrejdelser ramte.

Om Forladelse, Frøken! kom han uvilkaarlig til at sige — det var ikke en Bebrejdelse, der galdt Dem; det er jo ikke Dem, der har været broderlig — eller søsterlig letsindig, maatte jeg da sige — med Kreditten — — — og iøvrigt, havde det været Dem, vilde jeg fundet det . . . han søgte et Øjeblik efter Ordene ... næsten rigtigt — men, altsaa! De tør nogenlunde garantere for, at Kalkulationen er rigtig.

Hun blot nikkede til Svar; Olaf syntes, at der ligesom vibrerede noget ved hendes Øjelaag.

Frøken! Frøken! hvis De vidste, hvad det er at være Forretningsmand; det er en Tilværelse, hvor Menneskene bliver Foliosider, og hele Ens Samliv med dem bliver Tal! det er ikke den rigeste Maade at leve Livet paa, men den forpligter En dog stærkt, thi med alt det betyder disse Tal Lykke og Ulykke; er man først kommen ind i det, saa er man bundet, og saa arbejder man dog efter en højere Lov . . .

Der maa være forskellige Love til, sagde hun — min Onkel har ogsaa arbejdet efter en højere Lov —

Olaf betragtede hende nøje; det var, som turde hun ikke efter sin sidste Bemærkning røre paa sig; — hun havde jo alligevel en indtagende

Profil, tænkte han — og pludselig foer det ham, halvt lystigt, gennem Hovedet: Herregud! det er jo mit andet, mit forkomne, fattigere Jegs Niece, der sidder — hende tør jeg sandelig ikke være ond imod —

Han rejste sig og sagde opmuntrende:

Kort og godt: Deres Onkel skal ikke gaa itu paa dette; det drejer sig om at forstrække ham med seksten Hundrede Kroner og skaffe længere Tidsfrist — jeg skal sørge for begge Dele; vil De sige ham —

Olaf hørte i det samme en Støj, han og hun vendte sig begge lynsnart mod Døren . . .

Den var revet op; i den stod Onkelen, dødbleg, med det store sorte Haar bølgende til alle Sider, og stirrende vildt ud af de bedrøvede Øjne — han gestikulerede med Armene hen mod Olaf:

De skal faa Deres Penge! De skal faa Deres Penge! jeg skal pine enhver, der skylder mig.

Men Onkel! Onkel! raabte hun.

Jeg skal sælge min stakkels Broders sidste Ejendele.

Onkel! Onkel! Hr. Block —

Onkelen rev hende ængstelig ind til sig.

Nej, nej! Barn! Dig faar han ikke! Dig faar han ikke!

Hun lagde Haanden for hans Mund og sagde ilsomt:

Du fejler — Hr. Block redder Dig — Onkel! han redder Dig! han ordner det for Dig! lille Onkel . . . kom dog til Dig selv!

Den gamle Mand tav, saa' forvildet spørgende paa hende; fra hende hen paa Olaf . . . langsomt samlede hans forjagede Tanker sig, som Fugle, der troede, Reden var brændt, og nu finder den uskadt . . . pludselig var han klar over, at der var talt trøstende Ord til ham . . .

Hvad sagde Du, Barn? — Hr. Block . . . De?

De er træt, sagde Olaf beroligende; De har sét altfor mørkt paa hele denne Sag; slaa Dem ganske rolig tiltaals; Affairen lader sig ordne — De kommer ingen Ulykke til!

Olsen ilede hen til ham — vendte sig paa Halvvejen om mod Irma:

Narrer han mig? narrer han mig, Barn?

Men Onkel dog!

Tilgiv! udbrød han til Olaf — jeg har været syg — hvordan skal jeg takke Dem? . . . har De nu ogsaa faaet alt at se? — han vendte sig mod Skrivebordet — hvad? Irma, har Du vist Hr. Block alt? Du har da ikke glemt noget?

Jeg kender det hele, indskød Olaf — Sagen gaar i Orden; tak De Deres Niece — det er hende, som har bragt Klarhed i Tingene! Nu faar jeg trække mig tilbage for iaften; jeg ser herop endnu engang, og afslutter da Sagen.

Denne Aften fulgte kun Onkelen ham til Døren.

Da Olaf stod ene ude paa Trappen, blev han staaende et Øjeblik for at genkalde sig dette Billede:

Niecen, som hun stod, trykket op til den Gamle, med Haanden tyssende lagt paa hans Mund . . . mens han, værgende for hende, raabte »Dig faar han ikke! Dig faar han ikke!« . . . en Gratie, en Hengivenhed, en Blanding af Viljeskraft og kvindelig Forlegenhed og jublende Glæde — en Rigdom af Stemninger, løftet fra Bunden i hendes Sjæl, helt op i fuld Belysning — som en solbeskinnet Bølge, farveglittrende — i Øjeblikkets Stormtag.

Pludselig kom han til at le: Naa — dér bliver til den Gamle, naar hun faar ham til Ro, og han skal holdes til Vinden for, hvad han har sagt ... »Dig faar han ikke! nej: Dig faar han ikke!« at Du kunde sige saadant noget! — Sagde jeg virkelig det, Barn?!

Godt var det, at enhver kunde se, Du talte i Vildelse!

Olaf blev med Forsæt, med Magt, ved at udmale sig Situationen paa lystig Maade; han var sig ikke selv klar hvorfor; han vidste i det Øjeblik endnu ikke, at hans Lystighed var en Vej,

der gik uden om noget, der dæmrede i ham og som han ikke vidste, om han vilde give sig hen til.

Men narrer Du mig ikke? sagde jeg det virkelig?

Jo Du gjorde! Du sagde det endog meget kraftigt, og tog mig om Livet, og slog stærkt ud med Haanden.

Mon han blev fornærmet? det var jo forfærdelig upassende!

Ja, det var det, Onkel!

Forfærdelig upassende — lo Olaf højt — aldeles malplacé!

— Da Olaf gik til Ro, havde han ombyttet denne lystige Fantasi med Tanker, som forekom ham mere korrekte — mere passende, syntes han næsten:

Den Gamle aner ikke, hvad han har sagt, og — selvfølgelig — kommer der ikke et Ord over hendes Læber angaaende hans Udtalelser. Sligt tier en ung Pige stille med.

Olaf var uden Tvivl kommen Virkeligheden nærmere ind paa Livet ved at raisonnere saaledes ... Den farlige Virkelighed! den lykkelige Virkelighed! . . . Sligt tier en ung Pige stille med — —.

Kom ikke og sig, at der ingen Skæbne er! kald den blind eller seende — enhver vil give den

Navn, eftersom den har banet Vej eller lukket Stier for ham! — men ingen lever heltud sit Liv, stærkt og rigt, uden at Skæbnen indhenter ham, slaar Følge, og atter pludselig tager Afsked, mens han staar alene tilbage, ser sig forbauset om og opdager, at han er kommen bort fra sin vante Vej, ind i fremmede Egne!

Der forløb flere Dage, før Olaf kunde beslutte sig til at forelægge Sagen for sin Fader. Han vidste paa Forhaand, at det vilde blive en vanskelig Historie. Hvor overrasket blev han da ikke, da den Gamle, istedetfor at bruse op, svarede med et Smil: Se, se! vi arbejder Side om Side! Du har Din Affaire, jeg min — der er kun den Forskel, at Summerne varierer noget! jeg skal — han tog et Brev, der laa gemt under et gulnet Alabastæg, frem — betro Dig, at ogsaa jeg er anmodet om at give gode Raad . . . det er et af vore største Provindshuse . . . Du kender det: Thomsen i Nykjøbing; personligt, ved Du, er vi ikke stærkt engageret, men det kan influere paa en Mængde af vore mindre Forbindelser, og jeg har lovet at tage derned og, ligesom Du, forsøge at give gode Raad! vi kan jo nu prøve, hvem af os, der har bedst Held.

Der var ét i dette, som straks tog Olafs Tanker: at Faderen rejste bort . . . han syntes

allerede, at han selv stod et Sted ude i en fremmed Egn, langt borte fra sin vante Vej.

Disse Dage ere mine, tænkte han; forundrede sig over, at han tænkte saaledes — men gik udenom Forundringen. Der kom i det hele taget hvert Øjeblik en Undren op hos ham, men han gik stadigt udenom den.

Han var som et Menneske i en Baad, der har sluppet Roret, sidder med Hænderne for Øjnene, og kun lytter og lytter efter Bølgernes Skvulpen, for at kende, at han driver . . . det er taabeligt Sømandsskab . . . hvortil har man et Ror og hvortil sine Øjne? — — — tys! tys! forstyr ham ikke! — — — han bryder sig kun om ét: denne sagte, sladrende Skvulpen, det fortæller ham, at — Baaden driver!

Olaf sad med Hovedet støttet i Hænderne, Øjnene lukkede, og fornam med stille Betagethed, at han gled hen over vuggende Vover, ind i en sød Stemning, nærmere og nærmere et Par store, mørke Øjne — en sart, slank Skikkelse, der sad bøjet over en Hoben Papirer, rød som et dryppende Blod, fordi han havde talt haardt . . . som stod lænet op til en gammel, forvildet Mand, og holdt ham Haanden for Munden, fordi han raabte og atter raabte: Dig faar han ikke! nej, Dig faar han ikke!

Ikke mange Øjeblikke havde hun været ude

af hans Tanker i de Dage, der var forløbet; og allehaande Skikkelser havde hun havt; Olaf havde før været forelsket, flygtigt, let indtaget; og han havde i disse Dage sammenholdt hende med Erindringens Kvinder, med Forsæt stillet dem sammen; og der havde været Øjeblikke, hvor han med en Tilfredshed, han ikke gjorde sig klar, fandt, at hun manglede meget for saadan uden videre at kunne stille dem i Skygge. Han greb sig i at slaa ud med Haanden og udbryde: naa, hvad! hun er maaske lidt mindre ud ad den slagne Landevej, men hvad saa — ?

Men han greb sig ogsaa i at sidde og lytte efter hendes Stemme, lytte anstrengt for at faa den frem, især hvor hun udbrød: Du fejler, lille Onkel, Hr. Block redder Dig! han ordner det for Dig!

Og naar han havde lyttet og lyttet og dog ikke kunnet faa Klangen frem — thi han kunde det ikke! — gled han over til at forsøge at drage hendes Billede frem ... han huskede hele Situationen; der var saamænd ikke nogetsomhelst mærkeligt i det; det var ikke andet, end at hun rejste sig hurtigt — den Gang Onkelen kom ind — men der var over hendes Bevægelse en Graties Aabenbaring, en Afsløring; som et Lyn slog det ned i ham, at der i hendes Væsen var en Magt, der

kunde tage hendes Legeme fangen, saa det lyste af Ynde.

— Han greb sig i at filosofere over hende: Hun er ikke smuk; det er en Mangel, men for hende bliver det en Gevinst; disse pludselige Udbrud af indre Skønhed bliver netop betagende, fordi de farer som straalende Glimt hen over et Ydre, der ikke forbereder En paa dem.

Man venter dem ikke — derfor overvælder de En.

— Han greb sig ogsaa i . . . skal man kalde det en mere praktisk Tankegang? . . . i at sige: netop derfor vil hun trætte mindre end saa mangen anden; hun gaar ikke konstant omkring som en Dejlighed; som lidt for meget af det gode; af og til gaar Glandsen af hende, man begynder at se sig en Kende forbavset om — drømte man? — og saa straaler hun atter — — — som en Stjerne, der glimter, tændes, slukkes, og tændes atter!

Er de Stjerner ikke de kønneste? er det ikke dem, der gjør Himlen levende?

— Hver Gang det blev Morgen, tænkte han: idag vil jeg tale med Fader, thi iaften vil jeg gaa derud. Men der var ingen Enhed i hans Beslutning, thi det han skulde tale om med Faderen var Forretning . . . og dette med Aftenen derude var — i al Fald ingen Forretning.

Og, naar det blev Aften, tænkte han: havde Du dog bare talt med Fader idag om den Veksel, saa havde Du nu iaften — — — kunnet sidde derude.

Han brugte ikke mere karakteriserende Udtryk end dette »siddet derude« — men han følte en træt Skuffelse over ikke at kunne det.

— Og endelig kommer Samtalen, og Faderens Ord, at han rejser bort ... og i samme Nu slipper han Roret, holder Hænderne for Øjnene, og mærker henrykt, at Baaden glider, glider, glider ind mod en stjerneblinkende Kvindeynde!

Han mærker Bølgernes Skvulpen; om lidt skal han høre hendes Stemme, se hendes Skikkelse. Og naar Glimtet tændes paa hendes Øjnes mørke Himmel, vil han . . . vil han . . . vil han . . .

Samme Dag, Faderen rejste, gik Olaf derud.

Han havde, saa underligt det lyder, regnet efter: naar de Mennesker vel kunde spise til Aften, for netop at kunne komme til den Tid.

Han var kommen ind paa at tænke sig saadant noget som en snehvid Dug, et dæmpet Lampelys, en hjemlig Hygge — en ny Situation; ikke netop inde i Kontoret. Navnlig en ny Situation.

Og Lykken var ham gunstig, saa gunstig, at hans Klokkeringning og Onkelens Forbauselses-

udraab over »hvor Irma havde alle de mange rare Sager fra«, ganske faldt sammen.

Nu kommer der sultne Venner — sagde den Gamle lystigt.

Irma gik ud og lukkede op.

Da Olaf gik hjem — lidt sent paa Aftenen —, følte han Trang til at gaa en lang Omvej, og helst en mennesketom; og kunde han finde en Bænk, et Sted, hvor der var stor, fri Horisont for Øjet, vilde han sætte sig for at samle og klare sig Aftenens Indtryk.

Han havde været i et Hjem, over hvilket en Storm var gaaet hen; hvor en gammel Mand havde siddet forskræmt og ikke turdet se op, og hvor en ung Pige havde været ene om at se Ulykken i Øjnene — og fra hvilket Stormen var drevet bort.

Han havde været sammen med to overlykkelige Mennesker, der betragtede ham som deres Redningsmand, og som frigjort og tillidsfulde havde lukket deres Tankeverden op for ham.

Han havde lyttet til en gammel Mands Erindringer; han var bleven lokket til det — thi ligeoverfor den Gamle sad en ung Pige, og hendes straalende Øjne og interesserede Miner overbeviste Olaf om, at det var saa kønt, hvad der blev fortalt.

Og fordi hun lyttede, lyttede han ogsaa. Og naar det alligevel skete, at han overhørte et og andet, saa var Grunden udelukkende den, at den Gamle, i sin Ivrighed, glemte at gjøre Pavser, medens Olaf i Irmas Ansigt skulde søge Forstaaelsen af, hvad der nys var sagt.

Han var blevet ført ind i en hel Række af et ejendommeligt Hjems Stemninger. Han havde siddet timevis sammen med hende, over hvis Væsen han havde tænkt i de forløbne Dage, hvis Stemme han havde søgt og søgt efter, og hvis Bevægelse og Ansigtsudtryk han havde arbeidet paa at genkalde sig.

Timevis havde han siddet sammen med hende, hørt hende, sét hende.

Han havde sét paa hende og erindret sig, at, da Faderen meddelte, at han rejste bort — da havde hans første Tanke været: nu tilhører disse Dage mig.

Og han havde, medens hun talte til ham, istedetfor at høre efter, selv siddet og talt — stille, uhørligt, uden at bevæge Læberne — kun søgende ind i hendes Øjne — havde han siddet og sagt: Du er dejlig! klog ser Du ud! Du koketterer ikke med Stemninger og Tanker, men de bryder frem som Fugle, der vaagner! Morgenens Solglands være over Dine Veje!

Og en Gang, da et eller andet, Onkelen og hun

erindrede, henrev dem, saa de samtidig tog Ordet, — havde han sét fra den ene til den anden og tænkt paa Scenen, hvor Onkelen tog hende ind til sig og raabte: Dig faar han ikke! —

Medens de talte, havde han siddet og hvidsket til sig selv — ungdomskaad, elskovjublende: Jeg faar hende dog! jeg faar hende dog!

Og da han skulde gaa — skulde, fordi der er noget, som hedder Tid, Sædvane, god Skik mellem dannede Mennesker, og meget andet taabeligt — og sagde: Er vi nu ogsaa helt paa det Rene, hvad Sagen angaar — da syntes han, hun et Øjeblik blev ganske stille, forventningsfuld lyttende; — og da han saa ilsomt tilføjede — han kom uvilkaarligt til at gjøre det ilsomt —: endnu en Gang maa min Vej vist falde herop, da var der gaaet en Bevægelse igennem hende.

Og da han tog hendes Haand til Afsked, var den bleven liggende i hans — til han gav den fri igen; og han vidste med Henrykkelse, at han havde tøvet længe.

Saaledes var Olafs og Irmas Kærlighedshistorie begyndt.

Sønnen fra det mørke, kolde, stemningsløse Hjem havde fundet en ny Verden, hvis Glands lod Skyggerne i hans gamle vokse, blive mørkere og tungere.

Han vidste, det vilde komme til en Kamp; hans Hjem var voldsomt og hensynsløst i sin Tankegang; den, der forekom ham dobbelt taabelig — fordi hun var saa rig og hans Hjem saa fattigt, og fordi hun netop vilde blive forkastet af det rige Hjem som den fattige Pige.

III.

Da Cigarhandler Nielsen — som havde en ganske lille beskeden Forretning en detail ligeoverfor Huset M. Blocks en gros — kom hjem fra en lille Værtshustur i det velsignede Guds-Vejr hin Søndag Eftermiddag, da Olaf og Irma havde besét Fæstningen — kunde hans Kone glæde ham med, at »han rigtignok var gaaet tabt af meget«!

Gud Fader bevar's! og det er saadan noget, der skal hedde sig fine Folk! dér kunde Nielsen tænke sig, at ligesom hun sidder ved Vinduet, hun var aldeles tilfældig kommen derhen, saa ser hun den ældste af de unge Herrer derovre smutte — smutte, Nielsen! lige forbi mine egne Øjne ind ad Porten derovre med en Dame — en dameklædt Dame, begriber Du nok, og dérinde blev de, ja, naar jeg siger én, lad mig nu sige en stiv Klokketime, skal det ikke være meget fejl!

Den var god! raabte Nielsen og slog sig henrykt paa sine Knæ; saa gammel han end var, kunde han dog komme i Stemning endnu! Du Alstyrendes! det er det store Handelshus, det er dem, der dominerer! hvad? os Smaafolk! føj, jeg vil ikke bytte for al det i Verden! Fanden ogsaa! at jeg skulde være borte netop den Gang! der kan Du se, hvad sagde jeg? jeg skulde være gaaet lige efter Kaffen, saa havde jeg væ't hjemme igen; hvordan saa hun ud? hvad? hvordan?

Kan Du ikke forstaa, sagde Madam Nielsen, at det netop var det, jeg ikke fik sét . . .

Hvad kan jeg forstaa! naar Du har sét hende, har Du vel ogsaa sét, hvordan hun saa ud! naar man ser et Menneske, ser man det da, ved jeg!

Kan Du ikke begribe, at de smuttede lige ind ad Porten, ligesom jeg kom hen til Vinduet! men Skørter havde hun paa — dét ved jeg da . . .

Men da de gik! da de gik! blev Du saa ikke staaende? Gud! blev Du ikke staaende, Dit Fæ!

Skulde jeg blive staaende lige ret op og ned maaske en hel Time?

Du sagde jo før, Du sad ned — men hvad havde hun da paa? hvordan var hun klædt?

Ja, hvad render den Slags med? udbrød Madammen, Kniplinger og Fjer og Kjoler, der gloer helt ned ad Gaden! men bare i det eneste lille Øjeblik, jeg bukker mig ned for at trække Skamlen

ind under Fødderne, vil du tænke Dig: i det Øjeblik er de smuttet ud igen, og da jeg kigger derover igen, saa er de lige oppe ved Hjørnet!

Det var ligegodt den stiveste! udbrød Nielsen — men hvor jeg under denne store Hr. Block det! for det bliver en Skandale! Du kan være saa ædende vis paa, det bliver en Skandale! en rigtig Skandale! den skal i Petersen imorgen! Du kan tro, han skal vide at lave noget ud af den! han har det rigtige Rævetag! Han, den yngre af Sønnerne . . . hvad er det, han hedder?

Frants, sagde Madam Nielsen.

Frants, ja, det er rigtig! at han drejer den Gamle en Voksnæse og gaar sine egne Veje, det ved jo Gud og hver Mand, men Olaf Block! jeg siger bare: der bliver Komedie! og hvor Petersen vil godte sig . . .

Tror Du, Petersen — Petersen var Huset Blocks Portner — tør rive den Gamle det i Næsen? spurgte Madammen.

Nielsen kneb det ene Øje til og saa umaadelig fiffig ud —

Han river ham det ikke i Næsen, aak Gud! saa kender Du ikke Petersen! han lirker det ind! han skylder ogsaa den Gamle Tak fra forskellige Lejligheder!

Man maa lade det aldrende Ægtepar, at de anstrengte sig efter bedste Evne, thi endnu efter

at de var gaaet til Ro, udarbejdede de Historien videre.

— Den næste Morgen indfandt Petersen sig for at faa sit sædvanlige Kvantum Skraatobak.

Der er han — hvidskede Nielsen, som havde kigget ud gennem det lille Glas i Døren . . .

Da Petersen havde faaet Historien — Madammen, der stod og lurede bag Døren, var bleven kaldt ind for at bevidne Rigtigheden af alle de Smaatræk, hvormed Nielsen og hun havde udstyret den, — gned Petersen sig i Hænderne og sagde: Nu skær den!

Derpaa begav han sig over for at sætte sin Kone ind i Situationen.

Aftenen iforvejen havde Nielsen og hans Kone holdt Fest paa Olafs og Irmas »Smutten ind ad Porten« — idag skulde Petersen og hans Livsledsagerinde til at leve højt paa den!

— Det séte afhænger af Øjnene, der sér — fra Portnerkælderen skulde den bringes videre op til Gamle Block.

Petersen kendte »Sin Gamle« nok til at vide, at han vilde sætte Pris paa den, naar den bare blev serveret ham paa rette Maade, som Petersen ved mange Aars Øvelser var bleven en stor Mester i.

Om en Historie som denne vidste han, at den der greb fejl i Fremstillingen, han var absolut

færdig med det Samme – sparket bort; men den, der gav den paa rette Maade, vilde sidde endnu fastere i Sadlen end nogensinde.

Petersen gav den paa »rette Maade«! . . . han sagde til »Grossereren«, at han ikke haabede, at den unge Herre havde beklaget sig over ham.

Hvorfor? spurgte Gamle Block kort.

Ja – nej – det var ikke saadant noget ligefremt, men Cigarhandleren her ligeoverfor – – – det var med velberaad Hu, at Petersen trak Fremmede med ind i Historien – – – havde i Søndags sét den unge Herre . . . den ældste af de unge Herrer, gaa ind ad Porten hernede med en ung Dame . . . og nu var han bange, at de mulig kunde have ønsket hans Nærværelse . . . hm . . . men Hr. Grossereren erindrede vist, at det var med hans Tilladelse, han var taget ud . . . og hans ældste Datter havde forresten ogsaa været hjemme . . . det vil sige, hun havde nok været gaaet saa meget som lige nogle faa Minutter, men da Nielsen – det er Cigarhandleren, Hr. Grosserer – havde sêt, at de først var gaaet igen meget længe efter . . . saa maatte de dog have kunnet træffe hans Datter . . . om de havde ønsket . . .

Gamle Block rejste sig op, gik sit Faktotum ind paa Livet – som han havde gjort saa mange Gange, naar Petersen afleverede »Historier« —

Hvad er den Cigarhandler for et Menneske? er han tilbøjelig til . . .?

Gamle Block antydede ved en Haandbevægelse: at drikke.

Aak, Gud nej! og desuden . . . havde hans Kone ogsaa sêt det.

— Naa — godt — nej — min Søn har ikke beklaget sig.

Petersen blev ved:

Men om han skulde gjøre det, om Hr. Grossereren da vilde sige, at det var med Tilladelse . . .

Godt — De kan gaa.

— — — Se saa! nu har han Historien! sagde Petersen til sin Kone.

Og det gik godt? spurgte hun.

Tror Du, jeg gik derop for at faa min Afsked? — han fik den, saaledes som han skulde have den! Du skal se: nu begynder det at mukke i den raadne Kasse! det gamle . . . Petersen saa sig forsigtigt om . . . Asen kan have godt af, at de brænder sammen deroppe!

Gamle Blocks første Tanke var straks at lade Olaf hente, kræve en Forklaring og meddele ham sin Vilje. Han havde allerede Munden ved Talerøret, der førte over til Kontoret — men standsede.

Han gjorde en heftig Drejning, knyttede Hænderne, strøg sig utaalmodigt over den noget lave, kraftige Pande, der laa gemt under det tætte graa

Haar. Den højeste Utaalmodighed — og saa lidt efter en Træthed, hans Ansigt aldrig plejede at vise, prægede hele hans Skikkelse.

Dette kom ham saa overraskende og saa ubelejligt — paa en saa aldeles ny og uventet Maade krydsende hans Planer; ikke selve Sagen; han var Mand for at forhindre, at der i hans Hus udviklede sig noget, han ikke vilde have. Det havde kostet Kamp paa mange Omraader at naa saa vidt, som han troede, han var naaet: at der kun fandtes én Vilje, én styrende Tanke i hans Hus, men Kampen var kæmpet færdig for længe siden. Han havde vænnet sig til den Tro, at alle modstridende Sind havde bøjet sig; han havde glædet sig over Freden; der var noget i ham, som var blevet træt, sammenfaldent træt — det havde lagt sin Haand paa hans ustyrlige despotiske Vilje og bønligt klagende sagt: men Du — ikke sandt? nu vil vi heller ikke længere strides! nu vil vi have Fred!

Og nu saa' hans heftige Sind Kampen rejse sig paany; han havde allerede følt Blodet fare ham til Hovedet og kendt det gamle oppe i sig — — men han vilde ikke; han vilde ikke! — det kunde han vel kræve: at ingen førte Ufred ind i hans Hus! Hvem havde Ret at forlange, at han skulde udsætte sig for Stridigheder? Hvem? — mindst af alle vel hans Sønner.

Nej — han vilde slet ikke trænge ind i den

Sag, slet ikke kræve Regnskab — blot kort og godt forlange af den ene som af den anden: at de vilde have at sørge for, at der mellem dem og ham intet Øjeblik opstod nogen Divergents!

— Han ventede, til det begyndte at skumre. Det, han vilde sige sin Søn, skulde ikke understreges derved, at de stod Ansigt til Ansigt i fuld Belysning.

Dét var ogsaa en Forstaaelse af Mørkningstimernes Magt.

Medens han ventede, stod han ved Vinduet, vendt mod den sidste Lysning fra det Stykke Luft, der spændte over den lange smalle Gaard.

Han var en stor, bred, robust Mand. Hans Skikkelses paa engang resolute og plumpe Plastik forøgedes derved, at hans Frakke hang løst om ham. Han lod altid sine Klæder sy saa rummelige, at de faldt i Folder.

Han havde en stærk bred Pande, tykke graa Øjenbryn, ingen Overskæg men temmelig langt, stridt, sort, graasprængt Hageskæg.

Hans Syn var en Kende svækket; skrev eller læste han, brugte han Pincenez, men løftede han Hovedet og saa paa Folk, tog han dem af; de generede ham, disse Glas imellem dem og ham.

Man kom til at tænke paa gamle Tider, ved at se ham, da der var bomstærke Mænd til — Tiderne før Nervøsiteten blev opfunden — Mænd,

der blev treds, halvfjerdsindstyve Aar, uden at kende Svagheder i nogen Retning.

Ansigtsudtrykket var haardt. Saaledes fortalte disse graa Øjne og denne lukkede Mund: vi tilhøre en Mand, der vil og magter, hvad han vil...

Der blev banket paa Døren. Ingen, heller ikke hans Sønner, maatte træde ind her, uden at banke paa, og uden at han havde sagt Kom.

Det var Olaf. Gamle Block vendte sig om; op mod Skumringen saas kun hans store Konturer.

Olaf mente paa Forhaand at vide, hvad hans Fader vilde. Der var om Formiddagen indløbet vigtige Meddelelser om Svingninger i Petroleumsprisen, og det var den Gamles Vane at drøfte det indgaaende med ham — det vil sige: efter at alle Afgjørelser var truffet med den yngre Broder. Det var den Gamles Forsøg paa at vinde Olafs Interesse fuldt ud for Forretningen.

For saa vidt blev Olaf overrasket, da Faderen tog Ordet.

Den Gamle talte dæmpet og farveløst, han brugte sin Stemme som man bruger visse intetsigende Former i Brevstilen.

Der er sket noget her i mit Hus i Søndags; Du har aflagt Besøg her med en Dame; er det en Dame, jeg kender?

Nej — svarede Olaf, lige saa roligt.

I samme Nu han blev overrasket, var Overraskelsen ogsaa forbi; dette Emne var hans Tankegang, hans helt og holdent, Dag ud og Dag ind.

Naa — sagde Faderen med ganske samme Stemme som før — dette er mig ikke behageligt; jeg vil imidlertid ikke, at der skal rejse sig nogen som helst Misforstaaelse imellem os af den Sag, og jeg maa bede Dig sørge for, at det ikke sker. Der maa for Tiden ikke komme fremmede Elementer ind paa mit Omraade; heller ikke nogen som helst Uoverensstemmelse mellem Dig og mig — altsaa anmoder jeg Dig om at fjerne . . . et Øjeblik søgte han efter Ordene, saa føjede han til: alt sligt. Ja det var ikke andet, jeg vilde.

Jeg skal tænke over Sagen, sagde Olaf.

Sagen? sagde den Gamle — naa, Du mener over Maaden . . . ja, gjør det; og, hvis Du ikke mener, at en hvilken som helst er lige god, og mulig ikke kan finde en, der synes Dig passende, da henvend Dig til mig, og jeg skal yde Dig Assistance.

Olaf stod et Øjeblik taus; dette at alle de enkelte Træk i Faderens Skikkelse var vidsket ud af Mørket, gjorde et ejendommeligt Indtryk paa ham. Han syntes, han stod og talte med en stor Skyggeflade.

Ja, andet var det jo ikke, Du vilde sige mig — ? henkastede han.

Det varede lidt, før Skyggen derhenne svarede Nej.

Thi først maatte den fortælle sig selv, at vel kunde denne Søn, der stod der, forme en Sætning saa den lød som en Afvisning, men det var kun tilsyneladende, og idag var det ikke værd at hænge sig i Formerne —

Dette maatte Skyggen først gjøre sig klar — og da kom Svaret:

Nej — andet var det ikke.

— Olaf gik.

Men da han var gaaet, vendte den Gamle sig atter om og saa ud over Gaardsrummet, hvor Skyggerne havde samlet sig; der er kommet Aftenlys frem fra Krogene, ud af Luger og Døre for at se op paa det sidste svindende Luftskær — og de gemmer bort nu de mange Vidnesbyrd om hans imponerende Virksomhed, som staar deroppe ved Vinduet.

. . . Jeg vil ikke have Kamp! jeg vil det ikke! mumler han — der er sørgmodig Træthed i hans Stemme — skal et Menneske da aldrig faa Fred? . . . og mindst med ham . . .

Han ved det, den stærke Mand, at bliver det Kamp, saa tager alt det vilde i hans Natur Magten, han taaler ikke at tirres; han har lidt og

offret for meget for sine Livsplaner til at taale, at de krydses — han véd: at før vil han slaa alt ned, der staar ham ivejen — og dermed vil det ogsaa ende ... nej! nej! dette nye, som for hans Øjne har taget kolossale Dimensioner, vil han ikke blande sig i — intet vil han have med dette at gjøre — ikke kende det tilbunds —

Netop med denne Søn vil han ingen Strid have. Han har kæmpet haardt med ham før; der var en Tid i Olafs Opvækst, da han vilde være Maler; Faderen forbød det; saa vilde han studere — atter nej! Drengen havde bøjet sig, men den Dag han begyndte dernede paa Kontoret, var han kommen ind til Faderen og havde sagt:

Nu begynder jeg, Fader! men jeg vil paa Forhaand sige Dig, at et dygtigt Menneske vil jeg blive, og hvis jeg ikke naar det ad denne Vej, vælger jeg en anden!

Han huskede denne Dag, den Gamle, thi det var første Gang, en af hans Sønner havde sagt ham ustraffet imod — og fordi den havde gjort ham usikker.

Olaf var hans Øjesten; gamle Block sagde tidt til sig selv, at det egentlig var urimeligt, thi den yngre Frants, var ham en ganske anderledes trofast Medarbejder; han havde det skarpe, hurtige Blik, som gamle Block var saa stolt af hos sig selv; Frants var ham en Garanti, mens Olaf var

ham en Uro — og alligevel var det Olaf der havde Magten over det inderst inde i ham, som var Fadersindet.

Nej! nej! han vilde ingen Strid!

Han vender sig bort fra Vinduet, gaar hen mod sit Skrivebord, støder i Mørket mod et eller andet, famler sig frem, finder Stoleryggen og lader sig synke ned.

— Den Mand der sidder dér — med forpinte Træk — hvilende tungt mod Stolens Læner — træt, fordi der nu igen rejser sig Skygger om ham — han blev ved Fødselen hilst med næsten vild Glæde og taget i Arme som et Lykkebarn. At han slog sine smaa Barneøjne op, betød Fred over et Hjem.

Hans Fader var en af den Tids bekendte Forretningsmænd, en livlig, alsidig Aand, en Mand der greb ind paa mange Omraader, en Mand med Ideer og en slagfærdig Tunge; netop et Menneske, der boltrede sig i Følelsen af sit Held og sin Begavelse.

Hans Hjem var rigt, hans Hustru ung og smuk.

Men — deres Ægteskab var i flere Aar barnløst, og dette blev Tomheden i deres Liv. Det affødte bittre Tanker, som gjorde det ikke synderlig dybe Forhold imellem dem ulykkeligt og Hjem-

mets Fester usande. Hende gjorde det tungsindig, og for ham blev Lykken tom.

Gæster der kommer og gaar, som beundrer Ens Hjem og holder Taler ved Ens Bord — og gaar videre til andre Hjem og andre dækkede Borde, — kan ikke erstatte to Barnearme, der lægger sig om Ens Hals, to straalende Øjne, der vidner, at i dem skal alle Ens Tanker leve videre — ogsaa efter at man selv er bleven træt.

Seks Aar havde de været gift, de tunge Tanker var bleven Hjemmets stærkeste — dets sandeste. Da skete det lykkelige. Livsvarmen gød sig atter ud over et koldt Hjem, en Hustru blev genindsat i sine Rettigheder, og en energisk Mands Liv ophørte at være tomt. Det var Lykken, som sejrrig vendte tilbage fra Landflygtighed i tunge Tankers Skygge-Lande!

– Senere, da dét skete, som ingen vilde troet muligt, blev det sagt, at netop dette Barns Fødsel havde lagt Grunden til Hjemmets Fald. —

Drengens Opvækst blev som en Hyldning til en Sejrvinder; han blev forkælet, forgudet, Hjemmets et og alt; han var den rigt begavede, hvem intet vilde falde svært; og den Bedrift, han engang skulde overtage, kunde ikke blive stor og omfattende nok — den maatte udvides og udvides for at blive en passende Opgave for Vidunderbarnet; det var som denne Søn berøvede Faderen den

Besindighed, som han havde beholdt tilbage fra de mange Aars Held.

Heldet forlod ham, han led store Tab; de kunde ikke erstattes paa sund Maade, der maatte findes paa noget helt nyt — og det nye blev de vilde Spekulationer. Han slog ind paa Veje, han aldrig før havde betraadt. Han var ikke længer Herre over Begivenhederne, de havde faaet Overtaget — saa satte han sig til at slaa Terninger med dem om sin Fremtid, spille vildt med den Stærkere.

Han tabte Gang efter Gang, og hvert Tab tog noget af ham selv med i Købet; hans Besindighed, hans Overblik over Situationen, hans Selvtillid, hans Æresbegreb som Forretningsmand — hver Gang han kastede Spekulationens Tærninger og tabte, tabte han en Del af sin Personlighed.

Da kom det Øjeblik, hvor hans Modspiller lagde sin Haand over Tærningerne og sagde Stop! nu spiller jeg ikke med Dig, før Du har skaffet Dig noget, vi kan spille om.

Og han forstod, at han var færdig . . . færdig!

Det hører med til Livets Gang at, saa her, saa der, et Menneske rejser sig fra sin Livsgerning, skyder den fortvivlet tilside og søger bort, fordi han ikke længer kan holde ud at være sammen med sig selv.

— En Aften lød der et dumpt Knald ovre fra Kontoret.

Den eneste, der hørte det, var Fuldmægtigen. Han havde i lange Tider arbejdet ud over Tiden, efter at alle de andre var gaaet. Ingen uden han havde fuld Rede paa, hvordan Sagerne stod, og han havde kastet hele sin Energi ind for at blive en regulerende Magt i al den vilde Tummel.

I samme Nu han hørte Knaldet, vidste han, hvad der var sket og ilede derind.

Hans Chef laa sammensunken henne ved Skrivebordet.

Fuldmægtigen gik over i Beboelseslejligheden. Den unge Herre sad just og læste et Brev — en Indbydelse — op for sin Moder — — —

Det har han oplevet, den sammensunkne, træt grublende Mand, som sidder derhenne, halvt gemt af Mørket — — —

Intet — absolut Intet — anede Moderen og han. De sad midt i Livets Feststemning, da alt blev taget fra dem: de Tanker, de var vant at tænke, deres stolte og glade Følelser, Rigdommens Uafhængighed, Hjemmets Luksus og Hjemmets Ære.

Han var dengang seksten Aar.

Navnløs og gaadefuld stod Ulykken i deres rige Hjem og viste dem Døren . . .

Bort! skaf Jer et andet Hjem, nye Tanker, nye Drømme, nye Udsigter — intet uden Fortviv-

lelsen og Vanæren tør I tage med Jer! med dem maa I begynde at bygge forfra paa bar Grund! — og skynd Jer! inden I ved af det, staar Samfundets Dom, dets Haan, herinde!

Seksten Aar blev han gammel i Lykken; men netop disse, de lykkelige, er det han ikke vover at kalde frem for sin Erindring.

— Saa begyndte det andet Afsnit af hans Liv.

Moderen og han rejste til en af hendes Slægtninge, en Købmand i en norsk Fjordby.

En ny Natur, — nye Omgivelser og nye Tanker tog imod dem, men Naturen var tung og trykkende, Omgivelserne tilbageholdende, Tankerne saa smaa.

Onklen var en rolig, praktisk Natur; deres Ulykke dvælede han ikke ved; hvad der interesserede ham var at gjøre et dygtigt Menneske af sin Neveu, det vil sige, uddanne ham paa sin Maade, lære ham at forstaa en Forretning, som han forstod den, og arbejde som han arbejdede.

Det var tunge Aar. Alligevel gik det tilsidst op for den unge Block, at denne Onkel var ikke at foragte. Han handlede forsigtigt, næsten smaaligt — men han stod fast. Han havde aldrig Jag med at tjene Penge — men hans Formue voksede hver Dag.

Det fulde Indtryk af Onkelens Personlighed fik han, da den lille By hjemsøgtes af et Krach.

Mens alle var nervøse, var Onkelen rolig — rundt om vaklede Forretninger og sank sammen, Onkelens gik sin vante Gang — der blev i hans Nærværelse næsten ikke talt om Begivenhederne. Det var i de Dage, som om denne Mand og de andre ikke havde noget med hinanden at gjøre.

Men da Stormen var forbi, kaldte Onkelen ham ind til sig. Jeg har, sagde han, ikke villet tale til Dig om, hvad her er sket rundt omkring, fordi jeg ikke vilde vække sørgelige Erindringer hos Dig. Men nu, der er Ro i Gemytterne, vil jeg sætte Dig ind i Sagerne.

Og da fik han en Forstaaelse af, hvad det vil sige at være en støt Mand, at kunne staa fast, hvordan Situationen end udvikler sig. Og Onkelen — denne skærende Modsætning til hans Fader, blev hans Ideal.

Men han maatte ogsaa, næsten nødvendigvis, blive det; thi Sønnens, som Moderens, inderste Tanke var den: at det fremfor alt, alt, alt! galdt: at arbejde saaledes, at der aldrig kunde komme den Dag, da Folk kunde vælte sig ind over En eg dømme En. Intetsteds maatte der være et saarbart Punkt — thi det lurer Folk paa! oh, det lurer de efter! — nej, aldrig begaa noget, der senere kan rejse sig mod En . . . nej, dette: at vide sig tryg — det var den forskræmte, ny Forestilling

om Lykke, de havde taget med sig i Landflygtigheden, og de hundrede Gange talt om.

Og nu havde han set den virkeliggjort i Onkelen.

Fra det Øjeblik tog hans Karakter fast Form — arbejde, arbejde, arbejde; sikkre sig; gaa langsomt men ustandseligt frem; med hver Dag føle sig stærkere og saa en Dag — naar det ramler omkring En — staa som den eneste urokkelige; og være Genstand for alles lurende Øjne, Misundelse — og de spejder og spejder for at finde Stedet, hvor de kan vælte sig ind paa En — men det findes ikke. De roder op i Ens Fortid — nej! heller ikke dér! . . . det maatte være en Triumf! det vilde blive en Sejr!

Deroppe i den norske Fjordby blev hans Ideal formet:

Langsomt, men ustandseligt at arbejde sig op til en betydlig Mand . . . at sørge for at der aldrig i Ens Liv, Ens Forhold fremkommer et saarbart Punkt . . . og en Gang at se alle afmægtig vælte sig ind paa En.

Og dertil kom en Tanke, som Moderen og han havde varieret saa tidt over: helst at leve ensomt; Venner og Bekendte er Bedragere; de holder sig til En, saa længe man har noget — siden hen er netop de Forræderne, der udlevere En til Fjenden . . . nej ensom, ensom — saaledes som de to

følte sig oppe under Fjordbyens Fjelde med deres Minder — og saa: den eneste, der ikke er saarbar!

Og stadig videde Tanken sig ud: han vilde vende tilbage til Danmark; den Sejr han vilde vinde, skulde netop vindes der, hvor Faderen havde tabt. Han kendte den offentlige Menings Pjaltethed — han havde tænkt meget over den! — den vilde ikke, fordi den genkendte ham, falde over ham — tvertimod, den vilde begynde med at give den noble Rolle, være den fintfølende; først naar han blev en Magt, vilde den blive ham fjendsk — og forsøge Kampen; og naar den var tabt . . . vilde den logre som en Hund, krybe som kun Mennesker kan krybe.

— Saaledes var han — den træt grublende Mand, derinde i Mørket — da han tredive Aar gammel, kom herned til sin Fødeby . . .

Aldrig havde nogen havt bedre Overblik over sin Fremtid, og følt sig sikkrere paa den end han, den Gang . . . og saa skulde Magter inde i ham rejse sig og spærre ham alle Veje . . .

. . . forførende dejlig var hun . . . han har grublet nok over denne, alle Slægternes Gaade, at et Menneske kan træde ind ad Ens Dør, staa for Ens Øjne for første Gang — og i samme Nu have al Magten over En, over Ens Fornuft, Ens Pligtfølelse, Ens Lidenskab — i et Nu blive Ens eneste

Indhold . . . var det ham, som skulde triumfere over de andre som den pletfri Mand —!

Han har ogsaa senere grublet over, om det var fjendtlige Magter udenfor ham som gjorde, at Pigens Moder den Gang blev syg, og at Sygdommen trak i Langdrag . . . han har i det hele taget grublet over saa meget . . .

Da Ulykken var skét, galdt det at skjule over den og gjøre den uskadelig — og selv komme paa ret Køl igen.

Han fik Pigebarnet sendt bort, sikkrede hendes og Barnets Fremtid — købte Moderen — købte sig bort fra det hele, med fortvivlet, nervøs Hast . . . brutalt hensynsløst slog han ved Hjælp af Penge en Streg over det skéte.

Og sig selv stivede han af ved at — gjøre sig Slægtens Pjaltethed klar. Han byggede sig op en Forbittrelsens Theori — han kom den Dom, han frygtede, i Forkøbet ved selv at dømme. Han arbejdede sig op til hidsig Foragt mod dem han frygtede . . . og tilsidst var han atter stærk nok til igen at tage op den Livsplan, han havde lagt — i Skræk for dette Samfunds Dom.

— Han giftede sig, og da Olaf blev født og et Aar efter Frants — og han troede sig helt sikker ligeoverfor hin Begivenhed — var han atter Manden, der skulde bygge op en usaarbar Eksistents . . . først og fremmest opdrage disse to

Sønner saaledes, at de kunde faa Overtaget i Livet.

Han blev Despoten, den, der angav, hvad der maatte tænkes og føles saa langt hans Magt naaede; han bestemte sine Omgivelsers Tanker og Glæder og Sorger for at gjøre sit Hus til en uangribelig Fæstning — — —

Og nu sidder han — skjult af Skyggerne og grubler træt over, at det atter truer med Kamp! — — — —

Og samtidig sidder Olaf ovre paa sit Værelse og skriver til Irma.

Hun skal straks vide, at Kampen er begyndt; han ved, at dette er i hendes Tanker Dag og Nat, og intet Øjeblik skal hun fantasere paa Grundlag af noget, der ikke bestaar.

Og hun skal vide, hvor sikker paa hende, paa sig selv, paa Fremtiden, han gaar til denne Kamp — hvor lystig den falder ham!

Irma — skrev han:

Vi er opdagede, Du og jeg! man kender vor Forbrydelse; jeg ved ikke, hvem der har røbet os; jeg tænker mig, det er de gamle Mures Ekko, de har ikke kunnet taale vor Hilsen fra Livet derude; det har været dem for stor en Ungdoms-Dosis paa én Gang, og i Febervildelse har de proppet det i den Gamle.

Jeg kommer lige fra ham. Han kaldte Dig

en Misforstaaelse, der under ingen Omstændigheder maatte opstaa mellem ham og mig.

Han var meget hensynsfuld — mod hvem ... vil jeg ikke sige, for saa rynker Du Brynene, og saa har jeg ikke Dine Øjne for mig, saa helt ud som jeg vil!

Du vil have, Olaf, at fjerne alt sligt — sagde Fader.

»Alt sligt« — det var Dig.

Og hvis jeg ikke kunde komme lidt nemt afsted med det, skulde jeg kun barnetryg betro mig til ham; saa skulde han besørge det.

Jeg har aldrig set Fader saa lille — saa vanvittig stor var han . . . ak! dér løb mig en Sætning i Pennen, som maaske skulde have været uskrevet — men kan det undre nogen? der staar denne Mand, som hver Gang jeg har havt en Plan oppe for min Fremtid, har slaaet den ned; der staar han og paatager sig at sætte den, som er mit Livs dybeste Lykke, dets første, rige, alt betagende Glæde, ud af hver eneste af mine Tanker, mine Stemninger, Drømme!

Er han ikke blind? og trænges hér ikke til at lyses op? og bliver den Kamp ikke en sand Fest, Irma? Nej! den Pen løber rent af med mig; det var slet ikke dette, jeg vilde sige, det var noget helt andet:

Jeg svarede, at jeg skulde tænke over det.

Se paa mig, Irma, og hjælp mig at tænke; Du kan tro, naar jeg siger til ham, at jeg ikke alene selv har tænkt, men endog taget Dig, der er saa godt inde i Sagen, med paa Raad — det vil glæde ham!

Hvad mener Du, om vi siger saaledes: Kære Hr. Fader! Store Hr. Bussemand! det er saa rent galt med denne Kærlighed, den er næsten ikke til at blive af med; men da Du ikke holder af Uoverensstemmelser, vil vi saa gerne komme Dig imøde. Vi har hørt af saa mange kloge, erfarne Folk, at naar man først gifter sig, saa er der noget, der hedder Hvedebrødsdage, og naar de er forbi — er det ogsaa forbi med Kærligheden —

Tror Du ikke nok, at den Gamle giver sin Velsignelse til, at vi kommer ud over det paa den Maade?

Bagefter lader vi os naturligvis skille! at det bliver en flov Historie for Kærligheden, kan vi ikke tage Hensyn til; hvorfor henvendte den sig ikke først til selve Husets Chef — — —

Tag mig om Halsen Irma! Du min Tanke, mine Tankers Glæde! bliv ved at være min gode Aand!

Din Olaf.

IV.

Dagen kom, da Irma skulde rejse. Det var et gammelt Løfte om Besøg hos Slægtninge, hun skulde indfri. Tungt var det for Olaf og hende at skilles, men han glædede sig over, at Opholdet paa Landet vilde give hende friske, røde Kinder, og han tænkte ogsaa: bedst at hun slet ikke er her i Byen, medens jeg afgjør vor Fremtid.

— De gaar op og ned paa Dampskibsbroen og taler sammen.

De tør ikke tilstaa, hvor bedrøvede de er, og derfor anslaar de begge en lystig Tone.

Tænk! siger han, vort Kærlighedsæventyr bliver mere og mere udarbejdet — allerede nu forekommer der en Skilsmisse . . .

Hun siger: Det er vistnok uforsigtigt at ødsle saaledes med Effektsteder; jeg burde maaske heller vente med at rejse til et senere Kapitel?

Ja! Du siger noget! vi har allerede havt hemmelig Kærlighed, Opdagelsen, den onde Fader og den gode Onkel!

Som en Engel frelste fra Undergang, indskød Irma.

Og nu rejser den Eskede bort fra Hovedstadens Tummel!

Du skal sige Hovedstadens Tummel og Larm, sagde Irma, men det kneb med at gjøre Stemmen lystig som Ordet.

Men hun brød sig heller ikke saa meget om det; hun følte sig i dette stærkere end han.

Olaf derimod trængte til den lidt forcerede Lystighed, og blev ved:

Men jeg, hendes Ridder, gaar over Kontorets Vindelbro ind til Borgherren og undsiger ham.

Dette Billede kunde Irma ikke modstaa:

De Kæmpende forsøger at gennembore hinanden med to T-Jern, men da det ikke lykkes, begiver de sig begge ned til den store Vægt, med de meget store Lodder, for at se, hvem der kan vippe den anden op!

Men jeg lægger paa min Vægtskaal Glæden over at eje Dig, Irma! sagde Olaf stolt.

Nu var Kaadheden kommet op i Irma, og hun blev ved:

Det nytter ikke! thi det store B lægger Glæden over ikke at eje mig paa sin.

Saa lægger jeg paa min: Sorgen over at skulle miste Dig. –

Hun saa dulgt op paa ham; hun havde hørt paa Stemmens Klang, at nu fulgte han ikke længer med i Lystigheden.

Hvorfor . . . vil Du være . . . saa skrækkelig tung?

Hun sagde det med lidt Usikkerhed, hun vilde saa gerne vidske Sorgen bort, men hun følte sig ikke sikker, at Spøgen vilde falde i god Jord.

Og han, hvis Tanker var kommet ind i et nyt Spor, brusede da ogsaa op:

Fordi det er en Tvekamp! . . .

Til alt Held ringede Skibsklokken; Virkeligheden, den vemodstunge, tyssede paa ham: stille! stille! hold nu inde! om et Øjeblik er hun langt borte, se hende ind i Øjnene, at Du kan have dem at leve paa, mens hun er borte – ellers angrer Du det siden!

Olaf adlyder. Han skælver ved den Tanke, at ogsaa i et Øjeblik som dette var hint tunge ved at tage Magten over ham. Han følger hende ilsomt ombord, bærer hendes Tøj ned i Kahytten.

Farvel Irma –!

Farvel min store, bedrøvede Ridder Lystig!

Jeg trænger til Dig for at leve – hvidsker han.

Jeg har Dig, jeg trænger ikke til noget! siger hun smilende.

Atter lyder Skibsklokken; et sidste Kys til Farvel, og han gaar iland.

Han staar paa Broen, hun lænet mod en Bænk deroppe; ufravendt sér de hinanden ind i Øjnene; hver vil beholde sit Billede af det skønneste, de ejer —

Skibet glider bort; de vifter til hinanden, saa længe de kan se hinanden — saa længe de tror at kunne se hinanden — saa længe de tænker: maaske kan Olaf se mig endnu, maaske kan Irma se mig endnu!

Saa gaar han hjem til Ensomheden.

Og pludselig fylder hans Vemod ham med en næsten jublende Bevidsthed af, at saa dyrebar er hun ham, at Verden er ham tom, nu hun er borte; han jubler ved denne Følelse; nu ejer ogsaa han Livets dybeste Hemmelighed: den at leve i en anden, at lide Kærlighedens Savn!

Han føler sig saa stærk, saa uovervindelig stærk — ikke heftig, blot stærk!

Endnu i Dag vil jeg tale med Fader. Det er latterligt, at han gaar omkring og lurer paa, om jeg vil sige noget, og at jeg, der vil tale, tier. Men jeg vil give den Gamle Tid til at tænke sig om; Samtalen idag skal ikke være den sidste. Jeg vil gaa varsomt frem, — kun ikke et eneste Øjeblik slaa af paa, hvad jeg skylder Irma — Herregud! er det en sund og lykkelig Natur som hendes,

eller en stivsindet Trods som Faders, der har størst Livs-Ret? Det er jo Vanvid, alene at spørge!

— Ogsaa Olaf valgte Skumringstimen.

Det kan maaske berolige Fader, at jeg ikke læser enhver Stemning i hans Ansigt.

— — — Du vil —? sagde den gamle Block, da Olaf traadte ind.

Jeg vil gerne tale med Dig, om det der — vel optager baade Dine og mine Tanker?

Block saa højst forundret op . . .

Mine Tanker . . .?

Olaf havde valgt Udtrykket for straks at skabe en ærlig Stemning, og saa mødte han i det første Ord Faderens beregnede Gaaen udenom. Et Øjeblik vaklede han; men blev sig igen klar: begynder vi ikke ærligt, bliver hele Samtalen Gøgl; og derfor sagde han kun kort og roligt:

Ja — Dine og mine.

Hvad taler Du om —? Block var stadig lige forbavset.

Om det Besøg, eller hvad vi vil kalde det...

Kald det, hvad Du vil — jeg lægger ikke saa stærkt Vægt paa et Ord —

Atter maatte Olaf anstrenge sig for ikke at tabe Magten over sig selv . . .

Jeg troede iøvrigt, den Samtale var ført til Ende, vedblev Block, i hvis Natur det laa at lade

sig lokke, af sin egen Stemmes affejende Klang, til at gaa videre —

Olaf saa et Øjeblik hen mod Vinduet; der var noget, han skulde have fat i . . . det var Irmas Billede . . . han fik det . . . det lo ham skælmsk imøde, han syntes, hun spidsede Munden og hviskede »det store B — tys!«

Olaf var sig selv igen — saa vidt han kunde være det i Faderens Nærværelse . . .

Jo Du, Samtalen var paa en Maade endt, men Sagen, den lever videre, og jeg finder det rigtigst, at Du lærer den at kende.

Olafs vedvarende Ro gjorde Block usikker; skulde Sønnen være stærkere, end han troede? skulde det være farligt at ægge ham? men vise Svaghed —? alene Tanken jog ham Blodet til Hovedet. Han havde selv en Fornemmelse af, at han vovede meget, men han maatte det — en Naturmagt drev ham:

Jeg troede Sagen var endt, sagde han strengt; Du krydser mine Planer, hvis Du arrangerer et Forhold uden om mig — er det maaske det, Du vil? føjede han næsten teatralsk truende til.

Det var første Gang Block var saa usikker, at hans Trudsel fik falsk Klang —

Nej — det faar gaa med i Købet! brast det ud af Olaf; han kunde ikke dy sig, han havde hørt det falske i Klangen og fandt Faderen komisk.

Men for at ikke alt skulde være endt med det samme, føjede han hurtigt til med Varme i Stemmen:

Skal vi saa begynde at tale som Fader og Søn? Du gode Gud! kan vi ikke veksle to Ord, uden at de skal sættes paa Skruer?

Block var bange; han følte det med Rædsel; han turde ikke støde den Haand fra sig, Olaf rakte ham i de sidste Ord; han tog den, han lod Sønnens spottende Udbrud ligge; han valgte at stirre nogen Tid ned for sig, som om han, bunden af en eller anden Tanke, slet ikke havde hørt, hverken Spotten eller de mildnende Ord. Men han turde ikke se paa Oluf — han frygtede, at Sønnens Ansigt ikke kunde skjule, hvad han tænkte . . . og da vilde alt briste.

Jeg vil ikke have mine Planer krydset . . . gentog han, ikke opfarende som før, mere som en Mand der grunder, taler med sig selv.

Olaf gennemskuede det hele og havde næsten Medlidenhed, han følte, at dette var haardt for Faderen . . .

Altsaa Fader, det jeg vil meddele Dig er, at jeg er meget forelsket, hemmelig forlovet og tænker paa at gifte mig! Jeg forstaar, at det kommer Dig overraskende, at Du kan have et og andet at sige, men først vil tænke over det, og derfor lader vi Resten vente til en anden Dag!

Olaf henkastede Ordene let og muntert for at puste den tunge Stemning bort, men Faderen, som endnu grundede over sit Nederlag, følte at netop Sønnens Lethed i Talen var en Fortsættelse af Sejren.

Ah! sagde han — en Forelskelse —!

Unægtelig, ja —!

Hm! — en Følelse, Ungdommen tillægger Betydning, næsten en Berettigelse til at bestemme Skæbner . . .

Gjør Du ikke det? udbrød Olaf forbavset.

Nej — lo Faderen med et Anstrøg af Spot — og det vil Du heller ikke gjøre, naar Du en Gang opdager, hvad Forelskelse er . . .

Block gav sine Ord en Under-Klang, der æggede —

Det rasede i den gamle Mands Indre; han der havde kunnet slaa alle ned, der kom ham i Vejen, fordi ikke én af dem havde været ham kær, han blev sat tilvægs af sin Søn — fordi han ikke turde støde ham fra sig. Og det nagede ham, saa han, for at faa Fred, maatte blande Bitterhed i denne Søns Glæde — han kunde ikke andet, han maatte det; det skreg i ham, at det var lavt, og alligevel kunde han ikke modstaa.

Forelskelse — blev han ved — nu, ja, af alle Slags Beruselser er den vel den uskyldigste, men ogsaa den farligste . . .

Er Kærlighed en Beruselse? — en Slags »Fuldskab«, føjede Olaf til for at karakterisere Faderens Udtalelse.

Ja, hvad ellers —? Saa længe man er forelsket, er man ikke sig selv; man taler vildt, man drikker Dus og giver Løfter, man aldrig holder, man kender ikke sine Omgivelser, og heller ikke sig selv — jeg vil ikke tale om Ens Syn paa den Elskede.

Det er ellers nye Tanker, Fader . . .

For hvem? — for Dig? — det er muligt . . . men ikke for Slægten! og en skønne Dag vil det ogsaa for Dig være gamle — maaske en Kende pinlige — Tanker.

Du taler maaske af Erfaring?

Ja —! det skulde vist være overlegent sagt af Dig, men mig generer det ikke; jeg kan forsvare mit Forhold til Din Moder; men baseret paa noget saa taabeligt og uvirkeligt som Forelskelse var det sandeligt ikke —

Det lyder ikke fint i mine Øren — sagde Olaf og dæmpede det haarde, der for ham laa i disse Ord, ved et Smil.

Ikke fint? Jeg skal fortælle Dig lidt om denne saa udskregne Forelskelse, sagde Block og tilspidsede Stemmen — for Smilets Skyld.

Der er ingen Følelse, der i den Grad har taget Kraften fra Mændene — gjort dem til Pjalte

som den; ingen Følelse har faaet saa mange Kvinder til at græde —! det nytter ikke at sige imod, thi Slægten sværger paa, at jeg har Ret!

Forelskelsen er et Bedrag, den gjør En selv usand og den lyver om hende — spørg Du rundt i de tusinder af Hjem, og Du skal høre Manden sige det om Hustruen og Hustruen om Manden: ja havde jeg vidst hvordan hun, hvordan han virkelig var — men den Gang var man jo forelsket!

Der kommer ogsaa en Dag, hvor Du bliver led ved den Følelse, der bedrager Slægten mere, end nogen anden... Hvis Du giftede Dig, og den Du giftede Dig med tabte Smagen for Din Kærlighed — saadant noget hændes af og til, ved Du maaske? — og hun yderligere gik hen og forelskede sig i en anden Mand... saa vil Du muligvis faa Blik for, at absolut lykkebringende er Forelskelsen ikke; det er ikke en Følelse, der saadan rent a priori har Livs-Ret! — Hun vil maaske hævde de Tanker, Du nu kalder for sande, og forlade Dig. Hvad skal Du sige hende? nu vil Du jo have Ret til at lyde Forelskelsen! — men ved Du, hvad hun, der tog Dine Tanker op, vil erfare —? hvis det gaar hende som de fleste Kvinder, vil hun en Dag raabe Ak og Ve, fordi hun troede paa Forelskelsen —!

Og Moralen af alt dette, Fader? spurgte Olaf.

Moralen? studsede Block — han havde egentlig ikke talt for at moralisere . . .

Ja, vedblev Olaf: hvorledes bærer den sig ad, som i Tide — hvad Du vel vil kalde det — forstaar alt dette?

Naa saaledes; det skal jeg sige Dig; han sørger for dette ene, at naar han binder sig til en Kvinde, saa begaar han ikke den Kapitaldumhed at gjøre det paa Grundlag af en Forelskelse! det er Moralen! det er den, der garanterer en Mand mod at gjøre sig til Nar og et helt Liv igennem at skulde angre, at han bestemte sin Eksistents i en Slags Beruselse; jeg vil ikke støde Dig og sige sjæleligt Fuldskab . . .

Det maa nu siges om Gamle Block, at havde han end fra først taget dette Emne op for at saare Sønnen, saa talte han nu ligesaa meget drevet af Overbevisning.

Olaf vidste ikke, hvad han skulde svare, han blev siddende og overvejede; der var en bitter Erfarings Sammenhold i Faderens Tankegang, som ikke var let at bryde.

Block tog Sønnens Tavshed som et Tegn paa, at hans Opfattelse havde faaet Tag i ham, og i samme Nu skiftede han Plan — det galdt dog ikke at saare men at overvinde! og livligt tog han atter Ordet:

Og saa skulde Kærligheden bringe saa megen

Lykke — ! Se Dig om: Folks Evne til at forelske sig er ikke gaaet tilbage, den vokser tvertimod; vor Tid præsterer et forbavsende Antal Drenge forlovelser; men Lykken? Totaltilfredsheden? Den har aldrig været saa ringe som nu! Utilfredshed i alle Lag.

Block fik en ny Ide og blev ilter — af Tilfredshed med den:

I den Kamp, som næsten alle Samfund, langsommere eller hurtigere nærmer sig: Eksistentskampen, . . . nej, nej — jeg vil sige det anderledes: jeg vilde skamme mig ved, i en Tid som denne, hvor alle humane Tænkere alvorligt arbejder paa at finde Udvej til Fred for de forpinte Samfund, i en Tid som denne at lade min Plads i Samfundsarbejdet bestemme af en Forelskelse . . . følg mig! jeg har stillet Dig paa en Plads, hvor Du kan udrette en stor Gerning! den Dag, Kampen bryder løs mellem de besiddende og de, der intet ejer, naar Samfundsordenen staar paa Spil — véd Du, hvem der da er de stærke Fæstninger? det er de store, stærke Forretninger, paa hvem der ingen Plet sidder! Jo mere de store Masser giver sig hen til det, Du kalder Forelskelse, jo større Nød, jo større Utilfredshed — og ve os, der skal danne Modvægten, om vi ikke staar fri!

Vi kommer bort fra det, der interesserer mig mest, sagde nu Olaf; Du tog altsaa ikke Moder,

fordi Du var forelsket i hende; nu vel, det maa Du om; men Du har selvfølgelig en Gang, som alle andre, været forelsket . . .

Derover skylder jeg ikke Dig Regnskab — sagde Block urolig.

Olaf blev ved:

Den, der véd, at han er en af sin Tids stærke Fæstninger, er ikke bange for en Ungdomserindring — Olaf talte dæmpet og fast —

Block saa spejdende fra Siden hen paa ham . . . hvor vilde han hen?

— Du har altsaa engang elsket; Du har kendt en ung Pige, om hvis Liv Du har lagt Din Arm.

Er det en Slags Digtning, Du fremfører? afbrød Block med en Spot, der dog slog Klik . . .

Den, der kender Kærligheden som Du, har været forelsket —

Man behøver ikke at have oplevet en Ting for at kende den —

Jeg tror ikke, at Du, Fader, har været af dem, Slægten har følt Trang til at betro sine dybeste Hemmeligheder — — — men hvorfor disse Ordspil?!

Olaf sprang heftigt op —

Har Du eller har Du ikke elsket — tør Du ikke svare? hvad var det da for et Forhold?

Block kæmpede nogle Øjeblikke . . .

Du forstaar ikke min Tankegang, sagde han undvigende — — — jo! jeg har været forelsket...

Olaf saa paa Faderen med et langt, gennemskuende Blik, som sagde: naa! endelig —! og naar Du i hine Dage lagde Din Arm om hendes Liv, tog hende ind til Dig, og søgte tilbunds i hendes Øjne — var Din Forelskelse da et Bedrag?

Block søgte at holde sit Hoved rankt, men det gled dog en Kende ned til den ene Side . . .

Ikke sandt? blev Olaf ved: Du, som kalder Forelskelsen den mest bedrageriske Følelse af alle, naar Du mindes Din egen, saa føler Du dog, at det ikke er sandt.

Block svarede stadig ikke.

Olaf misforstod hans Taushed, gik hen til ham, lagde sin Haand paa hans Skulder og sagde med Varme:

Jeg forstaar Dig og Din Bitterhed — hun bedrog Dig!

Det gav et Sæt i Block; han skød Olafs Haand bort —

Lad os dog engang være Fader og Søn! tror Du, det fjerner os eller binder os nærmere sammen, at jeg forstaar, Du har været Genstand for et Bedrag, og derved begriber Din Bitterhed . . . jeg vil sige Dig dette, Fader, at det er længe siden, jeg har følt mig knyttet til Dig som i dette Øjeblik . . . og lad os to fra nu af være enige

om, at aldrig er to Mennesker ærligere mod hinanden, mere helt ud sig selv, det bedste, det gode i dem, end naar de sandt forelsket ser hinanden ind i Øjnene — — — og just fordi man aldrig er mere helt ud Menneske end netop da, føder det Bitterhed for alle Livets Dage at blive skuffet . . .

Og nu tales vi ikke mere ved idag, det haster jo ikke, Du skal se: der var noget i denne Samtale, som skal bane Vej.

Med et venligt Nik trak Olaf sig tilbage.

* * *

Block løftede Hovedet, det store, graa med de tunge forpinte Træk; han stirrede hen paa Døren, ad hvilken Olaf var gaaet ud —

Nu tror han, han kender mit Livs Hemmelighed . . . ja Gud give den ikke var anderledes! Stakkes Fader, tænker han . . . ulykkelig Kærlighed! — he! — jeg kunde maaske binde min Søn til mig for hele Livet ved at holde den Tro oppe hos ham — han lo bittert — give Romantikeren paa mine gamle Dage, ende som Romanfigur . . .

Han saa sig usikkert omkring —

Hvorfor modsagde jeg ham ikke? — han rettede sig stolt og sagde, talende til sig selv:

Løber det rundt for Dig, Martin? kan Du ikke holde Tankerne sammen længer? hvorfor lod jeg

ham staa dèr og bilde sig den smukke Løgn ind, at en Kvinde havde bedraget mig? var det af Fejghed — finder jeg nu ogsaa, at det er en smukkere Forklaring? lader jeg mig trække rundt af hans umodne Syn paa Livet? hvor mange har kæmpet mod deres Lidenskab som jeg? og hvor mange er faldet saa faa Gange for den som jeg? hvorfor sagde jeg ham ikke det? hvor havde jeg mine Tanker henne?

Snak! Det kunde jeg jo ikke sige ham; jeg kan ikke, jeg har ingen Forpligtelse til at lægge mit Liv frem for mine Børn, hans Elskovspræk er ingen Forstaaelse af Livet! hvad véd han, hvad forstaar han? men hvorfor taug jeg? hvorfor sagde jeg ham ikke kort og godt, at min Opfattelse stod ved Magt — ?

Jeg har jo Ret! ikke ét Ord udover hvad de nioghalvfems af hundrede Hjem vil bekræfte, har jeg sagt — — — Forelskelse . . . er der større Vanvid til? — dèr kommer en Mand, han ser en ung Pige og forelsker sig; det er for ham det samme, som han har den fuldeste Ret til at gjøre alt for at vinde hende; Forelskelsen er for ham en Ret! med største Sindsro tager han hende fra et Hjem, som maaske er mange Gange rigere end det, han kan skabe hende; han fører hende ind til Vrøvl og Fortrykthed, smaa Kaar, daglig Kiv — og hvis hun saa en Dag rejser sig imod ham,

træder ham tæt under Øjne og spørger ham: med hvad Ret bragte Du mit Liv ud af sin lykkelige Bane og førte det ind til lange Aars Kummer og Fortrykthed . . . med hvad Ret gjorde Du det!? saa vil denne Livs-Lyriker slaa ud med Haanden og svare: jeg elskede Dig, min Ven! Det var den dybere Ret til at gjøre Dig ulykkelig — Føj for Pokker! sikken en Løgn!

Og nu skulde jeg paa mine gamle Dage gaa omkring og være den forulykkede Elsker for ham og denne — — — og hvis de slumpede sig til at deres Kærlighedslykke holdt lidt længere ud end sædvanlig, skulde jeg forfølges af deres medlidende Blikke —! nej Olaf, det bliver der ikke noget af; hvad jeg har kæmpet for et helt Liv, skal ikke fejes afvejen af en af Dine Fraser — — — hun skulde vel sidde ved Klaveret og synge vemodige Kærlighedssange for at mildne en ulykkelig Faders Ungdomsminder, he! ja mere: jeg skulde vel sidde og angre; tænke: ak, mit Barn, Du véd ikke, at det er ikke mig, der er bedraget, det var mig, der bedrog; Du tror alt for godt om mig — og saa skulde jeg ende som en Grædekælling —! nej, det bliver der ikke noget af! Skæbnen har én Gang forsøgt at krydse min Vej; den har lagt Faldgruber i min Karakter, og det er lykkedes den én Gang at overliste mig — — — én Gang — saa lykkedes det mig at slaa den

til Jorden; fra det Øjeblik har jeg, et Liv igennem, været Enehersker, og den Magt lader jeg ikke rive fra mig paa mine gamle Dage.

Naar mine Sønner gifter sig, skal der tilføres mit Hus forøget Styrke, og det skal ske efter min Plan! Kærlighed er Kvinderegimente, men min Livsgerning skal arves af Mænd!

Han rejste sig heftigt — Hvorfor vente? hvorfor skal han løbe i den Tro, at han med et Par Fraser har skabt min Tankegang om? Fæ var jeg, saa ubegribeligt taug og lod ham tale! Og »nu er det bedst vi ikke taler mere idag«, sagde han nok som overbærende; nu er stakkels lille Fader overanstrengt, var Meningen med hans Ord . . . nej! vi har begyndt Samtalen, og vi kan ogsaa taale at føre den til Ende!

Han samlede sin Frakke sammen i Brystet og gik over til Olaf.

Da han traadte ind, sad Olaf og skrev Brev.

Blocks Tanke, i samme Nu han saa det, var: nu fortæller han hende min Salighed allerede sin Opdagelse af den stakkels Faders ulykkelige Ungdomskærlighed!

Olaf blev meget forbauset; Faderen plejede aldrig sætte sin Fod ovre hos ham.

Block begyndte uden nogen som helst Indledning — i en forretningsmæssig, afgjørende Tone:

Du kender Etatsraad Paulsen og hans Familje og mine Forretningsforbindelser med ham; for at enhver Uklarhed skal være ryddet bort med det samme — med det samme —, vil jeg sige Dig, at det er mit Ønske, at Du nærmer Dig denne Familje stærkere end hidtil og gjør de indledende Skridt til en Forbindelse med Datteren.

Olaf rejste sig uvilkaarlig; var det Faderen, der nys havde siddet næsten sammenbøjet og taus hørt paa hans venlige Ord -- ? og hvorledes hang dette sammen med den Stemning, han havde forladt ham i?

Block havde gættet rigtigt, Olaf sad just og skrev til Irma, glad og forhaabningsfuld: »Jeg tror, jeg for første Gang har faaet Tag i Faders Hjerte, og at jeg begynder at forstaa, hvad der har gjort ham saa bitter og haard; ja der var over ham, nu jeg forlod ham, noget mildt, som maaske lover godt for fredeligere Dage i vort Hjem« — — — og nu stod Faderen der, ganske den Gamle.

Det blussede op i Olaf; han betragtede Faderen næsten haardt og sagde langsomt og med Vægt paa hvert Ord:

Jeg tror ikke, det er klogt, at vi jager med at rydde Misforstaaelserne afvejen, men for Din Skyld skal jeg følge Trop og meddele Dig, at mine Planer falder ikke sammen med Dine, og at det bliver mine, jeg sætter igennem.

Du har ønsket Klarhed, nu har Du faaet den; hold nu fast ved den, thi alt andet bliver en Skuffelse.

Det var den bittre Følelse: at han skulde sønderrive en glad Tanke for Irma, som dikterede hans Ord.

Ogsaa Block havde rejst sig; hans Øjne var ligesom blevet mørkere, Aarerne svulmede i hans Pande, det store, det ubændige og vilde i hans Natur havde Magten; Olaf genkendte det, men hvad der i sin Tid havde skræmmet ham, stod nu for ham halvt som Vanvid og han tog Ordet fra Faderen!

Du aner slet ikke, hvad der her staar imod Dig! Du tror, at det er En, som Du har opdraget, givet Hjem og Føde, sat i Skole, optaget i Din Forretning, og ikke andet! Du tager fejl! Du møder i mig en anden Tankeverden end Din, en stærkere og lykkeligere, og hvor Dine Ordrer ikke gælder!

Dreng! raabte Block — dette Hus er mit, og her raader min Vilje, Dit Tankevrøvl lader jeg ligge, men herind kommer ingen, som jeg ikke vil have herind, og den, der sniger sig herind, lader jeg jage ud!

Olaf blev dødbleg, han næsten vaklede af Harme —

Er det min Forlovede, Du sigter til? — Sig Nej, Fader, ellers er vi to færdige!

Færdige? mener Du, at jeg er færdig . . . færdig — han lo hæst — oh, Du mener, min Livsgerning falder mig ud af Hænderne, fordi Du behager at trække Dig tilbage, hvad? jeg vil da sige Dig, at Du var ikke den bærende Kraft . . .

Det skulde Du nødigt tale om, sagde Olaf; to Gange viste Du mine Fremtidsplaner af; da jeg anden Gang bøjede mig, sagde jeg Dig, at hvis jeg ikke blev en bærende Kraft, gik jeg min Vej; og skøndt jeg ikke blev det, men kun naaede til med Ære at fylde min Plads, forlod jeg dog ikke Hjemmet her, og det var — fordi jeg er den eneste af os tre, der har forstaaet at . . . erindre Moder!

Begge var de et Øjeblik bøjet af fra det afgjørende; ingen af dem havde gjort det bevidst, det var som om noget i deres Natur havde handlet paa egen Haand — men Olaf følte, at han maatte tilbage til Sagen, maatte det for Irmas Skyld . . .

Jeg spørger Dig endnu en Gang, Fa'er, om Du vil sige, at det var ikke min Forlovede, Du mente —

Dumt Spørgsmaal! udbrød Block, ophidset over at blive holdt fast —

Olaf traadte frem foran Bordet, bag hvilket han havde staaet.

Véd Du, Fader, at dette er en Udfordring?

Block svarede ikke — maalte kun Sønnen med et haanligt Udtryk . . .

Véd Du det, eller véd Du det ikke — ja eller nej?

Truer Du?!

Thi véd Du det, saa tager jeg Udfordringen op, men forstod Du ikke selv, hvad der laa i Dine Ord, da skal jeg forsøge at tilgive Dig og lade den ligge . . .

Det var en Udfordring —! raabte Block i tøjlesløs Ophidselse.

Siger Du det med velberaad Hu?

Gaa!

Jeg spørger Dig endnu en Gang, om de Ord faldt overilet ud af Din Mund?

Du kan faa dem skriftligt — til hende! er Du saa tilfreds?

Fader!

Naar Du ikke vil lystre som min Søn, er jeg heller ikke Din Fader!

— Saa Farvel — sagde Olaf dæmpet — naar Du igen vil have mig i Tale, maa Du begynde med at spørge efter hende —

Er Du færdig? — sagde Block.

Ja — Farvel! sagde Olaf.

Gamle Block blev staaende tavs.

V.

Da Block den næste Formiddag traadte ind i det store Kontor i Stueetagen, gik der et Stød gennem de nærmestsiddende, de der straks bemærkede ham. Alene det at se ham her var overraskende, men hans Udseende —!

Deres store, myndige Chef lignede ikke sig selv; han var næsten graa i Ansigtet, hans Holdning havde ikke den imponerende, brede Styrke som ellers og hans Øjne var usikkre.

Da han var kommen halvvejs forbi den lange Mahogniskranke, der strakte sig gennem hele Lokalet, var der ikke ét Øje i Kontoret, som ikke listede sig til at betragte ham. Og den ene gjorde Tegn til den anden — hvad i al Verden var dette?

Og pludselig standser han og siger — ikke til nogen bestemt, men henkastet til de nærmeste, som tilfældig var nogle ganske unge Kontorister —

Bed min Søn komme op til mig . . .

Han pegede mod den Dør, der fører ind til Frants' Kontor — vender om og gaar atter sin Vej.

De unge Kontorister er faret op; nu sér de spørgende paa Fuldmægtigen, han vinker dem ned igen med Haanden; han skal nok besørge det.

Et Øjeblik efter kommer Frants Block ind, og nu er han Genstand for alles Nysgerrighed.

Frants ligner Faderen; han er robust, har stort svært Haar, og Hovedet sidder paa en kort, tyk Hals. Man kan paa hans Øjne og Ansigtsfarve se, at han har noget af den samme blodrige, heftige Natur. Men han gjør et ubehageligt Indtryk; Gamle Blok er i den Alder, hvor en Styrke som hans er mærkelig, og derfor vækker Beundring; Frants Ungdom gjør den brutal.

Og han taler altid stødvis, i korte Sætninger med for stærk Stemme.

Han har dette af Faderens Karaktertræk: at Mennesker er ham ligegyldige; ingen har Tag i noget varmere i ham; heller ikke Faderen.

Du vil tale med mig? siger han i det samme han træder ind, og da han faar set Faderens Ansigt, føjer han til paa samme stødvise Maade: er Du syg? hvad? Du ser saadan ud!

Block gjør en afvisende Bevægelse med Haanden, uden at se op —

Han tøver endnu nogle Øjeblikke, før han tager Ordet; siger saa med lav Stemme:

Olaf og jeg har haft et — Sammenstød igaar Aftes . . . jeg tror, jeg sagde han skulde gaa . . . han er i al Fald gaaet . . .

Er han gaaet? bort? her fra Huset?

Ja . . .

Hvad vil det sige? vil han blive borte? er I røget uklar?

Blok gik uden om Spørgsmaalet —

Du ved naturligvis ogsaa, sagde han, at Olaf, den Søndag vi var ude at se til Villaen, har været her i Huset med en Dame; jeg hører af ham, at det ikke er et Bekendtskab netop fra den Dag — han kalder hende sin Forlovede — har han meddelt Dig noget om den Sag?

Olaf . . . forlovet? hvad Pokker er alt dette! nej, mig har han ikke ulejliget med sin Fortrolighed! af hvad Familje er det Pigebarn?

Jeg ønsker, Du tager den Sag noget anderledes — Block taler træt — jeg ved ikke, hvem hun er.

Ved Du ikke, hvem hun er? har Du ikke spurgt ham?

Naa, altsaa til Dig har Olaf ikke sagt noget . . .

Nej! men naar I er blevet uklar i Anledning af den Historie — jeg forstaar ikke et Ord af det

hele — maa I da for Pokker have talt sammen om hende — et Navn havde hun vel idetmindste.

Jeg har ikke villet vide noget om hende før nu.

Det var mærkelig sent, den Interesse kommer! hvad siger Du, om hun var Datter af en af vore største Forbindelser? sgu ikke at jeg tror det! men som Situation betragtet, var det jo morsomt nok.

Alt det bryder jeg mig ikke noget om! foer Block op — han er gaaet uden om mig, har sat mig Stolen for Døren . . .

Man skal nu ikke gaa saa langt, for at gaa udenom Dig, Fader; naa men hvad er det, der skal gjøres?

Block var vant til at taale en anden Tone af denne Søn end af Olaf, han vidste, at Frants ikke følte sig bundet til ham.

Begge disse Sønner var ved deres Mødrenearv uafhængigt stillet, og Frants havde mere end én Gang ladet ham forstaa, at han ikke manglede Lyst eller Mod til at begynde paa egen Haand. Der var ikke andet, der bandt Frants til hans Hjem, end de store Virkeforhold.

Block sagde: Du maa lade dem forstaa i Kontoret, at Olaf er rejst bort i Forretningsanliggende, og selv overtage hans Arbejde til han kommer tilbage.

Aah! — han kommer tilbage . . . har han sagt det?

Han skal komme tilbage! udbrød Block og slog i Bordet.

Ja, ja! er han gaaet paa Kommando, saa kommer han vel ogsaa paa Kommando; jeg vil heller ikke sige, at vi ligefrem skal jage efter Skandale — det er jo allerede nok, at vi sandsynligvis ikke undgaar den!

Skandale?! Block saa usikkert paa Sønnen — hvad mener Du med det?

Har vi ingen Skandale? jo s'gu har vi Skandale! er hun fint Papir, ler den fine Verden os ud, og er hun simpelt — — — men jeg kan for alt i Verden heller ikke begribe, at Du ikke skaffer Dig at vide, hvem hun er — har Du ikke været for stor paa det, Fader? han var ikke vort bedste Forretnings-Hoved, men han fyldte en vigtig Plads med Dygtighed, og er ikke let at erstatte — — — han var da ogsaa Din Søn og min Broder.

Han kommer igen! siger jeg Dig; han kommer igen! — hvor tidt skal jeg sige det — næsten skreg Block.

Tror Du det sker snart? for jo længer, vi tøver, jo værre bliver det . . . han er her vel i Byen?

Nej, han er rejst.

Rejst —!

Dér ligger et Brev fra ham — læs!

Block pegede hen paa Bordet.

Frants bøjede sig frem og tog Brevet . . .

»For at Du ikke skal søge efter mig, Fader, meddeler jeg Dig, at jeg paa ubestemt Tid er rejst bort. Vil Du hilse Frants fra mig; jeg vil overlade til Dig at forklare, hvad der er skét. Din Søn Olaf.«

Frants udstødte en kort Fløjten, medens han drejede og vendte Papiret, som om han søgte noget mere end disse Linjer; pludselig studsede han, drejede Brevet paa Hovedet og betragtede dets sidste Side —

Ho! ho! — nu skulde jeg være mere end dum, om vi ikke her har i det mindste Pigebarnets Fornavn, sagde han, og — men hvad er dette? . . . han læste med stigende Forbavselse:

»Jeg tror, jeg for første Gang har faaet Tag i Faders Hjerte, og at jeg —«

Block sprang op og rev Brevet fra ham.

Hvad betyder det? sagde Frants haardt — naar jeg læser et Brev, saa —

Brevet er mit!

Frants saa forskende paa Faderen og sagde æggende:

Det var ellers en underlig Begyndelse paa et Brev, den Dag man tager bort fra sit Hjem paa en saadan Maade, som Du siger, Olaf er taget bort

paa — hvad? han tror, han for første Gang har faaet Tag i Dit Hjerte —!

Block afbrød: det er ikke Ord, der er skrevet igaar . . .

Jo det er, Fader — der staar samme Dato over!

Block holdt endnu Brevet sammenknuget i Haanden.

Frants rejste sig: Hvad er dette? skjuler Du noget? Du siger, Du har jaget ham bort, og . . .

Jeg har ikke jaget ham bort — han har udfordret mig — skreg Block fortvivlet

Udfordret —? udfordret —? Du maa jo være syg Fader! udfordret —? samtidig med at han skriver de Ord dér —? jeg tror, Du — — — husker Du ogsaa rigtig, hvad der er sket igaar? nu beder jeg om en Forklaring, jeg kan forstaa; jeg vil ikke gaa omkring her, uden at vide, hvad der gaar for sig — Klarhed, Fader, den vil jeg have!

Block tog sig sammen og med Kraft sagde han:

Du skal faa Forklaring, skal Du! kun ikke nu; jeg bestemmer Tiden, naar jeg vil tale! gaa til Dit Arbejde, gjør Din Pligt — naar Arbejdet er forbi, taler vi videre om dette!

Det er godt! sagde Frants — enten faar jeg Forklaringen, eller jeg søger den, men have den vil jeg!

— Da han var ude af Døren, glattede Block Papiret ud, hans Øjne stod stirrende opspilet.

»Jeg tror, jeg for første Gang har faaet Tag i Faders Hjerte, og at jeg begynder at forstaa, hvad der har gjort ham saa bitter og haard; ja der var over ham, nu jeg forlod ham, noget mildt, som maaske lover godt for fredeligere Dage i vort Hjem —«

Var det atter Skæbnen, den der fører et Menneske bort fra hans Vej, ud i fremmede Egne og saa lader ham selv om at finde, hvor han er henne? Brevet til Faderen var skrevet paa samme Papir, hvorpaa Olaf havde villet skrive til Irma.

Block lod Brevet synke —

Det var ikke som i gamle Dage, da der ikke tænktes andre Tanker i dette Hus, end dem, den stærke Chef gav sin Sanktion; ubudne Tanker væltede ind; hans egne kom slet ikke tilorde . . . fremmede Tanker gik over hans Hoved med tunge Vingeslag — kom og gik, som de vilde, — han magtede dem ikke —

. . . fredeligere Dage i vort Hjem . . . det havde Olaf siddet og drømt om — og saa var han, Faderen, traadt ind . . .

Block holdt atter Brevet ud for sig; han havde endnu ikke, i sin Iver, set Overskriften.

Du, min elskede Irma! stod der . . .

Det gav et Stød i Block —

Irma . . . Irma . . . skreg han . . . og greb, støttende for sig, om Bordkanten . . . han saa sig ilsomt omkring . . . hvem er Du? hvidskede han og stirrede paa Navnet . . .

. . . det var Manden, der troede paa Lykketræet dernede i Gaarden, som saa' Syner . . . umuligt — umuligt — — — ja hvorfor umuligt? — Olaf — lad se — Olaf er otteogtyve, og hun altsaa niogtyve — hvorfor umuligt? — hun er her i Byen, det véd jeg — det maa have været hende, jeg saa den Gang — mit Øje kunde ikke se fejl . . . Irma . . . det skrev hun mig til, at Barnet var døbt . . . umuligt! umuligt! dette vilde være forfærdeligt — — — og hvorfor umuligt? der er ikke noget umuligt for Skæbnen, naar den vil overfalde en Mand . . . det var ogsaa umuligt, at en Mand som Fader . . hm! men det skete dog . . . den Gang troede Moder og jeg, at Skæbnen ikke holdt af glade Ansigter, og at vi havde glædet os for meget — — — dét kan Skæbnen dog ikke sige om mit Hus — glade Ansigter kan ikke have tirret den hér . . .

hvis hun var mit Barn — hvad nytter det, jeg siger umuligt, naar Skæbnen siger, hun er det —? hvorfor slap jeg hende ogsaa af Syne? det var Dumhed! hvorfor slap jeg ham ud af mine Hænder, før jeg vidste fuld Besked? . . . Du har vist været for stor paa det, Fader — sagde

Frants . . . atter Dumhed! . . . begynder det at svigte heroppe? — han bankede sig paa Panden — — hvorfor skal jeg forfølges? dèr gaar de nede, Karle og Daglejere, og kender ikke Hundredededelen af det, der tynger mig . . . det hører maaske med til at være Chef her i Livet . . .

Block rejste sig heftigt —

her er ingen Tid at spilde, jeg maa have at vide, hvem hun er; om jeg saa selv skal gaa til ham . . . han standsede med et Ryk: men hvor er han? rejst — jeg aner jo ikke, hvor han er . . . men naar han er rejst . . . ja, han vilde jo skrive til hende . . . heller ikke hun er her i Byen . . . han er rejst til hende, det er klart — hvad skal jeg gjøre? i hvad By er de? skrive til Handelsforbindelser? til Politiet? taabeligt . . .

. . . Sæt det er det forfærdelige, at hun er min Datter, at han giftede sig med hende, at vi mødtes, og jeg maatte sige ham . . . Din Hustru er min Datter.

Han blev pludselig staaende, stiv som en Støtte, og saa rædselsslagen frem for sig, som saa han onde Syner:

Skæbnen! Skæbnen! den er ude efter mig: hvad sagde Olaf, da han gik? . . . naar Du atter vil have mig i Tale, maa Du begynde med at spørge efter hende! . . . de Ord var ikke af ham selv . . . de blev lagt paa hans Tunge — hm!

hm! hm! — ja, nu maa jeg begynde med at spørge efter hende . . . men naar jeg da faar ham i Tale, hvordan vil Ordene falde?

Hvad gjorde Du, Fader, da alt ramlede sammen for Dig?

Gamle Block lagde Pegefingeren op til Tindingen — — — det er Maaden — — —

Han sank ned i den lave Sofa, lagde Hænderne paa Knæene, blev siddende og stirrede frem for sig —

. . . Manden, der stod pletfri, da Fjenderne rejste sig mod ham . . . mumlede han . . .

VI.

De maa findes! de maa findes! det var Tankerne, der hamrede i den gamle Mands Hoved; de fik Tallene paa Papirerne foran ham til at løbe ud i sønderrevne Taager, de gjorde ham hjemløs i hans egen faste Borg; de lammede hans Hænder; ret som han havde Pennen i Haanden, ført den til Papiret, sank Armen ned; han selv faldt tilbage i Stolen, stirrede frem for sig — men intet Sted fandt hans Øje faste Former; intet, intet Sted noget, han kunde holde sig til!

Hvor var de henne, de, der angreb den Fæstning, han havde bygget op?

Det var ikke Sønnen, det var heller ikke hende — det var skæbnesvangre Magter; de havde forlokket ham til dette vanvittigt overilede Skridt mod Olaf; og nu arbejdede og virkede de — hvor? hvor? oh, de forstod at gemme sig!

Han sled og stred for at komme tilvejrs igen ved at opfatte disse Magter som lavsindede Væsner, der laa ude efter stærke Naturer.

Ho! ho! sagde han haanligt; jeg har misforstaaet det hele; jeg har været naiv! — det var en enfoldig Fejl, at en Dreng som jeg ikke lod sig knække, da de væltede ind over min Barndom; da skulde jeg have forstaaet, at min Plads var den ydmyge i Livet; Moder og jeg skulde ikke have rejst; vi skulde være blevet hernede med Skammen over vore Hoveder; det hævner sig at snyde Samfundet for et Offer! hvor kunde vi være saa taabelige at løbe fra det hele? — det var naturligvis ogsaa forkert, at jeg dèroppe i Norge fandt mig tilrette i de haarde Forhold — dèr skulde jeg i hvert Fald have ladet mig knække!

Det kommer der af at leve i Misforstaaelser . . . utilgiveligt, at man skal blive saa gammel for at kunne begribe det, hæ! nej, det er den dybere Betydning af at høre et Samfund til: at naar Pjaltene i det trænger til moralsk Glands, forskaffer sig den, ved at kaste Sten efter andre — saa skal disse andre ligge under! det var min Fejl, at jeg ikke gjorde det — og nu skal det hævnes . . .

Han stablede op Haan paa Haan, men stadig begyndte det igen at suse i hans Hoved, banke i

hans Tindinger! De maa findes! hvor er de? hvor er de? de maa findes!

Men hjælpeløs sad han der; hvor begynde? hvor finde Traaden i alt dette?

Han frygtede ogsaa Frants. Maaden, paa hvilken han havde krævet Forklaring, havde været truende; det var ligesom han vilde stille sig paa Olafs Side, hvis han ikke fik fyldestgjørende Forklaring — det undrede Block; der havde dog ellers ikke været noget varmere Forhold mellem Sønnerne; i al Fald ikke fra Frants' Side . . .

Saa vildsomt joges den gamle Mands Tanker, at han kun saa det som en truende Hindring, at der i Frants' Ord havde været noget, der lignede Brodersind!

De vildeste Planer krydsedes i hans Hoved; han tænkte paa at rejse fra By til By; paa at leje andre til at gjøre det; der stod i Brevet, at Rejsen galdt nogle Dage . . . hvis man nu kunde passe paa ved de ankommende Tog, eller lade holde Vagt ved dem . . . Planer, han alle maatte lade falde som umulige.

— Ud paa Eftermiddagen kom Frants over til ham —

Naa! sagde han — nu har vi Ro; hvad er det saa, der er sket? vi er snart et Minimum, og skal jeg arbejde her, vil jeg have fuld Klarhed!

Block forsøgte at tage sig sammen —

Du faar den, naar jeg faar den! det maa være Dig nok! og halvt fortvivlet udbrød han: Du aner ikke, hvilken Uvished, der piner mig! skal jeg være den eneste, som bærer Byrder i dette Hus? jeg siger Dig, giv Tid! giv Tid! — er det for meget forlangt af mig? er jeg ikke Din Fader? har jeg ikke banet Vejen for Jer? og naar jeg engang falder bort, staar Du saa ikke med en Virkekreds omkring Dig, som tusinder ville misunde Dig? — lad mig i Fred — sagde han træt — Du har ingen Ret til at vælte Dig ind paa den, der baner Dig Vejen . . . fordi han er Din Fader . . .

Frants saa prøvende paa Faderen —

Jeg forstaar Dig ikke, sagde han — men det er det samme, saa venter vi lidt endnu. —

. . . Vente, ja vente — til det maaske er sket, som aldrig kan gjøres godt igen, hvidskede den Gamle hen for sig, da Frants var gaaet.

— I to Dage gik han omkring i en sløv Træthedsfølelse af, at han var afmægtig, og at Skæbnen løb, styrtede afsted ad skjulte Veje. Saa kunde han ikke længer holde ud modstandsløs at knuges saaledes sammen; han søgte Politiets Hjælp til at udfinde Sønnens Opholdssted.

Han henvendte sig til Chefen for Opdagelsespolitiet, som kom den anséte Forretningsmand imøde paa enhver Maade — og allerede nogle faa

Dage efter modtog Block den Meddelelse, at hans Søn var vendt alene tilbage til Byen, og hvor han boede.

Blocks Tanke var straks: han er vendt ene tilbage, intet er sket, jeg maa have misforstaaet hans Rejse! nu gælder det at komme i Forbindelse med ham.

— Og samme Aften, i Mørkningen, gik Block dèr hen, hvor Olaf boede. Ikke for at gaa op til ham og tale med ham, men drevet af en Trang, som han ikke vilde gjøre sig klar.

Han længtes efter at se sin Søn — eller dog gaa forbi det Sted, hvor han boede — være i hans Nærhed.

Det var en Gade, han maaske aldrig før havde været i. Han standsede ved Hjørnet og regnede ud efter Numrene, hvilket Hus det kunde være. Han havde det Indtryk, at der var tændt Lys ét Sted i Etagen derhenne.

Det er maaske hos ham, tænkte Block; og uvilkaarlig søgte hans Øje de lige over for liggende Huse, om der var store oplyste Boutiker eller om man kunde gaa ubemærket forbi. Der var ingen Boutiker, Husene lige over for laa i Aftenmørke.

Han gik langsomt, og dækkende sig mod Lygternes Skin, op ad Gaden.

Han havde set rigtigt; fra et Værelse deroppe

skinnede Lys. Han saa sig spejdende om; Gaden laa aftenstille, ingen var i Nærheden. Da han nogen Tid havde stirret paa de oplyste Vinduer, faldt det ham pludseligt ind, at hvis han nu gik op paa Trappegangen i det Hus, han stod ved, maatte han kunne se derover. Nogle Øjeblikke vaklede han — saa listede han op ad Trappen; ved første Sals Gangvindu bukkede han sig og saa derover.

— Der sad Olaf.

Han havde Lampen til venstre for sig, saa langt fremme, at Skæret faldt forfra ind paa hans lidt foroverbøjede Hoved, over hans lyse Haar. Han læste vistnok.

Block stirrede over paa ham . . .

det var hans Søn, hans ældste, hans første Stolthed; det var ham, han havde kæmpet med, hver Gang han var kommet frem med en Bøn om at maatte slaa ind paa saa denne, saa hin Livsvej — han sad vel derovre og tænkte, at det ikke havde kostet ham, hans Fader, nogensomhelst Kamp, at sige ham imod . . . han troede vel overhovedet, at Faderen ikke var andet end en Despot . . . han anede ikke, at de eneste Øjne, der havde havt Magt over denne Fader, var hans . . . og nu stod denne Fader vel for ham som blot og bar ond — og nu: i lykkeligste Tilfælde var de vel skilt for alle Tider . . . aldrig

skulde den Dag komme, da han derovre skulde forstaa sin Fader, og indrømme, at han ogsaa havde lidt . . . aldrig skulde han sige: ja, ja, Fader, jeg forstaar nu meget, jeg ikke forstod . . . aldrig . . . Frants vilde drive Forretningen videre, og hævde, at hans Fader havde været en dygtig Mand . . . men han derovre, den eneste, der vilde have brydet sig om, ogsaa at kunne sige, at deres Fader var — inderst inde — paa sin Maade i al Fald — en god Mand . . . han sad vel dèr og tænkte ikke andet end ondt om ham . . .

Se! han løfter ikke Hovedet en eneste Gang . . . det er, som han véd, jeg staar her, men tænker: staa der bare! staa der bare! se herind, se paa Møbler, paa Vægge, der, hvor Du har jaget mig hen . . . men mit Ansigt faar Du ikke at se . . . det holder jeg bøjet . . . Du sér paa mig — jeg bliver ved at læse . . . Du er nok min Fader, men Du er min Fjende . . , det, jeg læser, er et Brev, og den, der har skrevet det, ejer ikke én Tanke, som ikke er mig kærlig, men Dine Tanker er onde mod mig . . . Du kan staa der, saa længe Du vil; bliver jeg ked af Dig, slukker jeg Lampen . . . saa staar Du i Mørke og kan rave hjem — — —

der foer en Kuldegysning gennem den store, stærke Mand . . .

løft Dit Hoved blot én eneste Gang! tiggede det i ham — men Olaf rørte sig ikke.

Block rejste sig op fra den bøjede Stilling, vendte sig og begyndté at gaa ned ad Trappen, men standsede atter — bøjede sig endnu en Gang frem, saa derover . . .

Nej! Sønnen vilde ikke se ham —!

VII.

Der var kommen den Træthedens knugende Stilhed over Blocks Tanker; i hvilken undertiden Ideer dukker op, der ikke kan faa Ørenlyd i Stormen.

Han erindrede sig pludselig, at hun, hans Barns Moder, havde en Broder, som senere studerede og blev Lærer ved en eller anden Skole.

Der er Vejen! tænkte Block; ham opsøger Du; han skal rykke ud med, hvor Dit Barn er henne; han maa vide det. Finder Du hende, da er maaske alt vundet!

Han klamrede sig febrilsk til sin ny Idé, tøvede ikke med at forfølge den; fandt Broderens Adresse; begyndte virkelig atter at faa Hold paa sig — overlagde roligt, hvorledes en saadan studeret, og rimeligvis ikke videre velstillet, Mand skulde tages.

Han er forhaabentlig en Slider, der helst vil have Fred — saa han har neppe havt Tid til stærkt at fastholde sin . . . nu sin Indignation gennem et helt Liv — desuden var han ung den Gang; eller lad os heller sige: nu er han heldigvis tilaars, og ser praktisk paa Sagerne . . .

For en Sikkerheds Skyld gik Block først ud til den Skoleinspektør, ved hvis Skole han var ansat.

Inspektøren gav det Vidnesbyrd, at han var en sjelden paalidelig Lærer, en noget indesluttet Natur, men med en mærkelig Gave til at vække Drengenes Æresfølelse . . .

Block studsede et Øjeblik ved den sidste Del af Karakteristiken, men gik atter bort fra den, og blev staaende ved, at han heldigvis var en Mand, man uden at skamme sig, kunde behandle høfligt. Vanskeligere blev det maaske med det indesluttede . . . indesluttede Stuelærde kan være mærkelige Mennesker; man véd aldrig forud, i hvilket Aarhundredes Ideer, de lever.

Pludselig faldt det Block ind, at det var utilgivelig dumt, at han ganske havde undladt at spørge, i hvilke Fag han underviste; det er ikke ligegyldigt, om et Menneske sysler med Mathematik eller Religion — der er i al Fald Situationer, hvor det kan faa Betydning!

Men Block fik gjort sin Fejl god igen; ude i

Porten stod nogle Drenge med Bøger fastspændte i Remme — til dem sagde han: Hør! I har jo en Lærer, der hedder Kragh —?

Jo—o, ja—a—e.

Hvad lærer han Jer?

Dansk og Literatur —

Hm! naa . . . Literatur, Literatur, tænkte Block — det er vist et vidt Begreb; det siger vist ikke noget egentligt om Mandens Karakter, at han sysler med Literatur . . .

Block tog derud, som han gik og stod, i sin Hjemmedragt; og med velberaad Hu lagde han fra sig den store Diamantnaal, han altid bar — det var ikke Meningen at komme som den rige Mand til den fattige Fugl.

Og endda tog han undervejs ogsaa sin tunge Guldkæde af og gemte den.

Han lod ikke Droschen dreje ind i Gaden. Han vilde hellere komme gaaende det sidste Stykke.

— Han finder Klokken — ringer — hører Skridt — føler pludselig, at han er sunken lidt sammen — retter sig —

Der lukkes op . . .

Det var hendes Broder . . . saa mange Aar laa imellem, og den Mand dér stod var ikke ung længer, og dog var Sødskendeligheden saa paa-

faldende — at Block var nær ved studsende at træde et Skridt tilbage.

Og i samme Nu følte han, at dette blev en vanskelig Gang.

Han var bange for, at hun skulde se paa ham, ud gennem disse — ganske de samme, saa underlig vemodigt talende Øjne.

Jeg har den Ære at tale med Hr. Kandidat Kragh? mit Navn er . . . jeg ved ikke, om De kender mig?

Jo — sagde Kragh — pressende Ordene anstrengt frem — vil De tale med mig? de sidste Ord naaede knapt frem over hans Læber.

Jeg vilde sætte Pris paa det —

Kragh pegede taus paa Døren til sit Værelse; og da de var kommet ind, gik han hen til et Bord, der stod — støttede sig til det . . . Block saa, at det rystede under hans Hænders Tryk — og sagde, uden nogen Bemærkning om at tage Plads:

Hvad vil De mig?

Block forstod, med nogen Utaalmodighed, at han i hvert Tilfælde havde med et meget nervøst Menneske at gjøre.

Han gav sin Stemme en saa beroligende Klang som muligt og søgte at føje sine Ord paa Maader, han ellers var uvant med —

Jeg kommer for ret meget at bede Dem gjøre mig en Tjeneste; De maa tro, at jeg spørger i

den bedste Hensigt af Verden . . . ikke sandt! De ved, hvor . . . han søgte efter Ordene . . . mit Barn er henne? og De vil meddele mig det, naar jeg beder Dem derom — indstændigt beder Dem derom!

Kragh svarede ikke. Han vilde, men han kunde ikke! det hamrede i hans Bryst og Hoved, saa det næsten svimlede for ham; hans egen Stue, Reolerne med de Hundreder af Bøger som Dag ud og Dag ind, Aar efter Aar havde været Glemslens Veje for hans tungsindige Tanker, løb ud i Taage for ham, og denne store Skikkelse, som stod dér, voksede for ham som Skyggen af en gammel Sorg, der pludselig vaagnede i al sin Styrke.

Han vilde svare — det skulde nok komme — men dette var jo Øjeblikket, han havde drømt om lige siden den Gang, og tænkt sig saa kostbart; hvor der ikke skulde lokkes ét Ord fra ham, som han ikke bagefter vilde staa ved, og hvor helst alt, hvad han havde formet i Sorg over sin Søster, i bitter Afmagt mod hendes Forfører, skulde frem . . .

Jeg skal straks svare Dem! fik han endelig presset frem.

. . . han mindedes Taarer, der var bleven grædt, stille fortvivlet; hvad han havde følt, mens han sled og arbejdede i smaa Kaar, og vidste, at

den Mand dér havde Lykkens Medbør i et og alt — knugende tungt huskede han de forfærdelige Øjeblikke, da det første Gang dæmrede for ham, at hans Moder havde været svag nok til at tage imod Penge af sin Datters Forfører — i hans Liv var kommet og gaaet og atter vendt tilbage Tanker, som var en Kamp mod denne Mand. Og naar en af disse Tanker havde faaet hele den tilskærpede Form, han formaaede at give den, blev den gemt hen — altid med den Hensigt: mødes vi en Gang, skal han have ogsaa den slynget lige i Ansigtet.

Og nu stod han der, uventet traadt ind i Stuen; Øjeblikket var der, det kostbare, det kostbare, hvor det galdt at hævne Søsteren, og slaa ham ned, vise ham, hvad der tænktes om ham i de Verdner, hvor et Menneskelivs Lykke er en hellig, ukrænkelig Sag.

Blot en Smule Ro — blot det vilde høre op at banke saa voldsomt i hans Hoved!

Nu troede han, han magtede det og sagde langsomt, kæmpende hvert Ord frem:

I min Familje holder man ikke af, at høre Dem bede om noget — han følte med Befrielse, at det lykkedes ham at føre Ordene roligt frem, og fortsatte: — vi gemmer paa visse Erindringer om Bønner fra Deres Side, der ikke bragte os

Lykke — De erindrer maaske, at de ikke bragte Lykke?

Block betvang sig og sagde:

Jeg forstaar Deres Bitterhed; ogsaa jeg tænker ikke nu som den Gang; men jeg haabede, at Aarene — ingen af os er jo ung længer — havde mildnet Deres Tanker.

Jeg ved ikke, hvilke Veje De har fundet det bekvemmest at lade Deres Tanker vandre; mine har maattet kæmpe sig frem, og har ikke havt Tid at sløves!

Lad os ikke strides, sagde Block — næsten sørgmodigt — der er sket noget, eller vil kunne ske noget, som gjør mig det i højeste Grad magtpaaliggende at faa at vide, hvor hun opholder sig; jeg siger Dem, at jeg har Grund til at tro, at det ogsaa for hende er af største Vigtighed — og næsten blødt føjede han til: jeg er da ogsaa med alt det hendes Fader!

Siden naar —? spurgte Kragh haanende — De véd jo dog ellers, hvad det er at være Fader! De har jo to Sønner; har Deres Fadersind maaske ogsaa stødt dem bort? nej! de færdes i Deres Hjem, de nyder dets Rigdom og Hygge! jeg tror, at hvis De kan erindre Dem blot en Hundrededel af den Ømhed, De har offret paa dem, saa vil det gaa op for Dem, at De kan ikke kalde Dem hendes Fader!

Det stærke, det ubændige, var ved at tage Magten over Block — denne samlede Følelse af heftig Vilje, Tankeskarphed, Samfundsbetydning, rent fysisk Styrke — men det lykkedes ham at holde det nede . . .

Han er den stille, studerende Mand, tænkte han, hos hvem alt er Teorier og Principer; han maa have Lov at kæmpe med Ord —

Og Block sagde med tiltvungen Ro: Men naar De nu ved, hvor hun er, og altsaa har det i Deres Magt at give mig Oplysninger, saa

Kragh afbrød ham:

I min Magt, i min Magt — gentog han — De lægger saa stor Vægt paa at have noget i sin Magt — ja De havde jo ogsaa en Gang min Søster i Deres Magt — er det dét, der har givet Dem Smag for at være den stærke? jeg vil da sige Dem, at jeg har ogsaa havt det i min Magt at gjøre Dem Skade; jeg brugte den ikke, thi jeg skulde dække over en nedbøjet Søsters Skam — det var Deres Lykke, at jeg havde mindre let ved at slaa en Streg over de Hensyn, jeg skyldte hende, end De!

Det glippede et Øjeblik for Block —

Jeg kunde fristes til at spørge, om det er Deres Hensigt med Spidsfindigheder — eller Dialektik hedder det maaske? han gjorde en Haand-

bevægelse hen mod de mange Bøger i Reolerne — at ville forspilde hendes Lykke?

Lykke —? . . . det første Glimt af Opfaren hos Block gjorde Kragh rasende! det manglede bare, at denne Mand skulde tro, at han i denne Stue havde Lov til at sige et eneste trodsigt Ord; den blege, magre Skikkelse gennemrystedes af Vrede —

Lykke — skreg han — hvad er det for en Lykke, De taler om? har De nogensinde havt Deres Styrke i at sprede Lykke om Dem?

Block følte, at Situationen blev farlig, dæmpede sin Stemme og sagde:

Hvad berettiger Dem til at tvivle om, at det er Barnets Lykke jeg vil —?

De forstaar ikke at spørge, Hr. Block! — han blev selv betaget af, at han mægtede at haane denne Mand — før talte De om Magten, nu taler De om Retten — det er Ord man maa være varsom med, hvis man ikke staar Menneskelivet meget nær — med hvad Ret forførte De min Søster? har De nogensinde tænkt over, hvor liden Ret det ene Menneske ejer over det andet? hvor tror De den Lov staar skrevet, som stillede min Søsters Ære og Livslykke til Deres Disposition?

De taler ikke klogt, min Herre! sagde Block dirrende af Harme.

Véd De, hvad min Tale er? den er Slægtens

ærlige Bekenden af, hvad det ene Menneske skylder det andet! — jeg taler ikke klogt? De mener vel, at den, der skabte Slægten, var et Fæ, at det dybeste, han nedlagde i Menneskene, var Vaas —?

De store Aarer i Blocks Pande stod spændt, hans mægtige Legeme begyndte at sittre.

Vil De bære Ansvaret for denne Samtale? raabte han.

Ansvaret —? er det et Ansvar, De er ude efter? kommer De til min Familje for at faa et Ansvar lagt paa Deres Skuldre? tror De . . . at De taler klogt?

Det var et Held, at Block, trods alt, betragtede denne Mand, der stod foran ham, som en uvirkelig Fantast, som En, der var ukendt med Virkeligheden og alle Former — ellers havde han i dette Øjeblik løftet sin tunge Haand og slaaet ham — nu gav hans ubændige rasende Sind sig Udtryk i et brutalt betonet:

Vil De have Penge . . .?

Sagen var tabt; han vidste det — han havde grebet fejl; nu vilde han kun et: give denne Fyr hans Grovheder igen — ramme ham blodigt saarende!

Men Virkningen forfejledes; Kragh saa et Øjeblik paa ham og sagde saa med skærende Ironi:

De mener naturligvis, at hvad en Mand, som jeg, kalder mange Penge, det kalder De billigt sluppet!

Der blev et Øjebliks Dødsstilhed; Block forstod Haanen . . .

Gaa! raabte Kragh — De min Søsters Forfører! og husk paa . . .

Block afbrød ham rasende: De er et galt Menneske!

Jeg er min Søsters Broder — De hendes Forfører — jeg forstaar saa godt, at De vurderer mig lavest . . .

Block tog sin Hat og gik —

Udenfor Døren knyttede han sine Hænder; han havde Lyst til at lade sin kæmpestærke Højre falde paa denne Dørfylding, saa den sprængtes!

— Men han derinde, den spinkle, nervøse Skikkelse, holdt Hænderne op for Øjnene og mumlede:

Se saa, lille Søster Agnes! nu fik jeg sagt ham det!

VIII.

Rasende skred han, med store, tunge Skridt ned ad Gaden. Den første Drosche, han fik Øje paa, steg han ind i; Kudsken gloede fornærmet paa den ophidsede Mand, der tog saa haardt i Døren og kastede sig saa haardt ned i Sædet.

Kør til! sagde Block.

Dette gælder nok, tænkte Kudsken, og da han satte ham af udenfor Huset Block, mumlede han: det er vist En, der skal op og redde sine Affærer.

Og da der ingen Drikkepenge faldt af, føjede han til: det var kanskesens hans sidste halvfjerdsindstyve Øre, der røg – saa er han lovlig undskyldt.

Block lod øjeblikkelig Frants kalde . . .

Frants! sagde han — han gik heftigt op og ned ad Gulvet, stadig voldsomt ophidset — Din

Broder er her i Byen; jeg har hans Adresse; det er mig absolut nødvendigt — forstaa mig straks uden Indvending — at faa Klarhed over hvem, han vil gifte sig med; Du maa gaa til ham — Du maa! nu med det samme, brug Din Diplomati, Du

Nej — afbrød Frants kort.

Du skal! Du skal! tordnede Block — han traadte næsten truende hen mod Frants, og sagde med hemmelighedsfuld Betoning:

Det er ikke mig alene, der kræver det, det er Skæbnen; tror Du, vi Mennesker alene raader for Begivenhederne — jeg siger Dig nej! der er Magter udenfor os.

Jeg er ikke overtroisk — lo Frants kort.

Tror Du da, mine Tanker lader sig løbe rundt med —? hvad? tror Du? naar jeg siger Dig, at Skæbnen er ude efter os, saa er det, fordi jeg — véd det! Magten er gledet ud af mine Hænder! Du synes, alt her sér ud som tilforn — dette Hus er besat! . . .

Er Du ikke vel? Fa'er!

Block blev staaende og saa gennemtrængende paa ham . . . nu var han hans eneste . . . og han sad dèr kold og udeltagende, stærk som han selv var en Gang — stærk ved sin Kulde . . .

Jeg beder Dig om det, sagde han modløst.

Nu skal jeg sige Dig noget, Fa'er! vi er, som

jeg bemærkede forleden, snart et Minimum! vi er i al Fald ikke nok til at én af os kan gaa omkring og agere Sphinks! skal vi arbejde sammen, vil jeg have Klarhed — Kortene paa Bordet! det forleden Dag skulde jeg ogsaa have Forklaring paa — jeg har ikke faaet den! op med den! — nu skal jeg i Blinde agere Diplomat . . . hvad Pokker er det? det er da ikke et uhæderligt Fruentimmer, der har faaet Olaf i sine Garn — er det?

Block studsede, han stjal sig til at se hen paa Frants — de sidste Ord havde han sagt opfarende . . . en Tanke dæmrede i Blocks Hoved . . . han vred sig ved at lade den komme til Magt, men han følte, at det var den eneste Redning, det eneste, der kunde vinde Frants for ham . . . han stred imod — det var maaske hans eget Barn, han stemplede . . . men — men . . . om der nu ikke var anden Redning — ? voldsomt tog han sig sammen: det Hele er en Kamp imod mig! raabte det i ham — jeg vil ikke besejres! . . .

Ja — sagde han, og følte i det samme, at der lagde sig noget tungt over hans Øjne — det er — det jeg . . . tror at have Grund at frygte.

Han satte sig ved Skrivebordet — vendt bort fra Frants.

Føj for Pokker — sagde denne . . . og saadant et Forhold vil Olaf gjøre ligitimt — ja, nu

er jeg nær ved at give Dig Ret: det maa forhindres! — hende maa vi slaa en Klo i . . . hun skal sgu flyttes lidt udenfor det Blockske Hus!

Han sad derhenne, den gamle Mand, og kæmpede og led; nu var han inde paa vilde Veje — forfærdeligt! forfærdeligt! dèr sad hans Søn og talte om sin Søster som om en . . .

Havde Block turdet, hvad han i dette Øjeblik følte Trang til, saa havde han lagt sit Hoved ned paa Bordet og grædt — — — eller dog idetmindste bedet, at Taarerne vilde komme . . . men han turde ikke! han turde ikke! Stormen jog ham! hans fortvivlede Sind pidskede ham afsted . . .

Det maa hun, sagde han — — — jeg tror at være paa Spor, jeg har idag talt med En, der mente at kende hende — — — gaa til Olaf, spørg ham ud; søg at faa hendes fulde Navn at vide — husk det, Frants: hendes fulde Navn . . . om Du saa ikke kan faa andet at vide, saa spørg, hvordan hun ser ud — alene det kan maaske støtte mig, at jeg faar at vide, om hun er mørk eller lys . . . gjør, hvad Du kan . . .

Han talte træt og stødvis.

Ja — ja! jeg skal forsøge — det er ikke umuligt; jeg har et vist Greb paa den Slags Ting!

Block rejste sig halvt op og sagde med pludseligt opdukkende Liv:

Og husk paa, Frants! det er jo ogsaa til hans eget Bedste!

Det var et sidste fortvivlet Forsøg paa at retfærdiggjøre den Mistanke, han gav den ene Broder til den anden.

Da Frants var gaaet, kom der en ganske mærkelig Stemning over ham:

Han følte som aldrig før, at han havde tre Børn, og at de alle var borte fra ham; ensom var han tilbage, og de tre laa i Kamp mod hinanden, uden at vide det — ledet af deres Fader . . .

* * *

Da Olaf lukkede op, stod Frants leende uden for Døren.

Undskyld! om jeg gaar fejl; jeg søger en Hr. Olaf Block! Det skulde ikke være her?

Goddag, Frants! sagde Olaf og førte ham ind.

Gud! det er jo ham selv, jeg taler med! jeg kan ligefrem kende Dig igen!

Der er vist ingen af os, der har forandret sig, sagde Olaf roligt.

Jo, Du! jeg er begyndt at forbedre mig; jeg er ifærd med at interessere mig for andres Sager! Du kan ikke beskylde mig for at have gjort det før!

Aah nej —

Frants blev staaende midt i Stuen og flyttede

opmærksom Øjnene fra den ene Genstand til den anden —

Det er sgu, ligesom man er paa Besøg . . .

Hvorledes har Du fundet her hen? spurgte Olaf.

Gyseligt simpelt — lo Frants — vær saa artig!

Han rakte Olaf en Lap Papir; Olaf saa paa den; det var hans Adresse, skrevet med Faderens store, faste Haandskrift.

Du har den fra Fader, ser jeg.

Ja, det var den Gamle svært om at gjøre, at jeg fandt rigtig her hen!

Det er ogsaa ham, der sender Dig?

Truffet! han er ogsaa begyndt at blive nysgerrig — og han glemte nok at spørge sig for, før Du gik — he!

Jeg forstaar Dig ikke — hvad er det, der har vakt Eders Interesse?

Frants saa leende paa ham.

Kan Du ikke begribe det? — det er sgu Din Kæreste, vi vil vide noget om!

Det har Du Ret i, sagde Olaf paa en egen dæmpet understregende Maade — hende glemte Fader at spørge om!

Frants mente, at nu burde der gjøres en lille Pause og nogle Øjeblikke tales om noget andet . . .

Hvad røg I egentlig sammen over, Du og den Gamle?

Naa, det har han ikke fortalt Dig? han vilde jage hende ud af sit Hus, hvis jeg førte hende derind.

Det kostede Olaf ikke ringe Umage at sige dette paa den samme henkastende Maade, han hele Tiden havde talt.

Frants lo atter.

Ja, naar han er oppe, den Gamle, saa er han høj nok; og det tog Du Dig nær?

Ja —

Kan Du ikke tale lidt mindre distancerende, Olaf? — Du har heller aldrig forstaaet at tage den Gamle.

Jeg skal sige Dig, hvad jeg aldrig har: jeg har aldrig kunnet undlade at holde af Fader og mit Hjem; han har for mig været mere end et Menneske, der forstod at tjene Penge, og jeg var den eneste, der forstod at holde fast, at der i den store Bygning var nogle Rum, som Moder havde forsøgt at gjøre til et Hjem!

Frants saa ligesom surmulende ned for sig —

Der er noget i, hvad Du siger — men nu vil jeg tilbage til, hvad jeg kom her op for! jeg taler heller om andre, end hører Tale om mig selv! nej, ser Du: jeg tror ikke den Gamle er saa kæphøj, som Du mener —

Det er mig for Tiden ikke om at gjøre, at Fader skal slaa af paa sin Overlegenhed.

Nej, jeg har det Indtryk! men paa den anden Side: Din Kæreste — jeg maa nok slaa om mig med et borgerligt Udtryk? — kan det dog ikke være aldeles ligegyldigt, om denne Affære ordnedes paa en noget gemytligere Maade . . . ja for dette her er rædsom højtideligt!

Tror Du, sagde Olaf med en lidt haard Klang over Ordene, at Faders Hjem er et synderlig attraaværdigt Opholdssted for en ung Pige?

Er hun saa fin paa det? sagde Frants og spidsede Munden til et Udtryk, som mente han: vi kan vel blive ved Jorden? hvad?

Er det Ord, Du bruger for at dække over noget, Du ikke vil frem med? spurgte Olaf.

Hans Stemme blev pludselig skarp —

Bid mig ikke! hvor kan jeg vide, hvad der er attraaværdigt for hende? jeg kender hende jo ikke! ingen af os kender hende! vi ved jo ikke engang, hvad hun hedder, eller hvordan hun ser ud, hvad? en dejlig Brunette? en himmelsk Blondine?

Frants følte, han var kommen ind paa det rigtige Spor, og talte sig op

Selvfølgelig: Det er Dig, der skal giftes med hende, og for saa vidt er det nok, at Du ved Besked; men vi andre skal dog regnes til Familjen, og at lade os faa en Smule Besked, syntes jeg,

er ikke stort andet end . . . er det tilladt at sige Høflighed?

Du tager ganske fejl, Frants! men Du ved heller ikke, hvad der er talt mellem Fader og mig i den Sag; jeg har i intet Punkt været hemmelighedsfuld; men Fader spurgte, med Forsæt, aldrig; han var for overlegen! han affekterte, at det hele drejede sig om hans Principer og mit Brud paa dem; men hun — ak Gud! hun var det ligegyldigste under Solen; hun var for ubetydelig en Genstand til at komme i Betragtning; hvad hun hed, om hun var ung eller gammel . . .

Frants, som nøje havde fulgt Broderens Tale, afbrød ham nu og sagde forceret lystig:

For Pokker! hvad er hun da? frygtelig høj? eller bare som saa? — han antydede med Haanden, hvad han mente — blond eller brunet? Navn? Stand? lad os faa Standen med . . .!

Olaf, som var begyndt at gaa op og ned ad Gulvet, standsede brat, vendte sig mod Frants og sagde:

Vil Fader saa gerne vide, hvordan hun ser ud?

Frants var ¦uklar over Broderens Spørgsmaal og slog uvilkaarlig Øjnene ned —

Olaf ventede et Øjeblik paa Svar, saa sagde han, ikke uden en Klang af Haan i Stemmen:

Fader har aldrig spurgt mig, om hun var en hæderlig Pige . . .

Det gav et Sæt i Frants; dette stod ikke rigtig sammen med Faderens Formodning om hende . . .

Olaf fortsatte: eller om hun var en god Pige — at han nu pludselig interesserer sig for hendes Udseende, det falder en Smule plat. Men i hvert Tilfælde, det kan Du sige ham, kan hverken hendes Haarfarve, eller Formen paa hendes Næse redde Situationen!

Frants lo; han lo hver Gang, han troede det nødvendigt at mildne Situationen; Olaf lod, som han ikke mærkede det og vedblev:

Ogsaa Dig, Frants, vil jeg sige noget: naar en Søn af et Hjem som vort, hvor alle Tanker er vel overvejet, Sindene i behersket Ligevægt — uhyggelig behersket! — naar han føler sig draget af et Menneske, der staar udenfor, saa betyder det, at der gives andre Verdener end netop vor, og at der i disse Verdener lever Mennesker, som er stærkere end os; og hvis Fader havde været mindre bornert, end han er, saa havde han ikke først givet det overlegne Parti, for bagefter at sende Bud om ikke i al Fald hendes Ydre var præsentabelt; og den Kvinde, jeg anser for rigere i Væsen og Tanker end alle os tre tilsammen, hende køber jeg ikke ind i vort Hjem ved at lægge hendes Papirer eller Fotografi paa Bordet!

Frants tænkte: det ser ikke godt ud for min Mission; jeg maa se at vinde ham paa en anden Maade. —

Nu skal jeg være meget broderlig imod Dig! sagde han — jeg vil indrømme Dig, jeg er kommet herop som et stort Asen, det vil sige: et vildledt!

Er Du? indskød Olaf ligegyldigt.

Ja, jeg er, Du — for jeg troede, Fanden ta'e mig, ikke hun var saadan helt kauscher!

Ikke —?

Nej; men det er Gamle, der havde sat det i mig . . .

Ja . . .

Det kneb for Frants, men han holdt det gaaende:

Men nu, skøndt Du egentligt ikke har sagt et Ord om hende, har jeg forstaaet, hun er en grundhæderlig Pige —

Hm!

Ja, det har jeg! og nu nærer jeg en helt ny Interesse for hende! sig mig: kan man ikke faa hende at se?

Nej —

Jeg mener naturligvis her eller paa et andet neutralt Sted, ligesom Du vil bestemme det —? hvad?

Det lader sig ikke gjøre —

Lader sig ikke gjøre . . . hvad er det for Snak?

Hun er ikke her i Byen —

Ikke — men hun kommer da.

Jo — som min Hustru; ikke før!

Olaf talte stadigt dæmpet; hans Maade at svare paa sagde tydeligt: naar Du er færdig med at spørge, saa er jeg færdig med at svare, og saa er Samtalen forbi! — jeg forlænger den ikke!

Du er haard at gaa paa! sagde Frants.

Er der mere, Du vil vide?

Mere end det, jeg ikke har faaet at vide, mener Du? meget vittigt! jo, jeg vilde gerne vide, om hun har rødt Haar, for saa er hun efter mit Hoved!

Olaf saa lidt paa ham; Lystigheden kom op i ham:

Nej, hun er efter mit Hoved, er Du saa tilfreds?

Frants følte, at han begyndte at blive latterlig, tog sig sammen og sagde:

Det staar altsaa fast, at hun ikke kommer her til Byen, før hun er Din Kone —?

Ja. — Er Du saa tilfreds?!

Ja — sagde Frants, karrikerende Olafs korte Svar.

Naa Gudskelov, det tilsidst lykkedes!

Farvel, Olaf!

Farvel, Frants!

IX.

Vilde han intet sige?

Nej . . .

Blev det ikke sagt mere saadan henkastet, det, at hun først kom her, naar de var gift? havde det virkelig Karakteren af en Beslutning?

Ja —

Block taug grundende nogle Øjeblikke . . .

Og det blev ikke sagt bare for at være overlegen . . . Du kunde ikke mærke, at det mere skulde være en Tirade?

Nej —

Franks Svar faldt alle ligegyldige og trætte; nu skal Fader have Svar akkurat, som jeg fik dem af Olaf, tænkte han.

Block grundede atter —

Og Du, paa Din Side, hvor langt gik Du? gav Du det Form af, at vi gerne vilde se hende.

Jeg sagde, vi var nysgerrige —

Hm! hm!

Pludselig fik Frants Lyst til at pille den Gamle én til, gal i Hovedet som han var over sin mislykkede Mission:

Der lod forresten ikke til at være noget muggent ved hende! han rev mig i al Fald i Næsen, at Du havde glemt at spørge, om hun var en hæderlig Pige! det havde han vist ikke gjort, om hun havde været den, Du tror!

Den, jeg tror? den, jeg tror? Block foer sammen og blev bleg — hvad mener Du med det?

Et tvivlsomt Fruentimmer —

Naa saadan — saadan — — — jeg hørte maaske ikke det første, Du sagde — — — Block rettede sig i Sædet og sagde næsten højtideligt: Nej! nej! hun er hæderlig nok!

Frants betragtede Faderen — han saa underlig distrait ud . . .

Og pludselig slog Block i Bordet og næsten skreg:

Hun er hæderlig! det var mig, som løj! den Plet, der sidder paa hendes Navn . . .

Han taug pludselig.

Løj —? gentog Frants; han forstod ikke et Ord af det hele — var det en Løgn, jeg blev lokket derop med?

Block vinkede afværgende med Haanden.

Og i dette Øjeblik saa han saa forpint og dødtræt ud, at Frants studsende tav.

Block drejede sig om i Stolen, trak den hen mod Frants' og sagde bønligt — næsten smigrende Ordene ind:

Vi vil ikke have Strid mere i dette Hus — vel, Du? vi lader dem komme her — Herregud, lad dem saa gaa ud og ind, om det skal være — lad os se paa hende — maaske synes vi godt om hende! hvad Frants? det kan godt ende i Tilfredshed, det hele — ikke sandt?

Nu blev Frants irriteret. Saa-e—? sagde han afvisende.

Lad være at staa mig imod Frants . . . sig ja, at Du synes som jeg.

Frants rejste sig —

Nu tror jeg, jeg vil lade Dig om Resten, Fa'er! har Du Lyst til at være til Grin, saa værsaagod! men jeg vil ikke være med; Du smider Din Søn ud, fordi han har forlovet sig, og han er føjelig nok, og gaar! ja han gaar saa engletaalmodigt vidt, at han fjerner hende helt bort fra Hovedstadens Grændser og forpligter sig til ikke at bringe hende tilbage, før hån har et Hjem og ikke behøver at genere os — han gjør alt, hvad Du vil og meget mere, og nu vil Du tigge ham og Pigebarnet om at tage Huset her til Naade! nej det er jeg ikke med til — — — skal jeg

gjøre Dig klog paa, hvad Folk vil sige? — de vil sige, der er et Forhold mellem Dig og Pigebarnet!

Frants —!

Frants blev skaanselsløst ved:

... og finde Tilfældet uhyre interessant, glimrende kombinerbart! den gamle Hr. Block har en lille Liason ... Hr. Olaf snapper hende fra ham ... Faderen jager ham bort, aber Pigebarnet følger sin nye Flamme — Slutfinale: den Gamle sender Bud, om de dog ikke vil tage ham til Naade og gaa ud og ind i hans Hus! Guldregn! — men hvis Du vil være saa venlig at sige mig, ad hvad Dør hun skal komme ind, saa skal jeg lige præcis med det samme sige Dig, ad hvilken jeg gaar ud!

Block rejste sig — og der var over ham noget af Plastiken fra de tidligere Dage, det fornemt brede, Selvfølelsen; Maaden, paa hvilken han hævede sit Hoved, havde maaske en Kende Træthed ved sig, men var dog væsentlig den gamle —

Han talte langsomt og bærende Ordene fornemt frem:

Naa saa vil Du ogsaa gaa . . . nu skal jeg fortælle Dig, hvorfor jeg maa og skal kende hende, inden Olaf gifter sig med hende . . .

Han holdt inde et Øjeblik — ikke for at finde Ord, der gik uden om Sagen, men netop

for at finde dem, som enkelt og klart gav den igen . . .

Da jeg som ung Mand kom ned her, fra Norge, for at grunde den Virksomhed, Du nu arbejder i, da blev jeg forelsket i en ung og mærkelig smuk Pige.

Jeg vidste, at det vilde krydse mine Planer. Min Forbindelse med Din Moder var allerede dengang paatænkt; jeg siger Dig det ligefrem: det var et rent og skært Fornuftgiftermaal, men jeg føjer til, at den Slags er de stærkeste!

Jeg blev altsaa forelsket, og Frugten af Forholdet mellem hende og mig blev et Barn.

Du! foer Frants op.

Du skal ikke fare op; der er intet at forundres over for den, der kender Menneskene; tror Du, at det er at være for rundhaandet mod sig selv! én Gang i et langt Liv at give sin Lidenskab Tøjlen?

Jeg siger Dig: nej!

Det var nødvendigt for mig at skaffe Barnet og dets Moder saa hurtigt og ganske af Vejen som muligt.

Frants blev dødbleg, det var som Tankerne i hans Hoved isnede —

Hvad gjorde Du, Fader? hvad har Du gjort?

Block forstod ham og smilede tungt og bittert.

Nej, nej, nej, nej — Du misforstaar mig, jeg gjorde ikke noget ondt . . . jeg gav hende Penge

for at løsne ethvert Forhold mellem hende og mig, jeg fik hende til skriftlig at frafalde ethvert Krav og rejse bort. — Barnet hed Irma.

Irma —! skreg Frants.

Ja. Begynder Du at skønne?

Du frygter, det er hende?

Ja.

Men hvorfor? af hvad Grund? at to Mennesker har samme Fornavn . . .

Du vil kalde det Overtro, sagde Block — men hvad er Overtro? ikke andet end et skarpt Blik for det, der ikke ligger fremme i Overfladen, og jeg har set meget, der tvinger mig til at frygte.

Frants sad foroverbøjet med Hovedet støttet i sin Haand.

Dette gjør mig ondt! sagde han — det vilde jeg dog nødigt skulde hændes Olaf . . . nej, dette gjør mig ondt!

Pin mig ikke! raabte Block — jeg har lidt nok.

Frants løftede ikke Hovedet.

Herregud! stakkels Olaf! han kaldte hende en . . . en Verden med rige Tanker — — — Fader, Fader! Du har handlet letsindigt!

Du kender ikke vor Slægts Historie! bruste Block op — da jeg begik hint Fejltrin, stod jeg som den, der skulde tvinge den ind i et nyt Spor! den var skejet ud! se op paa de to Billeder dér;

det er Faders Brødre — ved Du, hvordan De var? udsvævende Galninger! og ved Du . . .

Block sænkede Stemmen og bøjede sig tæt hen mod Frants —

Ved Du, hvorledes min Fader endte . . . han skød sig som Svindler!

Frants følte det blive tungt om sig, han tog uvilkaarlig ogsaa den anden Arm til Støtte.

Da tog jeg det som min Opgave at hæve Familjens Ære igen og, om jeg fik Børn, da igennem dem at tvinge Slægten ind i et nyt stærkt Spor! tror Du, det altid er faldet mig let at tvinge Dine og Olafs Ønsker efter min Vilje? ak! saa ved Du ikke, hvor det er lokkende for en Fader at give efter —

Og saaledes stod jeg hin Gang; min Moders Øjne vogtede paa mig; i min pletfri Vandel skulde hun faa Oprejsning for sine navnløse Lidelser.

Og jeg snublede. Forstaar Du nu, at jeg satte alt ind paa at skjule det?

Frants nikkede.

Ikke sandt? jeg var tvungen til det?

Block greb med syg Iver om Indrømmelsen; det var saa længe, længe siden, nogen havde givet ham Ret . . .

Frants nikkede atter.

Block blev ved: Jeg véd, jeg vil kunne kende hende igen — næsten straks . . . hendes Moder

sendte mig hendes Fotografi . . . jeg véd ogsaa, at jeg har sét hende en Gang . . .

Men om det nu er hende?

Saa er mit Liv brudt; saa maa jeg sige ham det — og han vil forbande mig . . . men er det ikke hende, saa: Fred med dem!

Han taug et Øjeblik og sagde saa:

Lov mig Frants, at da siger ogsaa Du: Fred med dem!

Frants nikkede.

— Men hvordan faa dem hid? spurgte han lidt efter.

Der er ingen anden Maade end — — — Block stred for at faa Ordene frem — end at skrive til ham, at jeg har ombestemt mig; jeg vil tage venligt imod hende.

Som om han læste Frants Tanker, afbrød han sig selv og skreg: der er ingen anden Du! han maa lokkes!

Hm — ja det maa han vel . . .

Kan Du sige mig en anden Maade!? kan Du? kan Du? saa sig den!

Jeg véd ingenting, svarede Frants.

Vil Du skrive til ham for mig — spurgte Block frygtsomt, sagte.

Hvem? — jeg? — jeg skrive? nej, nej — det kan jeg ikke!

Paa mit Ansvar! paa mit Ansvar! næsten

tiggede Block . . . Du kan jo skrive, at det er efter min Diktat?

Frants betænkte sig; det faldt ham ikke længer ind, at stille sig udenfor Sagen; den var nu for ham ikke kun en Kontrovers mellem Faderen og Olaf; den angik dem alle; ulykketruende bandt den dem sammen . . .

men skrive, skrive dette Brev, der skulde foregøgle Broderen, at nu var alt godt, nu aabnede det gamle, indesluttede Hjem sine Arme, bad ham komme og tage med »hans nye Verden« . . . lyve for dem, at hun skulde være velkommen . . . for maaske — naar de kom — kun at sønderrive al deres Lykke . . .

Kan Du ikke selv skrive Fa'er?

Frants stødte ikke længer den Gamle fra sig — alt var for ham blevet noget andet i disse Timer — han spurgte kun dæmpet: kan Du ikke selv?

Block sad med Hovedet støttet til Armen, der hvilede paa Stolens Læne; han havde lukket Øjnene . . . hvor var Mundens faste Linjer, de, der altid markeredes af det tætte, graa Hageskæg?

Frants betragtede ham; grebes pludselig af Medlidenhed og sagde:

Kan Du idetmindste diktere, Fa'er?

Block aabnede Øjnene, saa sig spørgende omkring . . .

Hvad sagde Du?

Frants dyppede Pennen, tog et Stykke Papir frem, og sagde lempeligt:

Naa, altsaa — nu skriver vi:

Kære Søn . . .

Ja, rigtigt, kære Søn, skriv det!

Block var stadig aandsfraværende —

Og nu videre, Fa'er — paaskyndede Frants — husk det skal gjøres, det skal gjøres!

Ja... ja... mumlede Block — Kære Søn... har Du det?

Frants nikkede opmuntrende.

Jeg vil — begyndte Block at diktere — bede Dig glemme, hvad jeg i Overilelse har . . .

Eller skulde jeg bruge et andet Udtryk end Overilelse, Frants? hvad? et stærkere maaske?

Frants rystede afværgende paa Hovedet — kun videre Fa'er!

Block begyndte atter:

. . . bede Dig glemme, hvad jeg i saa stor Overilelse sagde; lad det være glemt, være som aldrig sagt; jeg meget mere vil sætte Pris paa at se Dig og Din Forlovede her i Hjemmet.

Tror Du, han kommer med hende paa det, Frants? afbrød Block frygtsomt sig selv.

Ærlig talt — nej!

Hvad skal jeg da skrive? skriv Du! og jeg skal sætte mit Navn under!

Frants overvejede nogle Øjeblikke, sagde saa:

Du maa diktere saaledes: jeg vil allerede nu betragte hende som Datter i mit Hjem.

Ja, ja, skriv det! ivrede Block.

Dikter det først — sagde Frants næsten lydløst.

Block forstod ham:

Jeg vil allerede nu betragte hende som Datter i mit Hjem.

I dette Øjeblik foer en Tanke gennem Frants Hoved, og han nedskrev hurtigt: og jeg vil være en mildere Fader end hidtil.

Han skyggede med Haanden, mens han jog disse Ord ned paa Papiret — alligevel bemærkede Block noget, bøjede sig frem og sagde:

Hvad skrev Du? Du tilføjede noget — hvad var det?

Intet Fa'er; gaa videre'

Jeg vil se det, raabte Block, rev Frants Haand tilside og læste Ordene — — —

Han sank tilbage i Stolen og holdt Haanden for Øjnene.

Lidt efter føjede han dæmpet til:

En hel anden Fader — skriv det — — — Du har Ret, Frants! det første var ikke lokkende — — er vi færdige?

Nej — nu maa Du omtale hans Beslutning om ikke at komme her til Byen med hende, før de er gift, og bede ham opgive den som Tegn

paa Tillidsfuldhed og paa at han har glemt alt mellemliggende.

Tillidsfuldhed, mumlede Block, ja det maa jeg vel? — og følgende Frants Vejledning, dikterede han det.

Saa Underskriften, Fa'er.

Block greb Pennen.

Saa rystende havde han ikke skrevet i mange Aar —

Nu stod det der: Din hengivne Fader.

Frants foldede Papiret sammen, konvoluterede det og skrev Olafs Adresse udenpaa.

Nu er det gjort, sagde han.

Block svarede intet.

Frants saa længe, forskende, paa ham og forlod saa Værelset. —

Næste Dag kom Svar fra Olaf:

Om nogle Dage skal I faa mit endelige Svar.

Og fire Dage efter indløb atter Brev:

Paa Søndag Formiddag kommer min Forlovede og jeg i Besøg hos Eder!

X.

En Del af Lørdag Formiddagen tilbragte Block nede i det store Kontor.

Alle dernede var forbausede. Det var noget, ingen af dem havde oplevet – ja maaske de aller ældste; men de maatte dog i al Fald gaa tilbage til de Tider, da de alt i alt sad en tre, fire Mand dernede, og Hr. Olaf og Frants Block var Drenge, som alle vilde lege med – men ingen maatte; som Fuldmægtigen stjal sig til at forære Blyantsstumper og Papir, at de kunde tegne »Huse og Mænder«.

Han gik fra Pult til Pult; mest stod han taus og betragtede de Arbejdende, hvis Penne, en Kende rystende, ligesom rettede sig og sluttede Bogstaver og Tal rankere sammen.

Gentagne Gange gik han pludseligt ind i Frants' Kontor, blev nogen Tid derinde, kom

sommetider tilbage med ham, sommetider uden ham — blev staaende og paahørte taus Konferencer mellem Sønnen og Fuldmægtigene.

En enkelt Gang tog han selv Ordet, talte om at Pladsen vist var for indskrænket, og at de snart kom til at tænke paa en Udvidelse. Og han opfordrede Fuldmægtigen til at tænke over Sagen, og meddele sine Betænkninger til hans Søn.

Frants var ualmindeligt talende; han vidste, at det var Ensomheden deroppe, den Gamle ikke kunde taale idag, og søgte at lette ham Opholdet hernede.

Klokken henimod to forlod Block Kontoret; Frants havde fulgt ham til Døren, var gaaet tilbage, men vendte atter om, og forlod nu ogsaa Kontoret.

Block var kun naaet halvt op ad Trappen; han kendte Frants' Skridt, bøjede sig ud over Gelænderet og sagde:

Er det Dig — Frants?

Ja —

Vil Du tale med mig?

Ja — nu kommer jeg.

Block blev staaende deroppe i den halvtaabnede Dør, afventende hans Komme, og lod ham — mod Sædvane — gaa først ind.

Hvad vil Du, spurgte Block, straks han havde trukket Døren til.

Frants gjorde en Gestus hen mod Døren, der førte ind til Husholderskens Værelser —

Lad os gaa ind til Dig, Fa'er!

Kommen derind, sagde Frants:

Det er Dig vel ikke kært, men — jeg kan ikke andet: jeg tager efter Kontortid ud paa Villaen og bliver dèr til Mandag Morgen.

Bliv herinde! sagde Block indtrængende — jeg beder Dig om det!

Frants rystede paa Hovedet.

Jeg kan ikke! sagde han — — — hvis dette imorgen forløber godt, saa sig til dem, at det var meget mod min Vilje, jeg tog bort, og sig dem kun, at jeg i høj Grad glæder mig til at hilse paa dem — — — men være her tilstede hvis . . .

Han taug; Block turde ikke se op paa ham; han forstod, hvad Sønnen mente.

Der er jo endnu nogle Timer dertil, sagde han dæmpet — hvis Du kunde ombestemme Dig og blive, husk: saa vilde det være mig kært . . . husk det! Frants.

Frants svarede ikke; han blev kun staaende taus nogle Øjeblikke, saa gik han — lukkende Døren lydløst efter sig.

Det betød N e j — mumlede Block hen for sig.

Han var bleven vant til at sørge i disse Dage! hvorfor skulde han have mødt et Ja? et Ja vilde jo have været en Glæde! — — —

* * *

Det er Aften. Der er stille i det store Hus. Kontorerne er lukket; Porten er lukket; ingen Forretningsfolk eller Kontorister iler ud og ind; ingentungt belæssede Vogne ruller igennem den; i de store Gaarde og paa Paklofterne færdes ingen; ingen Klang af Jernstænger; Spillene piber ikke.

Oppe i sit Kontor gaar Block ensom op og ned ad Gulvet.

Han var først gaaet over i Lejligheden, men den forekom ham saa uhyggelig tom, at han igen er gaaet her ind.

Frants kom ikke op efter Kontortid; alene deraf véd Block, at han er taget bort.

Han havde gerne beholdt ham hos sig iaften; de kunde dog have siddet og talt sammen om et og andet.

Han ser op paa Uhret, det viser kun halv ni; der er over tre Timer, til han plejer gaa til Ro; og saa er der en lang Nat . . . hvem ved, om han kan sove.

Han søger at fæste sine Tanker ved et eller andet – udenom det, de stadig vil klamre sig til.

Han tænker paa det, han talte med Fuldmægtigen om: en Omflytning af Pultene, og mindes i det samme, at der, henne ved det tredje Vindu, sad en ung Fyr, hvis Ansigt uvilkaarlig tildrog sig hans Opmærksomhed. Men i det samme gaar det op for ham, at han maa bort fra det

Billede . . . det var jo det Ansigt, der fik ham til at tænke paa, at saa sorgløst frejdigt havde ingen af hans Sønner sét ud, da de var i den unge Alder.

Om han nu ringede paa Husholdersken; hun har dog en Mængde Vrøvlehistorier, hun gerne vil af med; hvorfor ikke tage hende herind, lade hende sætte sig ned og fortælle løs . . .

Han er lige ved at trække i Klokkestrengen, men da farer det igennem ham, at hun vil naturligvis vende tilbage til det Frokostbord imorgen, hun allerede har havt saa travlt med.

Han standser foran den store Reol — om dèr skulde være et eller andet, som kunde hjælpe ham. Der staar alle de Bøger, som fortæller hans Forretnings Historie, men han løfter ikke Haanden, tager ingen af dem ned, heller ikke de vil hjælpe ham.

Pludselig kommer han til at tænke paa Træet ovre i den bagerste Gaard, og han faar en underlig Lyst til at tage sin Hat og gaa over og se til det.

Han ser hen mod Vinduet; nej, det er ikke mørkt endnu.

Der vil dog altid gaa nogen Tid med den lille Tour.

Men han taber straks atter Lysten — det er alligevel køligt, siger han; han vil ikke tilstaa, at han er bange.

Og det er, som om hans Tanker benytter dette Øjebliks Vaklen til at slaa ned paa ham.

Imorgen kommer de altsaa . . .

Den, der kunde have levet langt, langt udenfor Menneskeheden; aldrig være naaet af dette forfærdelige Ansvar: at have andres Lykke lagt i sin Haand . . . sidde derude og blot se over paa dem; glæde sig over, at det gik dem godt — kunne sige det: ja, ja, her sidder jeg, men jeg tager slet ingen Plads op! vel — ikke en Tomme Plads tager jeg fra Jer! — og naar der sker dem noget ondt, o da altid at vide: det er Du ikke Skyld i! Det er Du ikke Skyld i!

Tungt! tungt! istedet derfor at være født til at slukke Smilet paa de andres Ansigter, bruges af usynlige Magter til at gjøre Fortræd!

Om nu Ens Børnelærdom var sand! Tænk, om der bag ved Livet var et nyt Liv, en evig Lykke! saa kom der dog en Gang Slut paa den Fortræd, man har gjort . . .

Dét var en Tanke, man kunde lægge sit Hoved til Hvile paa!

Én Gang! én Gang! hørte de da op at bebrejde En; glemte, hvad man havde gjort dem, led ikke mere, græd ikke mere — — —

Og saa skulde deres Glæde vare ved . . . hvis man havde gjort dem Fortræd i ti Aar, i tyve Aar, saa skulde de glædes i tusinder . . .

Det har ikke ligget i min Haand, at skabe Glæde omkring mig – om man vidste, at der var den, der slettede Følgerne af Ens Gerninger ud . . .

Imorgen kommer de to; nogle Timer op paa Dagen ved jeg, om to Mennesker skal kalde mig deres Livs forfærdeligste Ulykke – – – han vil maaske vende sig imod mig, bebrejde mig, at jeg har sat ham i Verden – han vil raabe: hvem slog de Planer ned, der vilde have ført mig ind paa andre Veje –? Du, Fader! Du gjorde det! der maatte ikke være andre Tanker til i Verden end Dine ulykkebringende! hvorfor var dette Hjem ikke saaledes, at jeg straks kunde have ført hende herind? fordi her ikke maatte trives andet herinde end Din Vilje! . . . og han vil tage hende ind til sig, gemme hendes skærende Smerte ved sit Bryst, knytte Haand ad mig og kræve mig til Regnskab for hende! han vil kræve mig, hans Fader, til Regnskab for, hvad jeg har gjort ham og hans Søster . . .

Hvis jeg nu forsvandt i Nat, blev borte, helt borte, saa de aldrig fandt mig . . . hvad nytter det? de vil jo dog faa det at vide; han, den studerede Mand, som paastod, at jeg takserede ham lavest, fordi han kun var sin Søsters Broder, men jeg hendes Forfører, han vil komme og fortælle dem det, og naar han ser Olafs Sorg, vil han tænke, nu er min Søster hævnet.

Block foer sammen.

Det er Løgn! det vil han ikke sige! han vil græde med dem, han var ikke ond!

Han rejste sig og gik tungt frem og tilbage. Hver Gang han nærmede sig Vinduet, voksede hans Skikkelse ud af Mørket, og naar han fjernede sig, gled den atter ind i det og blev borte.

Pludselig hørtes hans Skridt ikke, han var bleven staaende inde i Mørket. Og inde fra Mørket lød hans Stemme klangløs af Fortvivlelse:

Men! hvor er han henne, som de kalder den Altstyrende? nu kunde det vel snart være paa Tide, at han kom frem og tog sin Del af Ansvaret! har jeg indgydt Olaf og hende denne Kærlighed? er det mig, der førte dem sammen? hvem lagde i sin Tid paa mig den Opgave, som gjorde, at jeg maatte fjerne, hvad der stod mig i Vejen? det er vist bedst, at vi faar Ansvaret fordelt paa de rigtige Konti! er der en styrende Aand, saa skal den staa ved min Side imorgen og tage sin Del af Ansvaret, eller er det meningsløse Tilfældigheder, som bestemmer Menneskenes Liv, nuvel! saa tager jeg ikke mod nogen Dom! lad dem saa vende sig mod Livet med deres Sorg, og hvis de vil forbande nogen, saa lad dem forbande det Liv, hvor der ingen styrende Haand findes!

Nu har jeg lidt nok! nu vil jeg have et Op-

gjør! jeg vil ikke blive ved at gaa forskræmt omkring uden Grund.

Jeg vil have et Opgjør! jeg vil have et Opgjør! Har jeg fortjent dette, saa tager jeg imod det — men har jeg ikke — saa skal den bære Byrden, der har Skylden!

Nu hvad er det da, jeg har gjort? — dét er vi altsaa enige om! jeg har ikke ført dem sammen!. dét falder ikke paa mig! — — — Du skal ikke blive bange, Du, med hvem jeg nu vil gjøre op . . . jeg staar ikke her for at løbe fra det! jeg snyder ikke! Skridt for Skridt skal vi gaa frem — og er jeg Misdæderen, saa skal Du faa min Tilstaaelse — men ellers — det sværger jeg Dig til — kaster jeg hver Byrde af mit Sind — om saa alt omkring mig skal ramle sammen — jeg viser det fra mig — jeg gjør det — jeg vil ikke bære det uforskyldt!

Nu, hvad er det da jeg har gjort —?

Lad os begynde forfra, ja, lad os begynde . . . begynde . . . helt forfra . . .

Jeg saa denne Pige, og hun gjorde et mægtigt Indtryk paa mig . . .

Bærer ikke Du Ansvaret for dét —? Du eller Tilfældigheden — jeg ikke!

Var det ikke ogsaa et Møde uden min Vilje? og hvad kan jeg for hint hemmelige i Sjælene, at de rives hen til — kald det, hvad Du vil — jeg

kalder det Handling! Lad mig gaa langsomt frem — det jager ikke! blot ikke forkludre Sagen!

Jeg siger altsaa, det var Lidenskaben; og jeg vil ikke indrømme, at et Fald som hint er saa stor en Synd. Det indrømmer jeg ikke; jeg tager ikke mod nogen haard Dom paa det! — jeg siger det straks: jeg gjør det ikke!

Men Du mener maaske, der var andet inde — ? ja hvad da? hvad da?

Lokkede jeg hende — — — ?

Vent lidt! vent lidt! Du — lad mig blot tænke mig om et Øjeblik — nej! nej! jeg har jo sagt det: jeg vil ikke løbe fra det — — — jeg skal bare samle mig . . .

Lokkede jeg hende — — — ?

Hvad sagde jeg da til hende — ?

Men hvad er dette? hvad er dette? har jeg — det er jo umuligt! — har jeg levet paa en . . .? var det dog ikke Lidenskab — var det besnærende Forførelse — ?

Stille! stille! lad mig tænke i Ro . . . hvad sagde jeg til hende?

Jeg tog hende varligt — ja, det tilstaar jeg; jeg tog hende varligt ind til mig som et Barn . . . ikke voldsomt; jeg husker det: jeg var bange for, hun skulde ane min Voldsomhed; og jeg tvang mine Ord — det tilstaar jeg ogsaa — ad Veje langt, langt udenom mine Tanker; jeg længtes

efter at suge brændende Sødme af hendes Læber, men jeg tvang mig, for ikke at forskrække hende, til knapt at berøre hendes Pande!

Hvad mere?

Den Dag, hun selv frivilligt lagde sine Læber til mine — — — tøv lidt! det er lidt vanskeligt med de nye Tanker . . .

Da jeg saa ind i hendes straalende, elskovsstraalende Øjne; da jeg følte, at nu var hun min — hvad tænkte jeg da?

Nu er det lykkedes! tænkte jeg — Du har Ret: det var det, jeg tænkte — jeg tænkte: nu tror hun Dig! nu giver hun sig hen!

Fald over mig, om Du vil — jeg er træt! — jeg tilstaar, jeg bedrog hende med Overlæg.

Er det dèt, der nu skal hævnes — saa slaa mig kun ned!

Jeg skal maaske sige det endnu en Gang: det var ikke Lidenskab alene; jeg styrtede mig ikke blindt over hende som et vildt Dyr, jeg lokkede hende med al den Evne, jeg besad . . .

Men hvis jeg nu imorgen skal slaas ned for dette — hvad saa de to? Herregud, de to . . .

Nytter det at bede for dem? sig om det nytter! og jeg vil kaste mig paa Knæ her og tigge om Fred for deres unge Sind!

Aand! Gud! hvem Du end er, sig mig hvad Du vil kaldes, og jeg skal kalde Dig saaledes!

ligger det i Din Magt, saa find Veje for dem, der fører til Fred! jeg begærer ikke at se deres Ansigter atter smile, lov mig blot, at de vil komme til det!

— — — Længe er der dødstille i Værelset. Da høres en Puslen, en Famlen sig frem; et Øjeblik efter tændes en Tændstik; ved dens spæde Flamme ses Block; han tager Kuplen af Lampen, løfter Glasset og tænder den.

Han er dødbleg, alle Furerne i hans Ansigt er trukket dybere, hans Øjne er matte, hans Haar er i Urede, som var han faret igennem det med sine Hænder.

Han tager Plads ved Skrivebordet, sætter Lampen tilrette, søger et Papir frem og dypper Pennen . . .

Agnes! hvidsker han: Livets Aander er ude for at hævne min Uret mod Dig; jeg har bekendt og har jeg glemt noget, saa kom til mig og sig mig det; jeg skal lægge det altsammen frem.

Jeg har talt med Din Broder — og jeg har søgt at haane ham; jeg vil gjøre Afbigt for ham, og hvis det frygtelige, jeg ræddes for, hvis det ikke sker, saa vil jeg lægge i hans Haand at sørge for vort Barn . . .

Jeg er saa gammel Agnes, jeg vilde saa gerne have et Par Aftentimers Fred!

Sid ved min Side Agnes! følg hvert Ord, jeg

skriver, og er de ikke, som Du vil have dem, sig mig det da!

— — — Og i Nattens Stilhed sidder Block og skriver til den Mand, der mere end nogen anden har haanet ham, beder han om Tilgivelse, beder ham vogte hans Barn, stiller alt til hans Disposition, forlanger intet Regnskab, beder kun om dette ene: at han engang vil se saa mildt paa ham, at han vil lade ham høre lidt om hans Barn!

Han folder Brevet sammen, lægger det i Konvolut og skriver udenpaa.

Se saa! mumler han — hvis hun, der imorgen træder ind ad min Dør, ikke er mit Barn, sender jeg ham dette Brev!

Han tager Lampen, gaar hen og lyser op det gamle store Uhr.

Klokken er ét —

Og med Lampen i Haanden gaar han gennem den lange Korridor ind til sit Soveværelse.

Men han sov kun med Mellemrum; af og til vaagnede han, blev sig bevidst, hvad det var for en Nat og søgte atter at lukke sine Øjne.

Da den første Lysstraale faldt ind ved den ene Side af Persiennerne, stod han op. Han klædte sig langsomt paa, gav sig god Tid med alt; han søgte at gaa langsommere end Tiden — blot den vilde løbe fra ham!

Da han var færdig, gik han over i Kontoret,

og satte sig til at arbejde; Tallene løb sur for ham, men han følte det med Tilfredshed, thi saa maatte han stadig begynde forfra igen.

Han havde ladet sin Morgenkaffe bringe ind til sig. Han havde drukket lidt af den men saa glemt den, og Brødet stod urørt.

Pludselig rejser han sig, gaar over i Spisestuen, ser sig om, at der ingen er tilstede, gaar derpaa hurtig hen til Buffetten, skænker sig et Glas Sherry, skyller det hastigt ned — nok et Glas, og gaar atter tilbage til Kontoret.

Han er afsat fra Eneherskertronen, den gamle Block. Erindringerne har afsat ham; alle det gamle Hus' Døre er smækket op paa vid Gab, de gaar frem og tilbage i den lange Korridor, ind og ud gennem Værelserne — ligesom Nysgerrige eller Købelystne i et Dødsbo, hvis Sager skal sælges, de standser, taler sammen, danner Smaagrupper; af og til tror han, at der er nogle, der bøjer sig frem bag Dørene og kigger hen paa ham; men han tør ikke se op . . .

Time snegler sig hen efter Time.

Idag hører han altid Uhret slaa, og naar det har slaaet, hører han stadig dets Dikken.

Naar det næste Gang falder til Slag, er Timen ringet ind.

Bim, bim, bim . . .

Han farer sammen, griber om Stolens Læner og rejser sig tungt.

Han gaar over i Dagligstuen.

Om nogle Minutter vil de være her. Da han kommer forbi det store Spejl, vender han sit Hoved bort.

Der høres en Vogns Rullen. Han lytter. Den standser. Han hører Porten falde i . . . nu kommer de op ad Trappen; der ringes; han farer sammen og vender sig uvilkaarlig bort fra Døren.

Han hører Husholderskens og Olafs Stemmer; der tages i Døren; den aabnes — han vender sig langsomt om . . .

Frelst!

Herregud! hvorfor bliver han staaende som en Statue? han véd det jo nu — straks ved første Øjekast ved han det, at han er fri — frelst — befriet — udløst — reddet — at Livets Sol er over ham — hans Livs Historie løbet ud i vild Glæde — hans fortvivlede Frygt gjort overflødig — at han er Mand igen — kæmpestærk — han véd, at al denne Jubel vil komme til at gaa igennem hans forpinte Sjæl.

Han stirrer paa hende — — —

Middelhøj, spinkel, mørke Krøller om Panden, store mørke Øjne —

Hans Irma var lys . . .

Hvorfor bliver han staande?

Den første Stemning, der foer gennem den gamle Mand, var ikke Glæde, men en bitter Følelse af: Du har lidt meget uden Nødvendighed! hvorfor skulde Du pines saa ondt! og eftersom hans Sjæl tøer op, gentager dette »ondt« sig med blødere, vemodigere Betoning.

Nu retter han sig og gaar hende imøde — langsomt — han véd han er frelst — han venter blot, det skal tø op i ham og blive varmt . . .

Nu staar han umiddelbart foran hende; han har endnu ikke sagt et Ord; Irma forstaar ham ikke; Olaf tager hende om Livet, holder hende lidt ud fra sig og siger:

Naa Fader! hvad synes Du saa om hende?

Block rækker hende begge sine Hænder imøde, og da hun lægger sine i hans, holder han dem et Øjeblik fast, og ser mildt paa hende; saa slipper han hendes venstre Haand og klapper hende varsomt paa Kinden, som var hun et Barn — saa varsomt og mildt, at hendes Øjne dugges.

Vær velkommen i dette Hjem!

Hans Stemme har en Klang, som han ikke selv genkender —

Du vil maaske, kære Barn, i Begyndelsen finde det en Smule trist herinde . . . lidt tungt i Stilen . . .

Det lykkedes ham at smile, og han blev selv glad derved.

Men jeg føler mig ganske tryg, jeg kan se det paa Dig, Du vil snart forstaa at sprede lidt —

Han holdt et Øjeblik inde; han var endnu noget uvant med at finde Ord for denne Slags Stemninger —

— lidt gladere Tanker herinde!

Han vendte sig mod Olaf: Du vil bedre end jeg kunne forklare Din Irma, at ogsaa dette Hus skal være et Hjem for hende for alle Tider.

Olaf gjorde en smilende Bevægelse hen imod hende.

Men saa svar dog, Irma!

Hun begyndte: hvis De tror . . .

Du, mit Barn! rettede den Gamle.

Hvis . . . Du tror, at jeg kan sprede nogen Glæde herinde . . . saa vil jeg ogsaa selv tro det.

Det er hendes egentlige Specialitet! indskød Olaf leende.

Saa kan vi jo næsten sige, at hun længe har været savnet — sagde Block.

Giv mig Din Arm!

Med en underlig Følelse lagde hun sin Arm i denne store Mands Arm; støttede sig til ham, om hvem hun havde hørt saa meget, som havde faaet hende til at græde saa meget, vakt saa mange Tanker hos hende — ogsaa stridbare og bittre; og nu havde hilst hende Velkommen med en Stemme, der skælvede af en Bevægelse, som hun

ikke forstod, men som gjorde hende saa usigelig tryg.

Hun følte Taarerne komme; for at tvinge dem tilbage, saa hun paa Olaf med et Udtryk, der sagde: nu har den store Bussemand taget mig!

Hendes Arm blev borte i hans —

Nu skal jeg vise Dig, hvis Du har Lyst at se det, det hele Hus . . .

Han vendte sig brat imod hende, og det første Glimt af Lune kom op i hans Ansigt:

Du vil naturligvis finde meget, som er forkert herinde; og faar Du nogensinde Lyst til at gribe ind i vor gamle Menage, saa stol paa mit Raad, Barn! — Du skal da ikke lade Dig vise af, men ubønhørlig sætte Din Vilje igennem! Du skal ikke lade Dig forbløffe eller slaa af Marken — jeg er af og til en Kende stædig, men Du skal blot hænge i, vise at Din Vilje er den stærkeste!

Og Irma begyndte sin anden Vandring gennem det Blockske Hus. Denne Gang begyndte den oppe i Hjemmet og sluttede nede ved Lykketræet!